

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

พ.ศ. ๒๕๕๐

ปริญญานิพนธ์
ของ
สมบัติ สร้างโสภ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ
ของ
สมบัติ สร้างโสภ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
พฤษภาคม 2550

สมบัติ สว่างโลก. (2550). คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ
ของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550. ปรินทิพพานิช
กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธุ์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.นำชัย เลวลัย.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึง
ประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.
2550 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร และครู โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550
จำนวน 655 คน ใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัย
สร้างขึ้น มีความเชื่อมั่น .89 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความรู้
ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่
การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านมนุษยสัมพันธ์
ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา อยู่ในระดับมากที่สุด
3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ
ของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
 - 3.1 ผู้บริหาร และครู มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวม
และรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
 - 3.2 เพศชาย และหญิง มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวม
และรายด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา และด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ACTUAL AND EXPECTED CHARACTERISTICS OF SPORT INSTRUCTORS
IN THE OPINIONS OF ADMINISTRATORS AND TEACHERS IN
KHONKHAN EDUCATIONAL SERVICE AREA IN 2007

AN ABSTRACT
BY
SOMBAT SRANGSOK

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Physical Education
at Srinakharinwirot University

May 2007

Sombat Srangsok. (2007). *Actual and Expected Characteristics of Sport Instructors in the Opinions of Administrators and Teachers in Khonkhan Educational Service Area in 2007*. Master thesis, M.Ed. (Physical Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assist. Prof. Wattana Suthiphan, Assist. Prof. Dr.Namchai Lewan.

This study was intended to investigate the actual and expected characteristics of coaches in the opinions of administrators and teachers in the educational area of Khonkhan in the academic year 2007. The subjects of 655 were stratified randomly sampled from the mentioned area. The data were collected by the writer's constructed questionnaire with the reliability of .89. They were statistically treated for percentage, mean, standard deviation and t-test.

It was found as follows:

1. The actual characteristics of coaches as a whole and items were at a very much level, except in theoretical knowledge of coaching which was at the most level.
2. The expected characteristics as a whole and items were at a very much level, except in working human relation which was at the most level.
3. When compared the actual and expected characteristics, it was found as follows:

3.1 The opinions as a whole and items were significantly different, at .05 level. The same result was found in the coach's expected characteristics.

3.2 By male and female sexes, their opinions on actual characteristics of the coaches as a whole and items were significantly different, at .05 level. The expected characteristics in theoretical knowledge of coaching and personality in coaching were significantly different, at .05 level.

ปริญญานิพนธ์

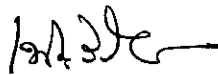
เรื่อง

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

ของ

สมบัติ สร้างโลก

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)

วันที่ ...!... เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธุ์)

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพบูลย์ ศรีชัยสวัสดิ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวลัย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธุ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวลัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุนทร แมนสงวน)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา สุทธิพันธ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นำชัย เลวีย์ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์สุนทร แมนสงวน กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพบุลย์ ศรีชัยสวัสดิ์ เป็นประธานสอบปริญญานิพนธ์ รวมทั้งคณะครูอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ตลอดจนการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องในส่วนต่างๆ ผู้วิจัยมีความรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของคณาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียน และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ทุกท่าน ที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลจนสำเร็จบรรลุผลตามวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ดร.จำปา ไม่เศร้า ผู้อำนวยการโรงเรียนศิลาโป่งคำ คุณครู เกาว์ลัย ขุนสอน ตลอดจนญาติพี่น้องทุกคนที่คอยให้กำลังใจในการเรียนและทำปริญญานิพนธ์ จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาและความร่วมมือเป็นอย่างดี จากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี ที่อนุเคราะห์สถานที่เรียนอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก

ท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่เคลือบ สร้างโสภ คุณพี่คนพรา สร้างโสภ คุณพี่ประดับ แซด คุณพี่ฉบับ เนืองละออ นางวิไลวรรณ สร้างโสภ (ภรรยา) เด็กหญิงชนานันท์ สร้างโสภ เด็กหญิงยลดา สร้างโสภ (บุตรสาว) อนึ่ง คุณค่าของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้กับคุณพ่อเสาร์ สร้างโสภ ที่ได้ล่วงลับไป

สมบัติ สร้างโสภ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	4
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	4
ตัวแปรที่ศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของผู้ฝึกสอน	7
บุคลิกลักษณะของผู้ฝึกสอน	9
คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอน	13
มาตรฐานของผู้ฝึกสอน	23
บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน	28
ปรัชญาของผู้ฝึกสอน	34
จรรยาบรรณของผู้ฝึกสอน	36
จริยธรรมกับผู้ฝึกสอน	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	45
งานวิจัยในต่างประเทศ	45
งานวิจัยในประเทศ	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย	56
การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	56
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	56
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	59
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	70
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย.....	70
สรุปผลการวิจัย.....	72
อภิปรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	78
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก	83
ภาคผนวก ก	84
ภาคผนวก ข	90
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	92

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	สถานการณ์ของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 370).....	60
2	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา (N = 655).....	61
3	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา (N = 655).....	62
4	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอน กีฬา (N = 655).....	63
6	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา (N = 655).....	64
7	คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษา ขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 รวมทุกด้าน (n = 655).....	65
8	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬาดตามทัศนะของ ผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรสถานการณ์.....	66
9	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ ของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรสถานการณ์.....	67
10	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของ ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรเพศ.....	68

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ ของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรเพศ.....
	69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เนื่องจากปัจจุบัน ได้มีการจัดตั้งกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาขึ้นมา ทำให้พอจะเห็นภาพการกีฬาของประเทศเป็นรูปธรรมชัดเจนมากขึ้น โดยวางเป้าหมายให้ไทยเป็นศูนย์กลางการกีฬาและนันทนาการในภูมิภาคเอเชีย และจัดให้มืองค์กรและหน่วยงานมารับผิดชอบนโยบายด้านการพัฒนาการกีฬา เช่น สำนักงานพัฒนาการกีฬานันทนาการ ทำหน้าที่ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย ปัญหาและแนวทางการดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ วางแผนพัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและมาตรฐานการกีฬาและนันทนาการในระบบการศึกษา และของประชาชน พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา สนับสนุนกิจกรรมกีฬาและนันทนาการขององค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงพัฒนาสถาบันการศึกษาให้มีศักยภาพในการผลิตและพัฒนาบุคลากรอย่างมีคุณภาพ ในนโยบายด้านการกีฬามีการเตรียมตัวนักกีฬาทิมชาติ แต่ละประเภทและเก็บตัวก่อนล่วงหน้า 1 ปี ก่อนการแข่งขัน โดยมีการกีฬาแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบและให้สมาคมกีฬาแต่ละสมาคมทำการคัดเลือกนักกีฬาเพื่อ ส่งเสริมพัฒนาการกีฬาสู่ความเป็นเลิศ และอาชีพ แต่เป้าหมายและแผนเหล่านี้จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้ บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่และดำเนินการก็ต้องเป็นมืออาชีพเช่นกัน และหนึ่งในจำนวนนั้นก็คือ ผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ประกอบอาชีพนี้คือบุคคลสำคัญในการสร้างนักกีฬาของประเทศหลายประเทศให้ได้รับชัยชนะจากการแข่งขันระดับนานาชาติจากการมุ่งเน้นกีฬาเพื่อการแข่งขันและจากการส่งเสริมให้ประชาชนในชาติเล่นกีฬา และออกกำลังกาย ซึ่งเป็นการช่วยป้องกันและรักษาสุขภาพอนามัย การพักผ่อน และการบันเทิงยามว่างจากภารกิจประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน ควรได้รับการสนับสนุนในการเล่นกีฬาประเภทใหม่ๆ ที่ตนเองสนใจ ทั้งในด้านสถานที่ อุปกรณ์การเล่น และผู้ฝึกสอนกีฬา เพื่อป้องกันเยาวชนเหล่านี้ให้ไกลจากยาเสพติด อันเป็นการช่วยลดการสูญเสียทรัพยากรมนุษย์และเศรษฐกิจของประเทศอย่างถูกวิธีและประหยัด ดังนั้น อาชีพผู้ฝึกสอนกีฬา หรือโค้ชกีฬา หรือผู้ช่วยโค้ช จึงมีแนวโน้มเป็นที่ต้องการมากขึ้นตามไปด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ผู้ประกอบวิชาชีพนี้ อาจประกอบอาชีพอิสระเปิดชั้นสอนกีฬาในประเภทที่ตนเองถนัด หรืออาจร่วมกับ เจ้าของสถานที่ ในการเปิดสถานที่ฝึกสอนกีฬาต่างๆ หรือการออกกำลังกาย ให้กับสมาชิกสโมสรของหมู่บ้าน หรือสมาชิกสถานบริการฟิตเนส ฟิตเนสเซ็นเตอร์ของโรงแรม หรือห้องเช่าชุด ซึ่งเป็นทั้งที่พักอาศัยและสำนักงาน เป็นต้น

ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว บุคคลไม่สามารถปรับตัวได้เร็วทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันได้ การสื่อสารไร้พรมแดน ปัญหาต่าง ๆ จึงเกิดขึ้นมากมายต่อประชากร ความเจริญทางวิทยาศาสตร์ต่าง ๆ ของโลก ยุคโลกาภิวัตน์มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทรัพยากรมนุษย์จึงต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วนเพื่อทันต่อเหตุการณ์

ดังกล่าว ดังนั้น รัฐจึงปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาของชาติ ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศเพื่อสร้างคนไทยให้เป็นคนดีมีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะแข่งขัน และร่วมมืออย่างสร้างสรรค์ในเวทีโลก (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 13) ในการเรียนรู้พลศึกษา ผู้เรียนจะได้รับโอกาสให้เข้าร่วมในกิจกรรมทางกายและกีฬาทั้งประเภทบุคคลและประเภททีมอย่างหลากหลายทั้งกีฬาไทยและกีฬาสากล กิจกรรมทางกายและกีฬาต่าง ๆ ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดสัมฤทธิ์ผลตามศักยภาพด้านความเจริญเติบโตและการพัฒนาทางกาย ได้ปรับปรุงสุขภาพและสมรรถภาพทางกาย เกิดการพัฒนาทักษะกลไกอย่างเต็มที่ ได้เรียนรู้ถึงความสำคัญของการฝึกฝนตนเอง ตามกฎ กติกา ระเบียบและหลักการทางวิทยาศาสตร์ ได้แข่งขันและได้ทำงานร่วมกันเป็นทีม ได้รับประสบการณ์จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเองโดยตรงตามความถนัดและความสนใจ ได้ค้นหาความพึงพอใจจากการเข้าร่วมกิจกรรมทางกาย กีฬา กิจกรรม นันทนาการ และกิจกรรมสร้างเสริมสมรรถภาพทางกายและรักษาการออกกำลังกาย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 2)

วิชาพลศึกษาจึงเป็นวิชาหนึ่งซึ่งมีความเจริญรุดหน้าไปเป็นอันมากในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้เพราะประชาชนต่างก็มองเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของพลศึกษาว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งในการพัฒนาตนให้เกิดความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และทางสติปัญญา พลศึกษาเป็นการศึกษาแขนงหนึ่งที่เหมาะสมกับการพัฒนากำลังคน เพราะกิจกรรมพลศึกษามุ่งให้เกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เพื่อให้พร้อมพร้อมด้วยความมีสุขภาพดี ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีสติปัญญา ความรู้ ตลอดจนใช้ไหวพริบในการแก้ปัญหาชีวิตได้เป็นอย่างดี เพราะเป็นที่ยอมรับกันว่าผู้ที่มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง จะมีการตัดสินใจดีกว่าผู้ที่มีร่างกายไม่สมบูรณ์ (ฟอง เกิดแก้ว. 2517: 40)

การพัฒนามนุษย์ที่มีคุณภาพนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพดีทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ จะดีเพียงด้านใดด้านหนึ่งก็จะถือว่าไม่สมบูรณ์ดี ถ้าสุขภาพไม่ดีร่างกายก็อ่อนแอจะส่งผลให้จิตใจห่อเหี่ยวไปด้วย ส่วนหนึ่งของการมีสุขภาพที่ดีนั้นจะต้องอาศัยการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ (มงคล แว่นไทยสงและคณะ. 2546: 5) การออกกำลังกายเป็นสิ่งจำเป็นต่อระบบกล้ามเนื้อ กระดูกและประสาท เห็นได้ชัดเจนคือทำให้ปริมาณของเนื้อเยื่อขยายขนาดและแข็งแรงขึ้น จำนวนสารเคมีในกล้ามเนื้อ เช่น ฟอสโฟครีเอติน กลัยโคเจน ฮีโมโกลบิน วิตามิน เกลือแร่ เอ็นไซม์มากขึ้น จำนวนเส้นโลหิตฝอยที่เลี้ยงกล้ามเนื้อมีมากขึ้น ประสาทเกี่ยวกับความรู้สึกที่ทอดมายังแผ่นเชื่อมต่อของกล้ามเนื้อดีขึ้น ช่วยเพิ่มความกว้างและความใหญ่ของกระดูกขนาดของส่วนเปลือกและเนื้อในของกระดูกดีขึ้น ข้อต่อต่าง ๆ เคลื่อนไหวได้ดี

ผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดี ควรปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักกีฬาในทุกๆ ด้าน มีความสุภาพ อ่อนน้อมถ่อมตน มีคุณธรรมและยึดมั่นในจรรยาบรรณที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์ ยุติธรรม มีน้ำใจ ให้การดูแลเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อนักกีฬา สร้างความรู้สึกที่ดีและมีมนุษยสัมพันธ์กับนักกีฬา โดยจะต้องตระหนักไว้เสมอว่าพฤติกรรมหรือกิจกรรมที่ร่วมกันทุกอย่าง คือขบวนการทางสังคม ที่มีส่วนสำคัญในการผลักดันชีวิตของนักกีฬาให้เป็นไปตามแนวทางหรือรูปแบบของสภาพแวดล้อม สังคมที่มีอยู่รอบตัว (เจริญ กระบวนรัตน์. 2545: 3)

การที่จะพัฒนานักกีฬาให้เป็นบุคคลที่มีความสามารถและประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบหลายอย่าง ที่สำคัญด้วยกัน ดังนี้ ตัวนักกีฬา ผู้ปกครอง ผู้บริหาร และครู รวมถึงตัวผู้ฝึกสอนกีฬา จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับกีฬานั้น ๆ มีการวางแผนการฝึกซ้อมอย่างเป็นระบบ รู้กฎ กติกา กีฬาที่ตัวเองเป็นผู้ฝึกสอน รับฟังความคิดเห็น และข้อวิจารณ์จากคนอื่น ศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา มีระเบียบวินัยดี มีจิตใจมุ่งมั่น ทุ่มเท ใฝ่หาความรู้ในการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาที่ตนเองเป็นผู้รับผิดชอบ สร้างความเชื่อมั่นให้กับนักกีฬา มีความรับผิดชอบ ดูแลเอาใจใส่นักกีฬา ซึ่งผู้ฝึกสอนแต่ละคนนั้นก็จะมีบุคลิกและคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไป

ดังนั้น เหตุผลที่กล่าวมาผู้วิจัยต้องการศึกษาว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาปฏิบัติหน้าที่ดูแลฝึกซ้อมนักกีฬาในสถานศึกษาของตนเองนั้น มีคุณลักษณะที่เป็นจริงคือ การแสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานตามที่พบเห็น และคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือการแสดงออกในรูปของการปฏิบัติตนตามที่คาดหวังว่าควรจะเป็นตาม ทักษะของผู้บริหารและครูในสถานศึกษาว่าเป็นอย่างไร และประกอบกับผู้วิจัยเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาตามคำสั่งของโรงเรียน มีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาในด้านต่างๆ เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษาไปเป็นข้อมูลทางวิชาการแก่ผู้เกี่ยวข้องและผู้สนใจ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาความก้าวหน้าของวงการผู้ฝึกสอนกีฬาในยุคปัจจุบันและโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทักษะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทักษะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามสถานภาพ และเพศ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยทำให้ทราบถึงทักษะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 ที่มีต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา เพื่อให้ผู้ฝึกสอนกีฬาได้ประเมินคุณลักษณะการเป็นผู้ฝึกสอนของตนเอง แล้วนำไปปรับปรุงให้ตนเองเป็นผู้ฝึกสอนที่พึงประสงค์ได้ ตลอดจนเป็นประโยชน์สำหรับสถานศึกษาที่ได้ทราบว่าคุณลักษณะผู้ฝึกสอนกีฬาที่ต้องการนั้นเป็นอย่างไร เพื่อให้ได้ผู้ฝึกสอนที่ดี ทำหน้าที่ควบคุมดูแล เป็นผู้ฝึกที่ดีของนักกีฬาได้ และยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 จำนวน 10,208 คน โดยแยกเป็นผู้บริหารจำนวน 1,050 คน ครูผู้สอน 9,158 คน รวมทั้งผู้บริหารและครูผู้สอน 10,208 คน (ข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร และครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 เป็นผู้บริหาร จำนวน 285 คน และครูผู้สอน จำนวน 370 คน โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan) และได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
 - 1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกเป็น ผู้บริหาร และครู
 - 1.2 เพศ ชาย และหญิง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา มีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา
 - 2.2 ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา
 - 2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา
 - 2.4 ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **คุณลักษณะที่เป็นจริง** หมายถึง บุคลิกลักษณะพฤติกรรม ลักษณะท่าทาง อุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ บุคลิกภาพและคุณสมบัติของผู้ฝึกสอนกีฬา ซึ่งได้แสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานและตามสภาพที่กลุ่มตัวอย่างพึงประสงค์และความคาดหวังว่าควรจะเป็น วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
2. **คุณลักษณะที่พึงประสงค์** หมายถึง ลักษณะท่าทาง อุปนิสัย ความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ บุคลิกภาพและคุณสมบัติของผู้ฝึกสอนกีฬา ซึ่งได้แสดงออกในรูปของการปฏิบัติงานและตามสภาพที่กลุ่มตัวอย่างพึงประสงค์และความคาดหวังว่าควรจะเป็น วัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
3. **ผู้บริหาร** หมายถึง ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น

4. **ผู้ฝึกสอนกีฬา** หมายถึง ผู้ที่จัดเตรียมความพร้อมหรือการให้ความช่วยเหลือ นักกีฬาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาเสริมสร้างสมรรถภาพและขีดความสามารถให้กับ นักกีฬา สอนวิธีการเล่นขั้นพื้นฐาน เทคนิค และกติกาของกีฬา ให้แก่ผู้เล่นเป็นกลุ่มหรือเป็น รายบุคคลตามโรงเรียน วิทยาลัย ศูนย์กีฬา ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ หรือองค์การอื่นๆ สอนเทคนิค การเล่นด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู ฝึกสอนกีฬาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เล่นคนเดียวหรือหลายคน และ ให้คำติชมเพื่อให้ผู้เล่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจมีชื่อเรียกตามกีฬาที่ฝึกสอน

5. **ครู** หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ที่ไม่ได้สอนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น

6. **ทักษะ** หมายถึง ความรู้สึนึกคิดหรือความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู

7. **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น** หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ซึ่งแบ่งเป็น 5 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ เขต 1 เขต 2 เขต 3 เขต 4 เขต 5 ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 และเป็น หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจที่ สำคัญ คือจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ 5 เขต โดยมีภารกิจจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1-2)
3. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3)
4. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ช่วงชั้นที่ 4)

4. ผู้ฝึกสอนกีฬา หมายถึง ผู้ที่จัดเตรียมความพร้อมหรือการให้ความช่วยเหลือ นักกีฬาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม เพื่อพัฒนาเสริมสร้างสมรรถภาพและขีดความสามารถให้กับ นักกีฬา สอนวิธีการเล่นขั้นพื้นฐาน เทคนิค และกติกาของกีฬา ให้แก่ผู้เล่นเป็นกลุ่มหรือเป็น รายบุคคลตามโรงเรียน วิทยาลัย ศูนย์กีฬา ศูนย์พักผ่อนหย่อนใจ หรือองค์การอื่นๆ สอนเทคนิค การเล่นด้วยการแสดงตัวอย่างให้ดู ฝึกสอนกีฬาขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้เล่นคนเดียวหรือหลายคน และ ให้คำติชมเพื่อให้ผู้เล่นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อาจมีชื่อเรียกตามกีฬาที่ฝึกสอน

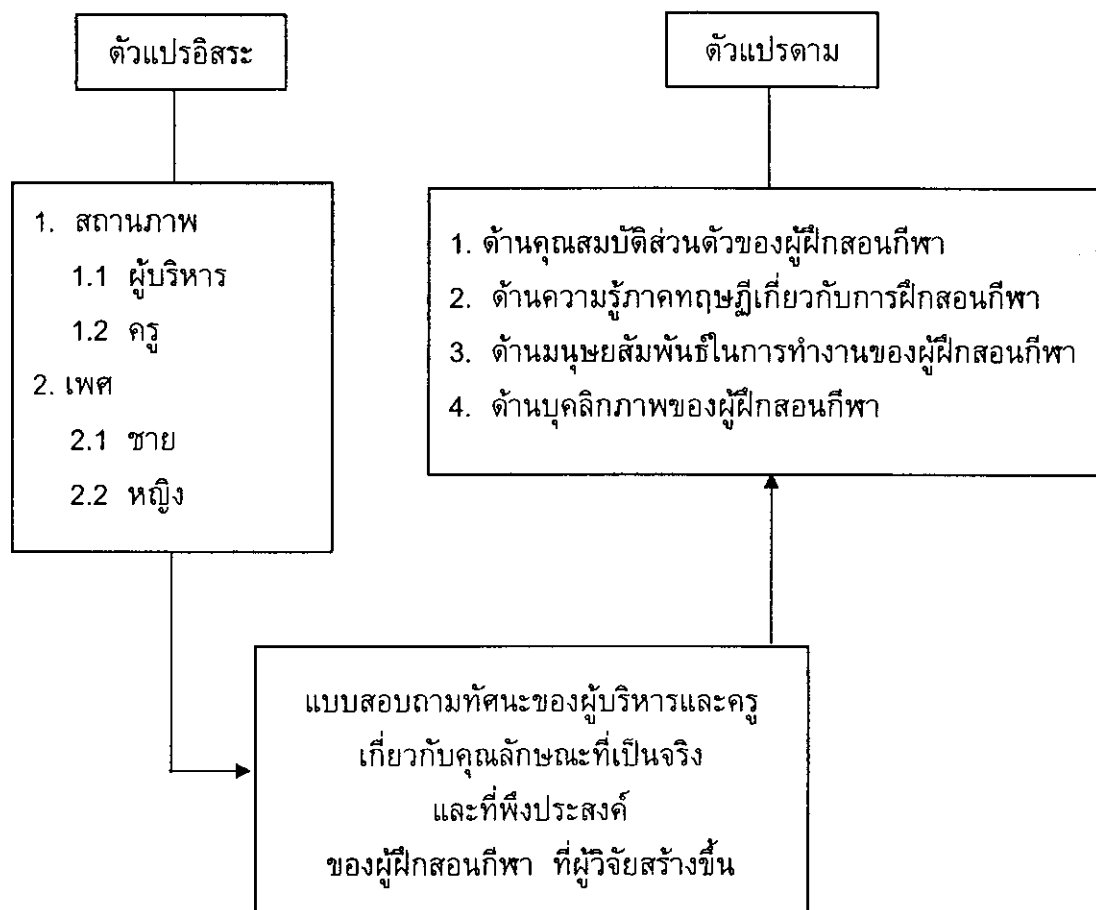
5. ครู หมายถึง ข้าราชการที่ปฏิบัติหน้าที่ในการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ที่ไม่ได้สอนอยู่ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น

6. ทัศนะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของผู้บริหาร และครู

7. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น หมายถึง เขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ซึ่งแบ่งเป็น 5 เขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ เขต 1 เขต 2 เขต 3 เขต 4 เขต 5 ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546 และเป็น หน่วยงานในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีภารกิจที่ สำคัญ คือจัดการศึกษาในเขตพื้นที่ 5 เขต โดยมีภารกิจจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. จัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา
2. จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา (ช่วงชั้นที่ 1-2)
3. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ช่วงชั้นที่ 3)
4. จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ช่วงชั้นที่ 4)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกัน
2. ผู้บริหาร และครู ที่มีเพศต่างกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาเป็นแนวทางและสนับสนุนการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ความหมายของผู้ฝึกสอน
2. บุคลิกลักษณะของผู้ฝึกสอน
3. คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอน
4. มาตรฐานของผู้ฝึกสอน
5. บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน
6. ปรัชญาของผู้ฝึกสอน
7. จรรยาบรรณของผู้ฝึกสอน
8. จริยธรรมกับผู้ฝึกสอน
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 9.1 งานวิจัยในต่างประเทศ
 - 9.2 งานวิจัยในประเทศ

ความหมายของผู้ฝึกสอน

ฟรอสต์ (อภิชาติ เมธาวิระนนท์. 2543: 9 ; อ้างอิงจาก Frost. 1970: 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้ฝึกสอน (Coach) ไว้ว่า ครูพลศึกษานั้นเอง เพราะบุคคลทั้งสองทำหน้าที่เหมือนกัน คือ ส่งเสริมให้บุคคลเล่นกีฬา หรือทำกิจกรรมการเคลื่อนไหว

เมอร์เรียม (สมคิด ยอดระบำ. 2544: 12 ; อ้างอิงจาก Merriam. 1976: 85-A) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “เป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ฝึกซ้อมให้กับนักกีฬาเป็นการให้ความรู้และเทคนิคต่างๆ ก่อให้เกิดการพัฒนา มีการวางแผนต่างๆ ที่หลากหลาย และมีความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน มีการควบคุมทัศนคติของนักกีฬาส่วนใหญ่ให้เข้ามาสู่จุดศูนย์กลางเดียวกัน”

ผู้อำนวยการกีฬา (สมคิด ยอดระบำ. 2544: 21 ; อ้างอิงจาก The Athletic Director. 1976: 10) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “ผู้ที่มีทักษะทางด้านทฤษฎีและเทคนิคต่างๆ เพื่อการพัฒนาทั้งทางด้านสมรรถภาพ ทักษะก้าวหน้าของนักศึกษาด้วยคุณธรรม มีวินัย มีสมรรถภาพทางกายที่ดี แข็งแรง และสุขภาพดี”

มิทเชลล์ (อภิชาติ เมธาวิระนนท์. 2543: 8 ; อ้างอิงจาก Mitchell. 1976: 458-A) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า ผู้พัฒนาเทคนิคและทักษะกีฬาโดยผู้ฝึกสอนจะช่วย

ส่งเสริมให้นักกีฬามีสมรรถภาพ รู้จักแก้ไขข้อผิดพลาด ปรับปรุงทักษะให้ดีขึ้นและให้นักกีฬามีความเชื่อมั่น

ฟูออส; และทร็อพพ์แมนน์ (กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ. 2545: 21-22 ; อ้างอิงจาก Fuoss; & Troppmann. 1981: 9-10) กล่าวถึงผู้ฝึกสอนไว้ว่า เป็นผู้ที่สอนและฝึกนักกีฬาในขั้นพื้นฐาน ให้คำแนะนำทางด้านการเล่นทั่วไป สำหรับกีฬาประเภททีมผู้ฝึกสอนจะสอนทักษะพื้นฐาน และเทคนิคการเล่น ฝึกปฏิบัติ พัฒนาการเล่น และพยายามเอาชนะในการแข่งขันโดยใช้นาฏวิธีในการรุกและการป้องกัน รวมถึงการใช้ผู้เล่นให้เหมาะสมด้วย ผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมอาจเป็นทั้งนักกีฬาและทำหน้าที่ควบคุมการเล่นไปด้วย หรือทำหน้าที่ผู้ฝึกสอนเพียงอย่างเดียว หรือเป็นสมาชิกของคณะผู้ฝึกสอนที่ทำหน้าที่ด้านต่าง ๆ ของการเล่น เช่น ผู้ฝึกสอนเกมป้องกัน ผู้ฝึกสอนเกมรุก

กลาสเซินเบิร์ก (ชาญชัย โพธิ์คลัง. 2532: 1-2 ; อ้างอิงจาก Glassenberg. 1979: unpagged) ได้ให้นิยามเกี่ยวกับ ผู้ฝึกสอน (Coach) หมายถึง สื่อกลางที่ซึ่งความรู้ (Knowledge) กระบวนการ วิธีปฏิบัติ กรรมวิธี (Procedure) และแนวคิด (Thought) ต่าง ๆ ได้ถูกเปลี่ยนไปอยู่ในรูปของการลงมือกระทำหรือปฏิบัติการ เพื่อแก้ปัญหาให้กับองค์กร (ทีมกีฬา) โดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ในผลปฏิบัติการจริงและมีประสิทธิภาพสูงสุด

อาภรณ์ ธรรมนิยม (2530: 3) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึก” (Coach) ไว้ว่า ผู้ที่ทำหน้าที่สอนกีฬาเปรียบเสมือนหัวหน้านักกีฬา เป็นผู้วางแผนการฝึกซ้อม สอนเทคนิคและแทคติกต่าง ๆ

เทเวศร์ พิริยะพจนท์ (2529: 4) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “เป็นผู้รวบรวมเอาปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่เป็นของผู้เล่นรวมทั้งสิ่งแวดล้อมทุกอย่าง ไปที่จะอำนวยความสะดวกแก่การเล่น และผู้เล่นมาเพิ่มประสิทธิภาพให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้”

ชาญชัย โพธิ์คลัง (2532: 10) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า บุคคลที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการสอน การฝึกและการแนะนำเทคนิคทางกีฬาเฉพาะอย่างตลอดจนการวางแผนการฝึกตลอดฤดูกาลฝึกซ้อมและฤดูกาลแข่งขัน เพื่อสร้างทีมกีฬาให้มีมาตรฐาน การเล่นสูง รู้จักนำทักษะใหม่ๆ มาใช้ในการฝึก รู้จักนำความรู้และหลักการฝึกตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ได้ถูกต้อง (Scientific training) นอกจากนั้น ยังจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ในวิชาการด้านต่างๆ อีก เช่น วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว (Kinesiology) วิชาชีวกลศาสตร์ (Biomechanics) จิตวิทยากีฬา (Sport psychology) กีฬากับสังคม (Sport society) กายวิภาคและสรีรวิทยา (Anatomy and Physiology) และสรีรวิทยาการออกกำลังกาย (Physiology of Exercise) สูงอีกด้วย เป็นเพราะว่าความสามารถของผู้ฝึกสอนกีฬาและประสบการณ์ต่าง ๆ จะสามารถนำทีมไปสู่จุดสูงสุดได้

พีระพงศ์ บุญศิริ (2536: 80) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า ผู้ฝึกสอน หรือผู้ฝึกนักกีฬา ซึ่งเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา การสร้างวินัย ควบคุมดูแลพฤติกรรม ให้กำลังใจและสร้างสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ ให้เกิดกับนักกีฬาดำเนินการชี้แนะการเล่นการแข่งขัน เพื่อนำนักกีฬาไปสู่ผลสำเร็จของการแข่งขันหรือเล่นกีฬา

ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538: 18) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า “ผู้ที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการฝึกกีฬาให้มีความพร้อมที่จะเล่นหรือแข่งขันสามารถแสดงความสามารถทางการกีฬาได้อย่างสูงสุด ดีที่สุด โดยการชี้แนะชี้้นำการเล่นและการแข่งขันเพื่อนำนักกีฬาก้าวไปสู่ความสำเร็จของการแข่งขันหรือการเล่นกีฬาตลอดจนควบคุมและรับผิดชอบมารยาท ความประพฤติ พฤติกรรม การแสดงออก คุณธรรมของนักกีฬา ถือว่าพฤติกรรมที่นักกีฬาแสดงออกมาเป็นผลมาจากการสอน ความดีหรือความบกพร่องทั้งหมดที่นักกีฬาแสดงออกมานั้นเป็นความดีหรือความบกพร่องของผู้ฝึกสอน”

อุตร รัตนภักดิ์ (2540: 1) ได้ให้ความหมายของคำว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาหรือโค้ช (Coach) คือ บุคคลที่ทำหน้าที่ฝึกฝนอบรมพัฒนาเทคนิคและทักษะกีฬาเพื่อนำนักกีฬาหรือทีมกีฬาเข้าร่วมการแข่งขันในระดับต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เจริญ ธานีรัตน์ (2541: 7) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) คือ ผู้ให้คำแนะนำ อบรมสั่งสอน และฝึกฝนให้ลูกทีมหรือนักกีฬาประสบความสำเร็จในด้านกีฬาแต่ละประเภทที่ตนรับผิดชอบอยู่ และพยายามศึกษาค้นคว้าหาความรู้หรือเทคนิคใหม่ ๆ มาให้นักกีฬาได้ฝึกฝนอยู่เสมอ

สุปราณี ขวัญบุญจันทร์ (2541: 90) ได้ให้ความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) ไว้ว่า ผู้ที่มีทักษะทางด้านทฤษฎีและการเล่น โดยการนำเทคนิคต่าง ๆ มาใช้เพื่อการพัฒนา นักกีฬา ด้านสมรรถภาพร่างกาย จิตใจ และทักษะการเล่นกีฬา ซึ่งนอกจากนั้นผู้ฝึกสอนควรมีคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และสมรรถภาพทางกายที่ดี

สรุปได้ว่า “ผู้ฝึกสอน” (Coach) หมายถึง ผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งในทางทฤษฎี และการปฏิบัติ มีความรู้ทั้งด้านทักษะ ด้านวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกกีฬา เพื่อจุดมุ่งหมายของการกีฬา หรือเพื่อการแข่งขัน ทำให้นักกีฬาเกิดการพัฒนาไปสู่ความสามารถสูงสุดที่นักกีฬาแต่ละคนจะทำได้

บุคลิกลักษณะของผู้ฝึกสอน

ชาติชาย อีสรัมย์ (สมคิด ยอดระบำ. 2544: 47-51 ; อ้างอิงจาก ชาติชาย อีสรัมย์. 2525: 15-28) ได้สรุปเกี่ยวกับบุคลิกลักษณะของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดี (The Coach's Personality) พอจะจัดกลุ่มได้เป็นกลุ่มใหญ่ ๆ ได้ 5 กลุ่มด้วยกัน และแต่ละกลุ่มนั้นจะมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1. แบบเผด็จการ (The Authoritarian Coach)

ผู้ฝึกสอนประเภทนี้ฝรั่งเรียกว่า “Hard-nosed” ในความหมายนั้นไม่ใช่หมายถึงแข็ง แต่หมายถึง บุคคลที่ถือเอาตนเองเป็นใหญ่ และเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

- 1.1 เป็นผู้ที่ยึดมั่นในความมีระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด
- 1.2 ใช้ระบบการลงโทษเพื่อให้เกิดมีระเบียบวินัย

- 1.3 เข้มงวดเรื่องโปรแกรมการฝึกและแผนการต่าง ๆ ที่วางไว้
- 1.4 มักจะข่มขู่และดูแคลนนักกีฬา
- 1.5 ไม่ค่อยจะให้ความเป็นกันเองกับนักกีฬา
- 1.6 มักจะวางแผนและบริหารทีมเพียงผู้เดียว
- 1.7 วางตัวแตกต่างจากนักกีฬา
- 1.8 เป็นผู้ยึดมั่นในแนวความคิดของตนเองเสมอ
- 1.9 เป็นคนด้นทุรังและมักจะมีผลเสียบ่อยครั้ง
- 1.10 มักเลือกเพื่อนร่วมทีมหรือผู้ช่วยที่ด้อยกว่า
- 1.11 ใช้แรงจูงใจ หรือกระตุ้นนักกีฬาโดยการทำโทษและขู่เข็ญ

2. แบบสุภาพและแสนดี (The Nice-guy Coach)

ผู้ฝึกสอนแบบสุภาพและแสนดีแทบจะตรงกันข้ามกับพวกเผด็จการเพราะมีความยืดหยุ่นและเป็นกันเองกับนักกีฬา เพราะคนที่มีความสุภาพและดีต่อทุก ๆ คน นั้น ย่อมเป็นที่รักใคร่น่าคบค้าสมาคมมาก ดังเราสังเกตเห็นได้ในสังคมของเรา คนที่เข้ากับทุก ๆ คนได้นั้น มักจะเป็นคนที่ไม่ขัดใจใคร ไม่ถือโทษโกรธง่าย ๆ อาจยอมทำทุกอย่างเพื่อให้ผู้อื่นพอใจ และเมื่อเขาได้มาทำหน้าที่นี้ ย่อมจะทำให้นักกีฬายอมรับในตัวของเขา และเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

2.1 เป็นบุคคลที่มองเห็นบุคคลอื่นมีความสำคัญ สนอกสนใจในทุก ๆ เรื่อง เกี่ยวกับนักกีฬาทุกคนเป็นกันเองเสมอ กับนักกีฬา ประตูบ้านของเขาจะเปิดรับนักกีฬาเสมอทุกเวลา เพราะการที่เขาต้องการให้นักกีฬารักใคร่ และมักจะตามใจนักกีฬาเสมอ

2.2 จูงใจหรือเร้าใจนักกีฬาในทางที่ดี เงินทองมักจะถูกจ่ายไปเพื่อการนี้ค่อนข้างสูง

2.3 การฝึกซ้อมมีความยืดหยุ่น ตลอดจนการบริหารภายในทีมมีการผ่อนปรนไม่ค่อยจะเคร่งครัดอะไรนัก มักจะยกเว้นให้กับนักกีฬาที่ชอบหลีกเลี่ยง ระเบียบหรือบทลงโทษที่วางไว้ จัดการกับนักกีฬาที่ฝ่าฝืนอาจถูกยกเว้นบ่อย ๆ เช่นกัน นักกีฬาสามารถที่จะเรียกร้องอะไร ๆ ได้บ่อยครั้ง เพราะความที่ผู้ฝึกสอนไม่ต้องการให้นักกีฬาเกลียดชังและต้องการให้นักกีฬายอมรับตนเอง

2.4 การดำเนินไปของทีมมักจะใช้แบบแผนหลาย ๆ วิธี เพราะความที่เด็กมีอิสระมักจะออกความคิดเห็นเสนอแนะให้ทำอย่างโน้นอย่างนี้และเป็นเพราะลักษณะความต้องการของนักกีฬาแต่ละคนแตกต่างกัน ผู้ฝึกต้องการเอาใจก็ย่อมจะต้องทำหลาย ๆ วิธี หลาย ๆ อย่างเป็นธรรมดา

3. แบบอุดมการณ์สูง (The Driven Coach)

ผู้ฝึกสอนประเภทนี้มีลักษณะที่ต่างออกไปจาก 2 ประเภทแรก ผู้ฝึกสอนในกลุ่มนี้มักจะเป็นนักกีฬาเก่ามาก่อน หรือไม่ก็เป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่น มีความรอบรู้สูงและมักจะเป็นบุคคลที่มีลักษณะดังนี้

3.1 เป็นผู้ที่มักจะมีอาการกังวลใจอยู่ตลอดเวลา และมักจะคาดการณ์ไว้เกินกว่าเหตุ เพราะความตั้งใจมากเกินไปนั่นเอง เก่งว่าลูกทีมจะเล่นไม่ดีตามหวัง

3.2 เป็นผู้ที่ทุ่มเทกำลังกายและกำลังใจให้การฝึกการสอนนักกีฬามากแทบจะพูดได้ว่าหายใจออกเป็นกีฬา ยอมเสียสละความสุขส่วนตัวเพื่อทุ่มเทให้กับทีม เป็นผู้ทำงานหนักที่สุดในทีม

3.3 ต้องการให้นักกีฬาเสียสละและทุ่มเทจิตใจให้กับทีมเหมือนตัวเอง จึงพยายามที่จะทำและเชิญชวนนักกีฬาให้รักการเล่น ให้รักการฝึกเหมือนตัวเอง

3.4 เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถดีมากในเกมส์การเล่น สามารถเป็นแบบฉบับซึ่งเป็นตัวอย่างให้นักกีฬาได้ทุกตำแหน่งในการเล่น

3.5 มักจะเสียใจและลงโทษตัวเองเมื่อความผิดพลาดเกิดขึ้นเพราะตัวเขาเองเป็นสาเหตุ และในขณะเดียวกันก็มักจะมีปากเสียกับนักกีฬาที่ทำได้ไม่ดีดั่งใจบ่อยครั้ง

3.6 กระตุนและจูงใจนักกีฬาด้วยการกระทำให้ดูเพื่อเป็นเยี่ยงอย่าง แม้แต่การฝึกซ้อมเขาก็จะลงทำการวิ่ง ทำการฝึกพอ ๆ กับนักกีฬา และเมื่อนักกีฬาเห็นเช่นนั้นก็จะละอายใจ หากตัวเองจะหลีกเลียงหรือฝึกไม่เต็มที่

4. แบบตามสบาย (The Easy Going Coach)

คนบางคนนั้นเป็นบุคคลที่ชอบความสะดวกสบาย การกระทำใด ๆ มักจะทำแบบง่าย ๆ ไม่ค่อยจะเอาใจใส่หรือรับผิดชอบนัก ไม่มีการเตรียมตัว ไม่มีการวางแผนในการกระทำหลาย ๆ ครั้ง มักปล่อยให้การดำเนินชีวิตเป็นไปแบบง่าย ๆ และเมื่อเขาได้มาทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอนกีฬา ลักษณะเหล่านั้นก็จะติดมาเช่นกัน และเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

4.1 เป็นบุคคลที่ไม่ชอบทำอะไรจริงจัง เพราะความอยากให้ตัวเองสบาย ไม่ต้องทำงานหนัก แม้แต่ความรู้ความสามารถก็ด้อยเพราะขาดการเอาใจใส่อย่างจริงจัง เมื่อมาทำหน้าที่เป็นผู้ฝึกสอนก็เลยไม่ค่อยจะจริงจังอะไรนัก

4.2 ไม่ชอบวางแผนล่วงหน้า ทำอะไรขาดระบบ ในบางครั้งปล่อยให้การฝึกและการเล่นอย่างอิสระ หรือมอบหมายให้นักกีฬาคนใดคนหนึ่ง โดยเฉพาะคนที่เป็นดาราประจำทีมควบคุมให้การฝึกซ้อมไม่เป็นขั้นตอน

4.3 ไม่ชอบทำอะไรแต่เนิ่น ๆ เมื่อใกล้จะแข่งขันจึงค่อยรวบรวมทีม และเตรียมทีมในระยะสั้น ๆ ขาดการรับผิดชอบในหน้าที่ที่ควรทำ

4.4 เป็นคนขี้เกียจ แต่มักจะอวดเก่งทั้ง ๆ ที่ตนเองขาดความรับผิดชอบ ขาดการเตรียมตัว แต่ก็ยังทำหน้าที่ในทีมกีฬา

4.5 เป็นคนไม่ตรงต่อเวลา ไม่ค่อยจะทำตามที่สัญญา มักปล่อยให้การฝึกซ้อมการกระทำของนักกีฬาเป็นไปโดยอิสระ ซึ่งเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับผู้ฝึกสอนแบบเผด็จการ

5. แบบนักธุรกิจ (The Business-like Coach)

การกระทำใด ๆ ที่เรียกว่า “นักธุรกิจ” นั้นจะต้องเป็นบุคคลที่ไม่ยอมกระทำการใด ๆ ที่ตนเองมีผลเสียมากกว่าผลที่จะได้รับ หมายความว่า จะต้องมีผลกำไรมากกว่าการขาดทุนและเมื่อเป็นบุคคลเช่นที่ว่า เขาก็จะต้องนำทีมให้ดีกว่าเหนือกว่าคู่แข่งในทุกวิถีทางเหมือนกัน และเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้

5.1 ดำเนินการกีฬาแบบธุรกิจ เช่น การเลือกเฟ้นนักกีฬาจะต้องเลือกที่มีฝีมือดี เลือกผู้ช่วยงานที่มีคุณภาพสูงเพื่อให้ทีมของเขาดี การกระทำเป็นไปอย่างมีระบบและมีแผนงาน

5.2 ก่อนลงมือกระทำการใด ๆ จะต้องไตร่ตรองคำนึงถึงผลดีผลเสียเสมอ ชอบค้นคว้าและศึกษาอย่างดีก่อนที่จะลงมือกระทำ

5.3 ไม่ชอบให้ใครมาก้าวร้าวภายในหน้าที่ซึ่งเขารับผิดชอบอยู่ เพราะเขาต้องการความอิสระในการทำสิ่งที่เขาศึกษาและค้นคว้ามา

5.4 เป็นคนฉลาดและหลักแหลมเพราะความที่เขาคือคนชอบค้นคว้าและศึกษาอยู่เสมอ ความฉลาดเฉลียวจึงมีขึ้นได้มากกว่าการอยู่เฉย ๆ

5.5 มักจะพยายามหาเส้นทางเอาชนะ หรือเอาตัวเขาเปรียบคู่แข่งชั้นอยู่เสมอ วิธีการที่จะบรรลุเป้าหมายอาจไม่ถูกต้องก็อาจมีได้เช่นกัน

เจษฎา เจียรไน (2530: 13-15) ได้จำแนกประเภทของผู้ฝึกสอนต่าง ๆ ไว้ เป็นประเภท ๆ ดังนี้

1. ผู้ฝึกสอนประเภทอุดมการณ์ ผู้ฝึกสอนประเภทนี้มักจะเป็นผู้ฝึกสอนที่มีประสบการณ์สูงผ่านเกมมาก มีความนึกคิด มีการวางแผนลึกซึ้ง มีการจัดระบบการเล่น เป็นของตัวผู้เล่นที่มีความสามารถมีเทคนิคสูง เข้ามาประกอบเป็นตัวสร้างกลไกในระบบการเล่นของตน ซึ่งยังผลให้การบริหารการเล่นของทีมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นักกีฬาทุกคนเข้าใจบทบาทและหน้าที่ของตน อีกทั้งผู้ช่วยผู้ฝึกสอนจะให้ความช่วยเหลือตัวผู้ฝึกสอนประเภทนี้ได้เต็มที่ เพราะทุกคนมองเห็นและเข้าใจแนวทางปฏิบัติงานเป็นรูปแบบเดียวกันหมด ข้อเสียอาจมีอยู่บ้างก็คือ ปัญหาในการแสวงหาตัวผู้เล่น ที่มีความสามารถเหมาะสมที่จะนำมาใช้กับระบบการเล่น ซึ่งการที่ผู้เล่นดังกล่าวจะมีความสามารถขนาดนั้น จำต้องผ่านการฝึกซ้อมฝึกหัดมาเป็นอย่างดี เช่นเดียวกับผู้ฝึกสอนนั่นเอง ดังนั้นผู้ฝึกสอนประเภทอุดมการณ์รวมทั้งตัวนักกีฬาในอุดมคติของเขา จึงมักได้แก่ผู้ฝึกสอนและผู้เล่นในระดับอาชีพเสียส่วนมาก

2. ผู้ฝึกสอนประเภทวิธีการ ผู้ฝึกสอนประเภทนี้แนวความคิดในการบริหารทีมตรงกันข้ามกับผู้ฝึกสอนประเภทแรก กล่าวคือ ผู้ฝึกสอนประเภทนี้จะให้ความสำคัญหรือยึดถือตัวผู้เล่นเป็นหลัก ส่วนระบบหรือวิธีการเล่นนั้นถือเป็นรอง ผู้ฝึกสอนประเภทนี้จะทำการคัดเลือกนักกีฬาที่เขาคิดว่ามีความสามารถสูงสุดไว้ตามจำนวนที่ต้องการ ต่อจากนั้นจึงดำเนินการตามโปรแกรมการฝึกซ้อมเพื่อค้นหาขีดจำกัดและคุณสมบัติพิเศษของผู้เล่นแต่ละคน สุดท้ายเขาจึงค่อยวางแผนและวิธีเล่นให้เหมาะสมกับขีดความสามารถและคุณสมบัติพิเศษของผู้เล่น ข้อดีของผู้ฝึกสอนที่ใช้วิธีการเล่นเช่นนี้คือมีความสะดวกในการคัดเลือกตัวนักกีฬา ซึ่งอาจเป็นใครก็ได้ที่ผู้ฝึกสอนคิดว่าเป็นผู้มีความสามารถสูงสุดเท่าที่จะหาได้ ผู้ฝึกสอนเองก็มีโอกาสที่เปิดกว้างในการได้ใช้ความคิดเพื่อวางแผนการเล่นจัดระบบ และวิธีการเล่นให้เหมาะสมกับผู้เล่นแต่ละคน ซึ่งทำให้ระบบการเล่นใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ยากที่คู่ต่อสู้จะคาดการณ์เพื่อวางแผนแก้ไขเกมล่วงหน้าได้ ข้อเสีย นั้นแน่นอนที่สุดผู้ฝึกสอนต้องเสียสละอดทนอย่างยิ่ง ต้องอุทิศตนถึงที่สุด เพราะงานหนักของผู้ฝึกสอนประเภทนี้คือการพิจารณาขีดความสามารถของผู้เล่นว่า จะเหมาะสมกับวิธีการเล่นแบบใด และวิธีการเล่นนั้นจะ

ได้เปรียบเสียเปรียบคู่ต่อสู้แค่ไหน อย่างไรก็ตาม ผู้ฝึกสอนทีมกีฬาสมัครเล่นโดยเฉพาะผู้ฝึกสอนในเมืองไทยส่วนมากแล้วจัดอยู่ในจำพวกผู้ฝึกสอนประเภทนี้

มาร์เทนส์ (สมคิด ยอดระบำ. 2544: 52 ; อ้างอิงจาก Martens. 1990: 11-13) ได้แบ่งบุคลิกลักษณะของผู้ฝึกสอนออกเป็น 3 แบบ คือ

1. แบบเผด็จการ (Command Style) คือ ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ตัดสินใจเองทั้งหมด นักกีฬามีหน้าที่รับฟังคำสั่งของผู้ฝึกสอนเท่านั้น นักกีฬาจะต้องยอมรับว่าผู้ฝึกสอนนั้นเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ บทบาทของผู้ฝึกสอนนั้นคือบอกให้นักกีฬาทำอะไร นักกีฬาจึงเป็นผู้ฟังเพื่อซึมซับเอาความรู้และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ฝึกสอน

2. แบบยอมอยู่ใต้บังคับบัญชา (Submissive Style) ผู้ฝึกสอนลักษณะนี้มีการตัดสินใจน้อยมาก หรือแบบไม่มีเลยเหมือนผู้ฝึกสอนไม่ได้สอนอะไร ผู้ฝึกสอนมีบทบาทต่อนักกีฬาน้อยมาก เป็นการขจัดปัญหาทางด้านวินัย ผู้ฝึกสอนที่รับวิธีการแบบนี้มาใช้ คือผู้ที่ไม่มีสมรรถภาพ เป็นผู้เกียจคร้าน ทำตนไม่เหมาะสม ขาดความรับผิดชอบ ผู้ฝึกสอนประเภทนี้จึงเป็นไปได้เพียงที่เลี้ยงเท่านั้น

3. แบบให้ความร่วมมือ (Cooperative Style) ผู้ฝึกสอนประเภทนี้จะทำหน้าที่และการตัดสินใจร่วมกับนักกีฬา ผู้ฝึกสอนลักษณะนี้จะตระหนักถึงความรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำและนำนักกีฬาไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จที่ตั้งเอาไว้

คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอน

ชาติชาย อีสรัมย์ (อภิชาติ เมฆาวีระนนท์. 2543: 13-15 ; อ้างอิงจาก ชาติชาย อีสรัมย์ 2525: 10-13) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่นักกีฬาหรือสังคมต้องการนั้นต้องมีลักษณะดังนี้

1. ต้องมีความรอบรู้ในกีฬาที่เขาเป็นผู้ฝึกนั้นอย่างดี (Knowledge of Respected) ความรู้ที่ว่านี้จะต้องเป็นความรู้ที่ลึกซึ้งจริงๆ ทั้งวิธีการฝึก ทักษะทุกรูปแบบ แบบแผนการเล่นทุกขั้นตอน รู้เข้าใจกฎเกณฑ์กติกาการเล่นเป็นอย่างดี ฯลฯ ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วคงเป็นผู้ฝึกที่ดีไม่ได้

2. เป็นผู้มีความสัมพันธ์ดี (Human Relationship) ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจกับบุคคลอื่นๆ ได้ดีทั้งเป็นการส่วนตัวหรือหมู่คณะโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักกีฬาแต่ละคนในทีมของตน

3. ยุติธรรมมีใจเป็นกลาง (Fairness) ในฐานะที่ผู้ฝึกสอนเป็นศูนย์รวมของจิตใจนักกีฬา หากมี ข้อขัดแย้งเกิดขึ้นระหว่างนักกีฬาด้วยกันเองในทีม ผู้ฝึกจะต้องทำหน้าที่เป็นผู้ประสาน การตัดสินใจใดๆ ลงไปด้วยมีความเป็นกลาง มีความยุติธรรมที่ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง นักกีฬาทุกคนได้รับการเอาใจใส่เท่าเทียมกันไม่ใช่เอากอกเอาใจเฉพาะรายเท่านั้น

4. เป็นแบบอย่างที่ดี (Coach as an Example) ในบางครั้งในบางเรื่องนั้น ผู้ฝึกจะต้องเป็นตัวอย่างให้แก่ักกีฬาได้ เช่น ความรับผิดชอบในหน้าที่ การตรงต่อเวลา หรือแม้แต่การอุทิศตนให้กับความก้าวหน้าของทีม แต่ในบางเรื่องก็ไม่สามารถและไม่จำเป็นต้องเป็นตัวอย่างได้ เช่น

การสร้างสมรรถภาพของร่างกาย ไม่ต้องวิ่ง 10 รอบสนามใหญ่ หรือสามารถยิงประตูได้ให้นักหน้า และแม่นยำ แต่ถ้าทำได้ก็ดี หากทำไม่ได้ก็ไม่ใช้เรื่องเสียหายอะไร เพราะผู้ฝึกไม่ได้ลงไปเล่นแทน นักกีฬาเลยในการแข่งขันทุกครั้ง แม้แต่กฎระเบียบของทีมในบางเรื่องที่วางไว้ หากทำเป็น ตัวอย่างได้ก็ต้องทำ

5. มีความเป็นผู้ใหญ่ (Maturity) ความเป็นผู้ใหญ่ไม่ใช่ผู้ที่มีอายุมากหรือมีอายุในวัย ผู้ใหญ่เท่านั้น เด็กอายุน้อย ๆ ก็อาจเป็นผู้ใหญ่ได้ หรือคนแก่อายุมาก ๆ ก็เป็นเด็กได้เพราะความเป็นผู้ใหญ่ในที่นี้ หมายถึง การกระทำการแสดงออกต่าง ๆ เป็นผู้ใหญ่ เช่น เป็นผู้เสียสละ รู้จักให้อภัย เป็นที่ปรึกษา ให้ความอบอุ่นและคุ้มครองนักกีฬาได้ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต่างหากที่บอกถึง ความเป็นผู้ใหญ่

6. เป็นผู้มีไหวพริบดี การตัดสินใจใด ๆ ด้วยความเฉลียวฉลาด (Intelligence) ไหวพริบ และเชาว์ปัญญานั้นเป็นสิ่งที่ติดตัวบุคคลโดยกำเนิดมีได้ไม่เท่าเทียมกัน แต่การศึกษาการค้นคว้า และประสบการณ์จะช่วยทำให้บุคคลมีเชาว์ปัญญา มีช่องทางแก้ไขปัญหาเท่าที่เกิดซ้ำอีกได้ แต่ถ้าหากเป็นปัญหาที่ขาดประสบการณ์มาก่อน หรือไม่ได้หาวิธีแก้ไขไว้ก่อนก็ยากนัก ในการแก้ไข ปัญหา นั้นผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ค้นคว้าคิดการณ์ล่วงหน้าไว้อย่างรอบคอบในการแก้ไข ปัญหา หรือ แม้แต่แบบแผนวิธีการเล่นทุกรูปแบบ

7. มีความรู้ความเข้าใจนักกีฬา (Interest in youth) ผู้ฝึกสอนถือว่าเป็นผู้ใหญ่ที่ต้อง รับผิดชอบหลายสิ่งหลายอย่างในทีมโดยเฉพาะเกี่ยวกับการเล่นและฝีมือของนักกีฬา ผู้ฝึกจะต้องมี ความเข้าใจในตัวของเด็กหรือนักกีฬาในทีม เข้าใจลึกซึ้งถึงลักษณะต่างๆ ของนักกีฬา เข้าใจ ปัญหา สาเหตุ และวิธีแก้ไขปัญหานักกีฬาเป็นอย่างดี

8. มีความรู้เรื่องการพัฒนาของบุคคลทุกวัยเป็นอย่างดี (Knowledge of Human Growth and Development) ผู้ฝึกสอนที่ดีนั้นจะต้องมีความรู้และเข้าใจในเรื่องการพัฒนาของบุคคลแต่ละวัย ความเจริญเติบโตของร่างกาย และปัญหา ตลอดจนขีดจำกัดของความสามารถของบุคคลในวัย ต่าง ๆ กัน เพราะสิ่งดังกล่าวจะต้องนำมาคำนึงในการฝึกนักกีฬาด้วย

9. มีลักษณะเป็นผู้นำ (Leadership) ในฐานะที่ผู้ฝึกเป็นผู้กำหนดการก้าวไปของทีม ลักษณะของการเป็นผู้นำนั้นจะต้องมีความสามารถที่จะสั่งสอน ลงโทษ เป็นแบบอย่าง มีความ เป็นผู้ใหญ่ ใจคอหนักแน่น สามารถจัดปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นภายในทีม หรือนอกทีมได้ โดยเฉพาะในด้านการบังคับบัญชาทีม นั้น เขาจะต้องทำได้เป็นอย่างดี

10. รู้จักการใช้จิตวิทยาในการแก้ปัญหา (Psychological skill) ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้หลักการ ใช้จิตวิทยาเพื่อเอาชนะใจคน เข้าใจปัญหา สาเหตุของปัญหาและรู้จักวิธีแก้ไขได้อย่างถูกต้อง รู้จักใช้คำพูดกับทีมและเฉพาะตัวนักกีฬา เข้าใจลักษณะเฉพาะตัวของนักกีฬาและสรรหาคำพูดได้ เป็นที่พอใจ ไม่กระทบกระเทือนจิตใจนักกีฬา หรือบั่นทอนกำลังใจนักกีฬามากนัก

สุนทร มั่นสงวน; และศรีประภา มั่นสงวน (2525: 9-10) ได้สรุปไว้ว่า ลักษณะของ ผู้ฝึก (Coach) ที่ดีจะต้องมีการปฏิบัติตนและแสดงออกซึ่งความสามารถประจำตัวดังนี้

1. ต้องรู้เกี่ยวกับทฤษฎีต่าง ๆ เช่น ทฤษฎีการใช้แรง ทิศทางลม และการผ่อนแรง

2. ต้องรู้จักกาเป็นอย่างดี สอนได้ถูกต้องและชัดเจน
 3. การอธิบายต้องอธิบายอย่างสั้น ๆ และได้ใจความชัดเจนดี
 4. มีแบบแผนการฝึกทั้ง 3 ระยะ คือ ระยะการเตรียมตัว ระยะก่อนการแข่งขัน และระยะของการแข่งขัน
 5. ต้องมีความสามารถในการสาธิตได้ ถือว่าการสาธิตเป็นสิ่งสำคัญของนักกรีฑา
 6. ใช้ภาพหรือโสตทัศนูปการ ประกอบการสอนได้ดี และถูกต้อง
 7. มีเทคนิคการฝึกสอนที่ดี เช่น ตรงต่อเวลา รักษาเวลาการฝึกซ้อม การแต่งกายของผู้ฝึกต้องอยู่ในชุดเตรียมพร้อมที่จะทำการฝึก
 8. มีความสามารถที่จะเขียนโปรแกรมของการฝึกให้ชัดเจน
 9. มีความเป็นผู้นำ มีความสมบูรณ์ของร่างกายดี พร้อมทั้งจะนำอบอุ่นร่างกายหรือสาธิตให้ดูได้ดี แต่ไม่ต้องถึงกับลงไปแข่งขันกับนักกรีฑา
 10. ให้ใช้สัญญาณให้เด็ดขาดอย่างพรวดพราด โดยให้ถือว่าสัญญาณที่ผู้ฝึกแสดงออกมาถือเป็นเด็ดขาดให้นักกีฬาเชื่อถือ
 11. มีอุปนิสัยร่าเริง รู้จักสนุกสนาน ตั้งใจทำงานจริง รู้จักดีชมอย่างมีเหตุผล
 12. รู้จักการใช้น้ำหนัก การยกในท่าต่าง ๆ และวิธีการยก
 13. ต้องให้รายละเอียดในทักษะแก่นักกรีฑาก่อนทำทุกครั้ง
 14. มีความอดทนและอดกลั้นต่ออาชีพผู้ฝึกสอน ตั้งใจจริงอย่าเบื่อหน่าย
 15. มีหลักการในการคัดเลือกตัวนักกีฬา เช่น คัดด้านรูปร่าง สมรรถภาพ โสตประสาท ความสัมพันธ์ดี อุปนิสัย ใจกว้างขวาง ว่องไว ขยัน และอดทน
 16. มีจิตวิทยาในการสอน
 17. เป็นผู้ที่มีเหตุผล ยอมรับฟังผู้อื่น
 18. มีจิตใจกว้างขวาง เข้าใจตัวนักกีฬา ทำตัวเป็นตัวอย่างแก่นักกีฬา
 19. ผู้ฝึกต้องมาทุกครั้ง มาก่อนกลับทีหลัง เพื่อดูแลความเรียบร้อย แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ให้นักกีฬา
 20. ห้ามนำเรื่องส่วนตัวของผู้ฝึกมาเกี่ยวข้องกับการฝึก
- เจษฎา เจียรไน (2530: 11-33) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่ดีมีขอบข่ายดังนี้
1. มีความเข้าใจและรู้ซึ่งเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์
 2. มีความรู้ทันสมัยเกี่ยวกับหลักวิธีการฝึก และการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายแก่นักกีฬา
 3. มีความสามารถในการวิเคราะห์ท่าทางและสไตล์ของผู้เล่น
 4. มีความสามารถในการใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด
 5. มีจริยธรรมและมีความเชื่อถึงคุณค่าของการแข่งขัน
 6. ต้องรู้จักพัฒนาบุคลิกภาพของตนเอง
 7. มีปรัชญาเป็นของตนเอง

8. ต้องอุทิศตน กระตือรือร้น และมีความคิดริเริ่ม
9. มีเป้าหมาย
10. ต้องสร้างวินัยในทีม
11. ต้องมีจิตวิทยา
12. ต้องไม่เห็นแก่ตัว
13. มีมนุษยสัมพันธ์
14. มีความรับผิดชอบต่อผู้เล่น ชุมชน สังคม และต้นสังกัด
15. ต้องมีความรู้ และถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เล่น
16. มีความเป็นผู้นำ
17. ต้องมีน้ำใจนักกีฬาที่ดี

อาภรณ์ ธรรมนิยม (2530: 4-5) ได้สรุปเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ฝึกที่ดี ดังนี้

1. ต้องมีความสามารถในการฝึกสอน
2. จะต้องสร้างให้เด็กมีความรักในกีฬาวอลเลย์บอล
3. จะต้องมีความเข้าใจกันระหว่างผู้ฝึกกับผู้รับการฝึก
4. มีความอดทน อดกลั้นในทุก ๆ ด้าน สามารถควบคุมอารมณ์ได้ และมีความตั้งใจจริง

ในการทำงาน

5. หมั่นศึกษาค้นคว้าวิธีการใหม่ ๆ อยู่เสมอ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
6. ต้องรู้ว่าเราคือผู้ฝึก ไม่ทำตัวเป็นผู้เล่นในขณะที่ฝึกเด็ก
7. ยำนำเอาสิ่งที่เคยเล่นมาใช้ให้เด็กเล่น (ซึ่งอาจจะไม่เหมาะกับเด็กที่เราฝึกก็เป็นได้)
8. การฝึกควรคำนึงถึงความแตกต่างของผู้รับการฝึกด้วย
9. นอกจากการฝึกด้านกีฬา ผู้ฝึกควรสนใจดูแลเด็กในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งการเรียนและ

ความเป็นอยู่ด้วย

10. ต้องสร้างความสามัคคีในหมู่นักกีฬา
11. ต้องวางแผนในการฝึก

ชาญชัย โพธิ์คลัง (2532: 31-36) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่ดี ผู้ฝึกที่ดีควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. การแสดงออกถึงบุคลิกลักษณะที่ดี (Good Character) มีองค์ประกอบดังนี้
 - 1.1 มีลักษณะความคิดในการแยกแยะว่าอะไรควรทำ และอะไรไม่ควรทำ (Sense of Right and Wrong)
 - 1.2 มีลักษณะของความคิดที่มีเหตุมีผล มีไหวพริบดีและมีคุณค่า (High Sense and Value)
 - 1.3 มีลักษณะของทัศนคติที่ดี (Correct Attitude) และมีประสิทธิภาพอีกด้วย
2. การแสดงออกถึงการมีบุคลิกภาพที่ดี ความเป็นผู้นำ (Personality and Leadership)
3. ความสำนึกในความรับผิดชอบ (High Sense of Responsibility) คือการรวมเอา

3.1 การสร้างความกระฉับกระเฉงว่องไว

3.2 การสร้างความรู้สึกหรือความเข้าใจต่อหน้าที่

3.3 การสร้างควมมีคุณลักษณะนิสัยที่ดีเข้าด้วยกัน ก็จะได้ผู้ฝึกสอนหรือนักกีฬาที่มีความสำนึกในความรับผิดชอบตามที่สังคมหรือหน่วยงานต้องการ

4. การมีความรู้ทางเทคนิคสูง (High Technical Knowledge) คำว่า “การเรียนรู้” มีผู้ให้ความหมายไว้หลายลักษณะ แต่ผู้เขียนพอใจกับความหมายต่อไปนี้ เพราะมีแนวทางเป้าประสงค์ของการเรียนเหมาะสำหรับการเป็นผู้ฝึกกีฬามากกว่า การเรียน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันเป็นผลมาจากประสบการณ์ หรือการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเป็นผลมาจากการสังเกตพิจารณา การไตร่ตรองและการแก้ปัญหาซึ่งควบคู่กันไปกับแรงจูงใจ อันเป็นผลให้เกิดปฏิกิริยาทางอารมณ์ด้วยความรู้ที่ศึกษานั้นจึงได้มาจากการเรียนรู้ 2 ทางคือ

4.1 ทางวิชาการ คือ การเรียนรู้ที่อ่านหรือศึกษาจากตำรา การค้นคว้า วิจัยหรือการปฏิบัติการทดลองต่าง ๆ ของแต่ละสาขาวิชา

4.2 การเรียนรู้จากทางด้านประสบการณ์ คือการได้กระทำ หรือได้ปฏิบัติการจริง

5. มีความยุติธรรมและมีเหตุผล (Fair and Just) มีลักษณะดังกล่าวต่อไปนี้คือ

5.1 การสนับสนุนโปรดปรานนักกีฬาคนใดคนหนึ่งอย่างออกหน้าออกตา

5.2 การมีอคติต่อนักกีฬาคนใดคนหนึ่งมากเกินไป จะทำให้ผู้ฝึกสอนทั้งหลายถูกตัดสินในทางขาดความเคารพเชื่อฟังจากนักกีฬาหรือคนทั่วไป ด้วยเหตุนี้ผู้ฝึกสอนจึงต้องเป็นบุคคลที่ต้องมีความยุติธรรมและมีเหตุผลในการสร้างควมยุติธรรมนั้น จะต้องสร้างความมั่นคงทางด้านจิตใจ ความเที่ยงตรงในการปฏิบัติงาน และความเป็นคนมีเหตุผล เพราะทั้งสามอย่างนี้ที่กล่าวมานี้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก และจะต้องสร้างควบคู่กันอีกด้วย จึงจะได้รับความยุติธรรมเกิดขึ้นมา และที่สุดก็จะกลายเป็นผู้ฝึกสอนที่มีความยุติธรรมและมีเหตุผล

6. ความมีสุขภาพดี (Good Health) ความต้องการผู้ฝึกสอนที่มีสุขภาพดีนั้นจึงมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

6.1 มีสภาพทางร่างกายดี (Physical conditioning)

6.2 มีความมั่นคงทางสมรรถภาพทางอารมณ์ (Emotional balance)

6.3 การมีเจตนาดี (Mental outlook)

7. เป็นผู้มีความเข้าใจในความต้องการของเยาวชน (Understanding of the Youth) ผู้ฝึกสอนต้องเข้าใจความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ 5 ประการนี้ก่อน คือ

7.1 ความต้องการที่จะได้รับการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย

7.2 ความต้องการที่จะได้รับความรัก

7.3 ความต้องการที่จะได้รับการเคารพยกย่อง

7.4 ความต้องการที่จะได้รับความปลอดภัย

7.5 ความต้องการที่จะได้รับความผจญภัยหรือประสบการณ์ใหม่ ๆ ในเวลาเดียวกัน ผู้ฝึกสอนจะต้องเข้าใจจุดอ่อนและจุดเด่นของเยาวชนเป็นอย่างดี

8. การมีความกล้าหาญ ใจป้ำ (Courage) คือลักษณะอย่างหนึ่งของความไม่รู้สีกกลัว กล้าตัดสินใจ การมีความกล้าหาญ จะเป็นที่ยอมรับของนักกีฬาและสังคมทั่วไป วิธีการสร้างความกล้าหาญให้กับตนเอง คือ

- 8.1 การสร้างควมมีจิตสำนึกของความเป็นนักกีฬาที่แท้จริง
- 8.2 การสร้างควมยุติธรรมและควมมีเหตุผล
- 8.3 การสร้างควมใจกว้างและสุภาพ
- 8.4 การยอมรับความเป็นมนุษย์ด้วยกัน

ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538: 20) ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกที่ดี ไว้ดังนี้

1. ต้องทำงานอย่างจริงจังในงานที่ได้รับมอบหมาย
2. ต้องเป็นผู้ที่ศึกษาหาควมรู้อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงการทำงานให้ทันสมัยอยู่เสมอ
3. ต้องทุ่มเทเสียสละให้กับการสอนและการฝึกซ้อมด้วยชีวิตจิตใจ
4. ต้องมีความเป็นกันเองกับนักกีฬาและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป
5. ต้องไม่แสดงควมรักควมสนใจหรือเอาใจใส่คนใดคนหนึ่งมากเกินไป
6. ต้องรักควมยุติธรรมและมีความจริงใจกับผู้ร่วมงาน
7. ต้องเป็นผู้ที่รักและเอาใจใส่กับนักกีฬา ดูแลทีมเป็นอย่างดี ทั้งในระหว่างฝึกซ้อม

ระหว่างแข่งขัน และภายหลังการแข่งขัน

8. ต้องเป็นผู้ที่รักษาสุขภาพและสมรรถภาพทางกายอยู่เสมอ สามารถที่จะสาธิตหรือร่วมเล่นกับนักกีฬาได้ตลอดเวลา

9. ต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการถ่ายทอดควมรู้และทักษะแก่นักกีฬา

10. ต้องเป็นผู้ที่เข้าใจลักษณะนิสัยของนักกีฬาแบบต่าง ๆ สามารถควบคุมการฝึกซ้อมให้ดำเนินไปด้วยควมเรียบร้อย

อนันต์ อัดชู (2536: 14-17) กล่าวว่า การเป็นผู้ฝึกสอนนั้นจะต้องมีหน้าที่และบทบาทที่ดี อยู่หลายประการจึงจะทำให้ทีมหรือนักกีฬาไปสู่ควมสำเร็จได้ จะต้องมีความตั้งใจจริง จะต้องมีความรู้และประสบการณ์เป็นพื้นฐาน สิ่งที่สำคัญยิ่งก็จะต้องได้รับการฝึกอบรม และศึกษาหาควมรู้ และฝึกปฏิบัติอย่างจริงจังด้วย ดังนั้น ผู้ฝึกสอนที่ดีควรจะต้องมีคุณลักษณะดังนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับสภาพร่างกายของมนุษย์ (Understanding of Human Body) ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคและสรีรวิทยา สรีรวิทยาการออกกำลังกายวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหวซึ่งเกี่ยวกับมนุษย์ การปฐมพยาบาล วิทยาศาสตร์การกีฬา ควมรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวและเพิ่มประสิทธิภาพของร่างกาย ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้และต้องพยายามศึกษาหาควมรู้ใหม่ๆ ติดตามงานวิจัยใหม่ๆ เกี่ยวกับการพัฒนาสมรรถภาพของมนุษย์หรือมีการออกกำลังกายอะไรบ้างที่จะเป็นอันตรายกับร่างกายของนักกีฬา ควมรู้ต่างๆ ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้และเข้าใจ และสามารถนำไปปฏิบัติได้ดี การฝึกใดก็ตาม ควมรู้ใดก็ตามที่ผู้ฝึกสอนยังไม่ทราบและยังไม่แน่ใจในการนำไปใช้ อย่าได้นำไปฝึกนักกีฬาเป็นอันตราย อย่าเสี่ยงเพราะจะทำให้ให้นักกีฬาได้รับอันตรายได้หรือทำให้ผล การฝึกไม่ดีเท่าที่ควร

2. ใฝ่หาวิธีการฝึกที่ทันสมัย (Knowledge of Up to Date Methods of Training and Conditioning Athletes) ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับ ผู้ฝึกสอนจะต้องเข้าใจเป็นอย่างดี สามารถนำมาใช้ฝึกนักกีฬา ทำให้นักกีฬามีทักษะดีขึ้น มีความสามารถดีขึ้น ความรู้นั้นจะต้องดีและทันสมัยอยู่เสมอ ถ้าความรู้ใดยังไม่เข้าใจแจ่มแจ้งหรือความเข้าใจที่ผิดของผู้ปกครอง นักกีฬาและคนอื่น ๆ ผู้ฝึกสอนจะต้องอธิบายให้เข้าใจ เช่น การใช้น้ำหนักช่วยในการฝึก ที่จริงแล้วมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้การยกน้ำหนัก ซึ่งจะทำให้นักกีฬาเกิดความแข็งแรงและความอดทนของกล้ามเนื้อ ไม่ว่าจะเป็นนักกีฬาหญิงหรือนักกีฬายาย ดังนั้น ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับนั้น ผู้ฝึกสอนจะต้องแน่ใจ และอธิบายได้ และนำไปฝึกให้ได้ผลอย่างจริงจัง

3. ความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขท่าทาง (Ability to Analyze and Correct Form) ผู้ฝึกสอนนอกจากจะมีความรู้เกี่ยวกับการทำงานของร่างกาย ส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ความรู้ในด้านการวิจัยและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกแล้ว ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความสามารถที่จะวิเคราะห์ว่า นักกีฬาของเรามีความสามารถระดับใด ท่าทาง ทักษะต่าง ๆ ถูกต้องหรือไม่ จะสามารถแก้ไขปรับปรุงอย่างไรที่จะทำให้ความสามารถหรือทักษะของนักกีฬาดีขึ้น และจะต้องมีความสามารถทราบได้ว่าความสามารถของนักกีฬาของเราถึงจุดสูงสุดแล้วหรือยังจะมีวิธีการอย่างไรที่จะทำให้ นักกีฬาของเรามีความสามารถถึงจุดสูงสุดได้ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีคำแนะนำ พูดคุยชักจูงให้กำลังใจ นักกีฬาให้ฝึกฝนในรูปแบบฝึกที่ถูกต้อง และทำให้นักกีฬามีกำลังใจที่จะฝึกฝนตนเอง ภายใต้อำแนะนำของผู้ฝึกสอนให้ความสามารถนักกีฬาถึงจุดสูงสุดได้ การแก้ไขท่าทาง การปรับปรุง และคำแนะนำต่าง ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานหลักวิทยาศาสตร์ ความเป็นจริง ตามหลักธรรมชาติของการเคลื่อนไหวที่ดีและถูกต้องเสมอ

4. การสื่อสาร (Communication) การสื่อสารที่ดี จะทำให้เกิดความเข้าใจกันเป็นอย่างดี และนำไปสู่การปฏิบัติที่ดี ดังนั้น ผู้ฝึกสอนจะต้องใช้ความสามารถในการสื่อสารกับนักกีฬาให้ถูกต้อง และเข้าใจตรงกัน ถ้านักกีฬาเข้าใจไม่ตรงกันอาจจะทำให้เกิดพลาดไปได้และอาจจะทำให้ความสามารถของนักกีฬาดกไปได้ ในบางครั้งคำพูดบางคำอาจจะทำให้นักกีฬาคิดเป็นอย่างอื่นไป และเกิดการน้อยใจ เสียใจหมดกำลังใจ ละเว้นการฝึกไปเลยก็ได้ ดังนั้น ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีทักษะในการสื่อสารที่ดีด้วย

5. การได้ประโยชน์สูงสุดจากบุคลากร (Ability to Use Personnel Effectively) ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องใช้บุคคลที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรนั้นรวมถึงผู้จัดการทีม ผู้ช่วยผู้จัดการทีม ผู้ช่วยผู้ฝึกสอนนักกีฬา สื่อมวลชน ผู้มีอุปการคุณและแหล่งชุมชนที่สามารถช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จ มีหลาย ๆ ครั้งที่คุณเล่นจะถูกเปลี่ยนตำแหน่งการเล่นหรือเปลี่ยนระบบการเล่น เพื่อให้เหมาะสมกับความสามารถของทีมเราที่มีอยู่ และให้เหมาะสมกับคู่แข่ง เพื่อเป็นการแก้เกมในการเล่น ให้นักกีฬาของเราได้เปรียบในการเล่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นผู้ฝึกสอนจะต้องมีความสามารถที่จะใช้บุคลากรหรือฝึกนักกีฬาของเราที่มีอยู่ลงเล่นในการแข่งขันให้ได้เปรียบและมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อทีมจะได้ประสบความสำเร็จ

6. การมองเห็นประโยชน์ในการแข่งขัน (Belief in Values of Competition) การกีฬาและการแข่งขันกีฬาทำให้นักกีฬาเกิดความพร้อมที่จะเป็นพลเมืองดีของชาติสืบไปโดยเฉพาะกีฬานักเรียน ผู้ฝึกสอนจะต้องอบรมให้นักกีฬามีจิตใจที่สะอาด ลงสนามแข่งขันด้วยความเชื่อมั่น มีระเบียบวินัย เล่นด้วยความจริงใจ เต็มใจ และยุติธรรม การเห็นแก่ตัว การเล่นซี้โกง คู่ต่อสู้ และได้เปรียบด้วยการโกงก๊อติ หรือผิดกติกาผู้ฝึกสอนไม่ควรสอนให้นักกีฬาทำ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความเชื่อว่าการแข่งขันกีฬาและการเล่นกีฬานั้นมีคุณค่าในตัว ควรฝึกให้นักกีฬาเป็นสุภาพบุรุษและเป็นคนดี อย่าหวังการแพ้ชนะจนเกินไป จนทำให้เสื่อมคุณธรรมไป การแข่งขันการเล่นกีฬาก็ทำให้เกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ ข้อผิดพลาดนี้จะเป็นสิ่งที่ทำให้นักกีฬาและผู้ฝึกสอนจำไว้เป็นบทเรียน และพยายามแก้ไขข้อผิดพลาด เพื่อจะปรับปรุงในครั้งต่อไป

7. การมีบุคลิกภาพที่ดี (Awareness of Opportunities for Personality Development) การเป็นผู้ฝึกสอนที่ดีนั้น การวางตัว ทำทางและบุคลิกของผู้ฝึกสอนมีความสำคัญมาก การเตรียมตัวของผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกสอนจะต้องได้รับการฝึกอบรมศึกษาและเล่าเรียน การฝึกตัวเองทำให้มีบุคลิกดี เป็นที่น่าเลื่อมใสของบุคคลที่ได้พบเห็น เช่น การแต่งกายดีรู้จักกาลเทศะ มีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่อ้วน กระฉับกระเฉง ทะมัดทะแมง มีอารมณ์มั่นคงไม่โกรธง่าย และสุขุมเยือกเย็น

8. การทุ่มเท อดทน และการมีความคิดริเริ่ม (Dedication Enthusiasm and Initiative) ผู้ฝึกสอนจะต้องเสียสละ ทุ่มเท ทั้งเวลา ทั้งกำลังกายและกำลังใจ เป็นผู้มีความอดทนและมีความริเริ่มที่จะนำทีมไปสู่ชัยชนะได้ พยายามฝึกฝนลูกทีมให้เกิดทักษะ ให้เกิดการเรียนรู้ มีความรักในการเล่นและการต่อสู้ นอกจากนั้นจะต้องคิดวิธีการใหม่ๆ หาความรู้ใหม่ๆ ที่จะทำให้นักทีมมีความสนใจและไม่เบื่อในการฝึกซ้อม มีความสนุกและอยากจะฝึกฝนอยู่เสมอ

9. การไม่เห็นแก่ตัวเอง (Selfishness) ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องยอมสละแล้วซึ่งสิ่งพึงมีพึงได้ เป็นของตัวเอง สละความเห็นแก่ตัว ทำทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อทีมและส่วนรวม ผู้ฝึกสอนจะต้องทำงานหนัก ทำงานมากกว่าคนอื่น และจะต้องทำอยู่ตลอดเวลา ชื่อเสียงที่จะได้ก็ต้องให้ทีม ผู้เล่น และผู้ที่เกี่ยวข้อง ความผิดพลาดที่เกิดขึ้น ผู้ฝึกสอนจะปฏิเสธความรับผิดชอบคงยาก

10. การมีความรู้และเข้าใจด้านจิตวิทยา (Understanding of Psychological Reaction) ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความเห็นอกเห็นใจนักกีฬาแต่ละคนว่ามีนิสัยใจคออย่างไร สิ่งใดที่ชอบและไม่ชอบ จะต้องใช้วิธีการแตกต่างกันไปแต่ละบุคคล การสอนก็จะต้องให้นักกีฬาเข้าใจและยอมรับ และเป็นที่เข้าใจอันดี นักกีฬาบางคนเข้าใจง่าย นักกีฬาบางคนเข้าใจยาก บางคนฝึกง่าย บางคนฝึกยาก ฉะนั้นการฝึกและการสอนจะต้องให้เป็นที่น่าสนใจของนักกีฬา และเมื่อนักกีฬาพยายามทำแล้วจะต้องพยายามหาทางให้นักกีฬาทำได้และเกิดความสำเร็จ ผู้ฝึกสอนจะต้องไม่เอาแต่ใจ พยายามทำให้นักกีฬาฝึกให้ได้ ปฏิบัติได้ และมีความสนใจที่จะฝึกเพื่อจะได้ปรับปรุงทักษะต่างๆ ให้ดีขึ้น และในเมื่อลูกทีมมีความกลัวใจ กังวลใจ มีทุกข์ หรือมีปัญหา ผู้ฝึกสอนยินดีที่จะรับฟังและช่วยแก้ปัญหา ให้พยายามช่วยให้นักกีฬาผ่อนคลายความตึงเครียดให้จงได้ ถ้า นักกีฬาดิ้นรนก่อนการแข่งขัน ผู้ฝึกสอนจะต้องมีวิธีการกำจัดความตื่นเต้นที่มากเกินไปให้ลดลง ความตื่นเต้นที่พอดีมีประโยชน์เหมือนกัน เพราะจะทำให้ความสามารถดีขึ้น แต่ถ้านักกีฬาดิ้นรนมากเกินไป ความสามารถของนักกีฬา

จะลดลง ขณะที่แข่งขันไม่จำเป็นจะต้องสอนมาก แม้กระทั่งก่อนการแข่งขันก็ไม่ต้องสอนมาก จะบอกหรือสอนแต่ประเด็นที่เน้นเป็นสำคัญเท่านั้น ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้สร้างขวัญกำลังใจให้กับลูกทีมเสมอ พยายามทำให้นักกีฬามีขวัญและกำลังใจที่ดี และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

11. การมีความรับผิดชอบต่อผู้เล่นและชุมชน (Sense of Responsibility of Player and Public) ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อผู้เล่น เพื่อนร่วมทีมและสาธารณชนชุมชน ดูแลเรื่องสุขภาพ ความสามารถ ดูแลทุกข์สุข และพัฒนาความสามารถของนักกีฬาให้สูงสุดเท่าที่จะทำได้ สร้างภาพพจน์ที่ดีให้กับนักกีฬาในทีมต่อชุมชน สังคมและสาธารณชน สร้างความเป็นผู้นำใจเป็นนักกีฬา สร้างความเป็นพลเมืองดี และรักความยุติธรรม ถ้าเป็นการแข่งขันระหว่างประเทศ ผู้ฝึกสอนจะต้องถือว่าตนเองเป็นผู้รับผิดชอบต่อชื่อเสียงของทีมและของประเทศชาติ ทีมเป็นตัวแทนของคนในชาติ จะต้องพยายามทำให้ดีที่สุด เพื่อนำชื่อเสียงมาสู่ประเทศชาติ ทีมจะต้องทำดีทุกอย่าง อย่าง เช่น ความประพฤติ การปฏิบัติตัวของผู้เล่นและผู้ฝึกสอนและของลูกทีม การเข้าร่วมสังคม การแต่งกาย รวมทั้งมารยาทต่างๆ ด้วย จะต้องระลึกเสมอว่าเราทั้งหมดคือตัวแทนของประเทศ

12. การมีความรู้ที่ดีในเรื่องของจิตวิทยา เวชศาสตร์การกีฬา วิทยาศาสตร์การกีฬา สรีรวิทยาการออกกำลังกายและวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว (Good Knowledge of Psychology, Sport Medicine, Sport Science, Physiology of Exercise and Kinesiology) ผู้ฝึกสอนที่ดีนั้น นอกจากจะมีความรู้ในด้านกีฬาที่รับผิดชอบ ความสามารถดีในกีฬาที่ตนเป็นผู้ฝึกสอนแล้ว ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีความรู้พื้นฐานด้านจิตวิทยา วิทยาศาสตร์การกีฬา กีฬาเวชศาสตร์ สรีรวิทยา การออกกำลังกายและวิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว วิชาความรู้ต่าง ๆ ดังกล่าวนั้นจะช่วยให้ผู้ฝึกสอนฝึกนักกีฬาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความรู้ทั้งหมดที่เป็นพื้นฐานนั้น จะช่วยให้ใช้หลักวิชาในการฝึกนักกีฬา เช่น หลักในการฝึก หลักและวิธีการเคลื่อนไหวที่ได้เปรียบและถูกต้อง การใช้แรงให้เหมาะสม และอื่นๆ ที่ผู้ฝึกสอนสามารถจะนำมาประยุกต์ใช้ในการฝึกเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

13. มีความเป็นผู้ชำนาญในกีฬานั้นๆ คำว่า ความเป็นผู้ชำนาญในกีฬานั้นๆ หมายถึงว่า รู้จักเกมกีฬานั้นๆ เป็นอย่างดียิ่ง รู้กติกาการแข่งขัน รอบรู้ในยุทธวิธีของกีฬานั้นๆ เช่น รู้ว่ามีทีมใดบ้าง ฝีมือของคู่ต่อสู้ขนาดใด ผู้เล่นของเขามีใครบ้าง เล่นเป็นอย่างไร ฝีมือของทีมเราเป็นอย่างไร รอบรู้หมดในด้านเนื้อหาและวิธีการควบคู่กลยุทธ์วิธี เคล็ดการฝึกเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เป็นเคล็ดและหัวใจของการฝึก คร่ำหวอด คลุกคลี ในวงการกีฬานั้นอย่างเข้าอกเข้าใจ และเห็นข้อที่จะฝึกทีมให้ไปสู่ความสำเร็จ นอกจากนั้นยังเป็นที่ยอมรับและนับถือของนักกีฬาและเพื่อนร่วมทีม

14. ผู้ฝึกสอนเองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา เช่น ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย อดทน ยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกทีมด้วยหลักประชาธิปไตย เมื่อลูกทีมมีความขัดแย้งกันจะต้องทำตัวเป็นกลางและแก้ปัญหาด้วยความยุติธรรมและให้เป็นที่ยอมรับ

15. การใช้วาจาสุภาพ ผู้ฝึกสอนที่ดีไม่ควรใช้วาจาที่ไม่สุภาพแก่ลูกทีมและเพื่อนร่วมทีม ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม ความสามารถของลูกทีม จะต้องให้กำลังใจและสนับสนุนให้ลูกทีมฝึกทักษะที่ดีให้ได้

16. เป็นผู้ให้การอบรม ผู้ฝึกสอนจะต้องอบรมผู้เล่นของตนเป็นประจำหลังการฝึกหรือหลังจากการแข่งขันเมื่อได้รับชัยชนะหรือแพ้ก็ตาม เมื่อแพ้ก็ไม่ดูว่าหรืออารมณ์เสีย ควรจะให้กำลังใจและหาข้อแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องต่อไป รู้ว่าสิ่งใดดี สิ่งใดควรแก้ไขในครั้งต่อไป

17. ฝึกให้หนักไว้ ในฐานะที่เป็นผู้ฝึกสอนจะต้องฝึกให้หนักและพอเพียงต่อการแข่งขัน เพื่อให้ลูกทีมรู้คุณค่าของการฝึกที่หนักและต่อเนื่อง และฝึกอยู่ตลอดเวลา

18. ให้ความสำคัญแก่ทุกคนเท่ากัน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องให้ตัวสำรองหรือผู้ที่ยังไม่พร้อมจะเป็นตัวจริงในการแข่งขัน มีความเข้าใจว่าเขาเหล่านั้นแหละคือตัวจริงและเป็นคนสำคัญในทีม ถ้าขาดเขาแล้วทีมก็ไม่สามารถก้าวไปสู่ชัยชนะได้ เพราะเขาเป็นส่วนหนึ่งของทีมและเป็นส่วนสำคัญเท่าๆ กับตัวจริงนั้นแหละ และเขาจะได้ลงในโอกาสอันควรต่อไป

19. มีความจริงใจ จริงจังในการทำงาน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องมีความจริงใจและซื่อสัตย์แก่ลูกทีมและตัวเอง ให้ความสำคัญแก่ทุกๆ คนในทีมเสมอหน้ากันและด้วยความจริงใจ

20. ความนอบน้อมถ่อมตน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องไม่คุยโอ้อวดเมื่อได้รับชัยชนะและไม่แก้ตัวเมื่อทีมแพ้ มีความสนุกสนาน เรียบร้อย นอบน้อมถ่อมตน ไม่แสดงกิริยาที่ไม่ดีงามต่อสาธารณะชน

สืบสาย บุญวีระบุตร (2539: 194) กล่าวว่า การเป็นโค้ชที่ดีอาจจะต้องใช้หลายวิธี มีบทบาทที่ไม่เหมือนกันระหว่างนักกีฬาแต่ละคนหรือในคนเดียวกันแต่หลายสถานการณ์ ต่างอารมณ์ แต่จิตวิทยาการเป็นโค้ชควรเป็นบรรยากาศที่สร้างความเชื่อมั่น เชื่อใจ กล้าเสี่ยง การวิเคราะห์ และประเมิน และที่สำคัญที่สุด คือ ความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงของโค้ช รับรู้ถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ตลอดจนสร้างให้นักกีฬาทบทวน หน้าที่และความมุ่งมั่นพัฒนาตัวเองเพื่อจุดหมายในการใช้กีฬาสร้างคนให้เป็นคนดี หรือที่เรียกว่ามีคุณลักษณะที่พัฒนาทั้งด้านร่างกาย และสังคม อารมณ์ และจิตใจให้มีคุณธรรม และความมีน้ำใจเป็นนักกีฬา ควบคู่กับความสามารถด้านการกีฬา นั่นคือการเป็นโค้ชที่ดี

นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร (2546 : 12-13) ได้กล่าวถึง การกีฬาและลักษณะผู้นำสำหรับผู้ฝึกสอนกีฬา ไว้ดังนี้

ผู้ฝึกสอนกีฬามีความจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ผู้นำระหว่างที่คุมทีมของตัวเอง โดยวางแผนสำหรับอนาคตของทีมให้ชัดเจน พร้อมทั้งหาทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายนั้น พร้อมกับการสร้างบรรยากาศที่ดีให้เกิดขึ้นภายในทีม ทีมที่มีบรรยากาศในทางลบ นักกีฬาทะเลาะกัน ผู้ฝึกสอนไม่พูดกับนักกีฬา ผู้ฝึกสอนมีปัญหากับผู้ฝึกสอนคนอื่น ๆ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าทีมมีบรรยากาศของการทำงานร่วมกันในทางลบ โอกาสของความสำเร็จก็จะลดลงไปด้วย บรรยากาศที่ดีผ่านกระบวนการสร้างวัฒนธรรมในทีมช่วยได้ องค์ประกอบที่บ่งบอกถึงความเป็นผู้ฝึกสอนที่มีลักษณะของผู้นำที่ดี มีดังนี้

1. มีคุณลักษณะที่ดี คือ

1.1 มีความเข้าใจนักกีฬา มีคุณสมบัติของความเข้าใจในความคิด ความรู้สึก และอารมณ์ของคนรอบข้าง ซึ่งเป็นลักษณะที่ดีของผู้นำอย่างผู้ฝึกสอนกีฬา การรู้จักและเข้าใจนักกีฬาใน

ทีมของตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นภายในทีม ขณะเดียวกันก็ต้องรู้จักที่จะแสดงความเข้าใจให้นักกีฬาทราบด้วย

1.2 แสดงออกแบบผู้นำ เป็นตัวของตัวเอง ต้องยืนหยัดหลักการ กฎ ระเบียบ และสิ่งที่ตัวเองกำหนด แสดงความมั่นใจในสิ่งที่ตัวเองตัดสินใจ สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากนักกีฬา

1.3 มีความสามารถในการค้นหาปัญหาและแก้ปัญหาได้

1.4 เรียนรู้หรือต้องการพัฒนาตัวเองตลอดเวลา

1.5 มีความสามารถในการสื่อสาร

1.6 ยืดหยุ่นและสมเหตุสมผล

1.7 เห็นคุณค่าของคนอื่น

1.8 ควบคุมตัวเองได้ดี

1.9 เชื่อถือได้

2. รูปแบบของผู้นำ รูปแบบของผู้นำที่เราคุ้นเคยเห็นเด่นชัดนั้นมี 2 ลักษณะ คือ

2.1 ผู้นำแบบเด็ดขาด สั่งการ หรือ เผด็จการ เป็นแบบที่จริงจังและใช้ตนเองเป็นศูนย์กลาง ทุกอย่างขึ้นอยู่กับตัวเอง และในกีฬาดูเหมือนว่าจะมุ่งหวังที่ชัยชนะเป็นหลัก

2.2 ผู้นำแบบประชาธิปไตยที่รับฟังความคิดเห็นของนักกีฬาและคนรอบข้าง ซึ่งใช้หลักการของความร่วมมือในระหว่างฝึกซ้อมและแข่งขัน อย่างไรก็ตาม ไม่ได้หมายความว่าผู้ฝึกสอนกีฬาจะต้องมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งโดยเฉพาะโดยปกติแล้วลักษณะของคนจะอยู่ระหว่าง 2 แบบ ซึ่งผู้นำที่ดีที่สุดก็คือ ผู้นำที่มีทั้ง 2 แบบในตัว

มาตรฐานของผู้ฝึกสอนกีฬา (Standards for Sport Coaches)

ผู้ฝึกสอนกีฬา (Sport coaches) เป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งในการหล่อหลอมสร้างเสริม ปรับแต่งศักยภาพของนักกีฬาให้บรรลุความสามารถสูงสุดและเหนือกว่าคนอื่น การที่จะนำนักกีฬาไปสู่จุดนั้นได้ จำเป็นต้องอาศัยความรู้ที่ลุ่มลึก กว้างขวางและหลากหลาย จากการประชุมสุดยอดของผู้ฝึกสอนกีฬาระดับชาติ United State Sport Academy เมื่อปี 2537 ได้สรุปมาตรฐานวัดความสามารถของผู้ฝึกสอนไว้ 8 องค์ประกอบ คือ (นภพร ทศนัยนา. 2548: 183-188)

1. การป้องกันแก้ไขการบาดเจ็บ

2. การจัดการ

3. การเจริญเติบโตของนักกีฬา

4. ยุทธวิธีการเล่น

5. สังคมและจิตวิทยาการกีฬา

6. ทักษะกีฬา

7. การสอนและการบริหาร

8. การเตรียมตัวเข้าสู่อาชีพ

การกีฬาของประเทศไทย แม้จะมีมานานเท่าเทียมกับหลายประเทศ มีการเรียนการสอนพลศึกษาในโรงเรียนและวิทยาลัยเกือบทุกระดับ มีการเรียนการสอนเพื่อผลิตบุคลากรด้านพลศึกษาและกีฬาทั้งระดับประกาศนียบัตร ปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอก แต่กีฬาของเรากียังก้าวไม่ทันประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มยุโรป อเมริกา และบางประเทศในกลุ่มเอเชีย จุดสำคัญที่เป็นสาเหตุก็คือเราขาดผู้ฝึกสอนกีฬาที่เน้น “กีฬาเพื่อความเป็นเลิศ” สถาบันผลิตครูพลศึกษาส่วนใหญ่จะเน้น “กีฬาเพื่อสุขภาพ” และ “กีฬาพื้นฐาน” ซึ่งจะเห็นได้ว่านักกีฬานักเรียนและนักกีฬาเยาวชนของไทย จะมีความสามารถดีแต่พอขึ้นระดับสูงขึ้นกลับสู้ต่างชาติไม่ได้ เพราะผู้ฝึกสอนที่รับผิดชอบทีมชาติยังมุ่งเน้นแต่การพัฒนาทักษะกีฬาเท่านั้น ทำให้องค์ประกอบอื่น ๆ ถูกละเลยไป ทั้งนี้เพราะผู้ฝึกสอนเหล่านั้นไม่เคยผ่านระบบการเรียนการสอนที่เน้นการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาอาชีพ (Profession Sport Coaches) ทำให้ขาดมุมมองและความรู้ในองค์ประกอบอื่น ๆ

บทความนี้ผู้เขียนได้สรุปความจากข้อเขียนในวารสาร The United State Sport Academy's Sport Supplement เรื่อง National Standards for Coaches. Vol.3, Summer 1995 เพื่อเป็นแนวทางในการพิจารณาส่งเสริมคุณภาพผู้ฝึกสอนกีฬาแบดมินตันและกีฬาอื่น ๆ มาตรฐานผู้ฝึกสอนกีฬาระดับชาติของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดสาระความรู้และความสามารถออกของผู้ฝึกสอนกีฬาเป็น 8 องค์ประกอบ จำแนกเป็น 37 รายการ คือ

องค์ประกอบที่ 1 การป้องกันรักษาและจัดการด้านการบาดเจ็บ ผู้ฝึกสอนกีฬาจะต้องมีความตระหนักมีความรู้และการปฏิบัติในมาตรฐานดังนี้

1. ต้องระลึกตลอดเวลาต่อการป้องกันการบาดเจ็บของนักกีฬาและต้องยืนยันอย่างแข็งขันที่จะให้นักกีฬาของตนฝึกและเล่นในสนามและอุปกรณ์ที่ปลอดภัย
2. ต้องแน่ใจว่าเครื่องป้องกันต่าง ๆ ได้มาตรฐาน มีความเหมาะสม มีสภาพดีและปฏิบัติตามวิธีใช้ของผู้ผลิตที่ระบุไว้
3. ระลึกลักษณะสภาพที่เหมาะสมและสุขภาพของนักกีฬาเป็นปัจจัยสำคัญในการป้องกันการบาดเจ็บของนักกีฬา
4. พิจารณาเรื่องสมรรถภาพด้านการทำงานของระบบหัวใจและการไหลเวียนเลือดและระบบการหายใจ ในการวางแผนการฝึกและการแข่งขันตลอดจนการวางแผนโครงการเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย
5. กำหนดแผนงาน การประสานงาน และการดำเนินการกรณีฉุกเฉินต่าง ๆ
6. สามารถแสดงให้เห็นว่ามีความสามารถในทักษะการป้องกัน ความรู้และประเมินผลการบาดเจ็บการช่วยเหลือนักกีฬาและการฟื้นฟูสภาพการบาดเจ็บของนักกีฬา
7. อำนวยความสะดวกแก่แพทย์และนักวิชาชีพอื่นที่จะเข้ามาจัดโครงการป้องกันรักษาและการจัดการบาดเจ็บแก่นักกีฬา
8. ให้ความช่วยเหลือแนะนำสนับสนุนให้ผู้ช่วยครูฝึกหรือนักกีฬาได้เรียนรู้การป้องกัน

แก้ไขและจัดการด้านบาดเจ็บ

องค์ประกอบที่ 2 การจัดการกับการเสี่ยง ผู้ฝึกสอนกีฬาต้องมีความรู้และความตระหนักในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

9. มีความรู้ ความเข้าใจ บทบาท และความรับผิดชอบในหน้าที่ตามกฎหมาย
10. แนะนำ บอกกล่าวแก่ผู้เกี่ยวข้องให้ทราบถึงการเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกีฬา เพื่อที่เขาเหล่านั้นจะทราบและแจ้งให้ผู้ฝึกสอนทราบเมื่อเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้น
11. รู้และเห็นความสำคัญและรู้แหล่งเกี่ยวกับการประกันสุขภาพของนักกีฬา
12. ติดตามและเข้าร่วมศึกษาอบรมเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของกฎระเบียบมาตรฐานของอุปกรณ์ ปรักฎา นโยบาย เทคนิคต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างความปลอดภัยและสำเร็จของนักกีฬา

องค์ประกอบที่ 3 การเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ผู้ฝึกสอนกีฬาต้องรู้และเข้าใจสิ่งต่อไปนี้

13. รู้และเข้าใจพัฒนาการด้านการเจริญเติบโตของร่างกายและวัยของนักกีฬา และเข้าใจผลการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวที่มีผลต่อความสามารถของนักกีฬา
14. รู้และเข้าใจพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์และจิตใจของนักกีฬา สามารถเข้าถึงปัญหาและช่วยเหลือนักกีฬาได้ตามความเหมาะสม
15. สามารถวิเคราะห์ความสามารถของนักกีฬาโดยอาศัยความแตกต่างด้านโครงสร้างร่างกายและพัฒนาการของแต่ละวัย
16. สามารถให้คำแนะนำแก่นักกีฬาเพื่อพัฒนาทักษะกลไกแต่ละด้าน หรือเฉพาะเจาะจงสำหรับนักกีฬาแต่ละชนิด
17. สนับสนุนและจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโตและพัฒนาการของนักกีฬาแต่ละวัย

องค์ประกอบที่ 4 สภาพการฝึก การเสริมสร้างสภาพร่างกายและโภชนาการ ผู้ฝึกสอนกีฬาต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้

18. แสดงให้เห็นถึงความรู้พื้นฐานด้านสรีระวิทยาและผลที่เกิดขึ้นจากการฝึกและฝึกสอน
19. แสดงให้เห็นถึงโปรแกรมการฝึกกีฬาและเสริมสร้างสภาพร่างกายที่อาศัยหลักการของชีวกลศาสตร์ สรีระวิทยา และเวชศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญเพื่อเกิดความเหมาะสมแต่ละคน โดยหลีกเลี่ยงแบบและวิธีการฝึกที่ไม่ถูกต้องและฝึกเกิน (Over Training)
20. แสดงให้เห็นถึงความรู้ด้านโภชนาการและแนะนำให้ให้นักกีฬาเห็นถึงผลของโภชนาการที่มีต่อสุขภาพและความสามารถของนักกีฬา
21. แสดงให้เห็นถึงความรู้เกี่ยวกับการใช้และพิษภัยของยาและสารต่าง ๆ ที่มีต่อสุขภาพและความสามารถของนักกีฬา

องค์ประกอบที่ 5 สังคมและจิตวิทยาการศึกษา ผู้ฝึกสอนกีฬาต้องมีความรู้และเข้าใจในสิ่งต่อไปนี้

22. ต้องมีความเชื่อในปรัชญาที่ว่าเราต้องพัฒนานักกีฬาให้สมบูรณ์ทั้งตัวไม่ใช่ส่วนใดส่วนหนึ่ง
23. สามารถอธิบายชี้แจงให้ผู้เกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปเห็นถึงคุณค่าของโปรแกรมกีฬาที่มีต่อการพัฒนาบุคคลและส่วนร่วม หรือผู้ที่เล่นกีฬาแล้ว จะได้คุณประโยชน์ใดบ้าง
24. แสดงให้เห็นถึงจริยธรรมอันดีงาม ด้วยการควบคุมอารมณ์และการยอมรับนับถือผู้ฝึกสอนด้วยกันตลอดจนกรรมการและนักกีฬา
25. แสดงให้เห็นถึงทักษะความสามารถในการจูงใจ และให้ข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ที่เหมาะสมแก่นักกีฬาและผู้เกี่ยวข้อง
26. เป็นตัวอย่างในการปฏิบัติตนเพื่อเป็นตัวอย่างของการมีพัฒนาการทางอารมณ์และสังคมแก่นักกีฬา
27. มีความรู้และคุ้นเคยกับการตั้งเป้าหมาย เพื่อสร้างแรงจูงใจแก่นักกีฬาทั้งเป้าหมายระยะสั้นและเป้าหมายระยะยาว
28. ปฏิบัติต่อนักกีฬาโดยคำนึงถึงพลวัตหรือการผันแปรของตัวแปรต่าง ๆ คือ เพศ อายุ เชื้อชาติ สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม
29. สามารถบ่งชี้พฤติกรรมที่พึงปรารถนาและโครงสร้าง ประสพการณ์ เพื่อจะได้นำมาพัฒนาให้บังเกิดขึ้นแก่นักกีฬาแต่ละคน

องค์ประกอบที่ 6 เทคนิคทักษะและกลยุทธ์การเล่นกีฬา ผู้ฝึกสอนกีฬาต้องแสดงให้เห็นความสามารถในสิ่งต่อไปนี้

30. บ่งชี้และประยุกต์กลยุทธ์การแข่งขันและแผนการที่เหมาะสมสำหรับวัยและระดับความสามารถของนักกีฬา
31. สามารถดำเนินการและใช้เครื่องมือต่าง ๆ ในการพิจารณาความสามารถของนักกีฬาและวางแผนการฝึกและการวิเคราะห์การแข่งขัน
32. เข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบ กติกา มารยาทของนักกีฬาและการดำเนินการขององค์กรกีฬานั้น
33. สามารถดำเนินการ จัดการและประเมินผลการฝึกการฝึกโดยอาศัยเป้าหมายที่กำหนดไว้แต่ละช่วงเวลา

องค์ประกอบที่ 7 การสอนและการบริหาร ผู้ฝึกสอนกีฬาต้องแสดงความสามารถในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

34. มีความรู้พื้นฐานสำคัญของหลักการพลศึกษาและกีฬา เทคนิคและทักษะกีฬาและมีความรอบรู้และลึกซึ้งทั้งเนื้อหา และวิธีการสอน ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนากีฬา
35. แสดงให้เห็นถึงกระบวนการและเป้าหมายที่มีประสิทธิภาพในการวัดประเมินผล

และคัดสรรบุคลากรที่จะเข้าร่วมในโครงการกีฬา

องค์ประกอบที่ 8 การเตรียมเพื่ออาชีพผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้ฝึกสอนต้องแสดงความสามารถในสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้

36. แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจัดการและการบริหารโครงการกีฬา เช่น จัดการเงินและงบประมาณ การบำรุงรักษาอาคารสถานที่และอุปกรณ์ การประชาสัมพันธ์ต่อชุมชน เป็นต้น

37. มีประสบการณ์ภาคสนามและติดตามการฝึกสอนกีฬา และสามารถแสดงให้เห็นว่ามีศักยภาพเพียงพอต่อการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬา

นอกจากนี้ เบรียน แมคเคนซี (Brian Mackenzie) ได้นำเสนอไว้ว่า ผู้ฝึกสอนจะต้องรู้ถึงบทบาทของการสร้างสรรค์สภาพการเรียนรู้ที่ถูกต้องและหาทางสร้างแรงจูงใจให้นักกีฬาได้ฝึกฝนจนถึงจุดสูงสุดของแต่ละคน ผู้ฝึกสอนต้องเป็นทั้ง ผู้แนะนำ (instructor) ผู้แก้ไข (assessor) เพื่อน (friend) พี่เลี้ยง (mentor) ผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ผู้สาธิต (demonstrator) ผู้สนับสนุน (supporter) ผู้แสวงหาข้อเท็จจริง (fact finder) ผู้ให้กำลังใจ (motivator) ที่ปรึกษา (counselor) ผู้จัดการ (organizer) ผู้วางแผน (planner) และผู้จุดประกายแห่งความรู้ (the fountain of knowledge) โดยจำแนกเป็น 3 กระบวนการ คือ กระบวนการวางแผน กระบวนการนำแผนไปใช้ และกระบวนการประเมินผล

เบรียน แมคเคนซี ได้กล่าวว่า ทักษะสำคัญที่ผู้ฝึกสอนจะต้องพัฒนาให้มียู่ในตัวเองคือ

1. รู้วิธีการสื่อสารกับนักกีฬาของตน
2. เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ และหลักการฝึกกีฬา
3. เข้าใจวิธีการสอนและสามารถนำไปใช้ได้เหมาะสม
4. เข้าใจถึงความหลากหลายของการฝึกสอน
5. เข้าใจถึงพัฒนาการของเด็ก
6. ความรู้และความตระหนักถึงความปลอดภัย
7. เข้าใจสาเหตุและการป้องกันการฝึกเกินจนทำให้เกิดความเบื่อหน่าย
8. เข้าใจ ตระหนัก และแสวงหาแนวทางลด ความเสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้น
9. เตรียมแผนการฝึกเพื่อให้นักกีฬารบรรลุเป้าหมายแต่ละคน
10. ช่วยเหลือให้นักกีฬาเรียนรู้และชำนาญทักษะใหม่ ๆ
11. รู้วิธีการและติดตาม การทดสอบและประเมินผลความก้าวหน้าของนักกีฬาจนสามารถ

ทำนายอนาคตได้

12. ความรู้ด้านโภชนาการสำหรับนักกีฬา สามารถแนะนำนักกีฬาได้
13. เข้าและรู้วิธีการพัฒนาระบบการใช้พลังงานแก่นักกีฬา
14. รู้และสามารถแนะนำวิธีการผ่อนคลายและสร้างจินตภาพแก่นักกีฬา
15. รอบรู้ในกฎ กติกา มารยาทในการเล่นและแข่งขันกีฬานั้น ๆ

16. ประเมินผลความสามารถในการแข่งขันของนักกีฬา

17. ประเมินผลการฝึก พัฒนาของนักกีฬา และความสามารถของตนเองได้

จะเห็นได้ว่ามาตรฐานต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้วมีความสัมพันธ์ และหลากหลาย ครอบคลุมสาระสำคัญต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา เวชศาสตร์การกีฬา จิตวิทยาการกีฬา สังคมวิทยา จิตวิทยาพัฒนาการการบริหารจัดการ เทคนิคและวิธีการสอนและทักษะกีฬา สิ่งเหล่านี้จะต้องหลอมรวมไว้ในตัวผู้ฝึกสอนที่จะนำนักกีฬาก้าวไกลต่อไป

บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน

เซบ็อค (กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ. 2545: 36-38 ; อ้างอิงจาก Sabock. 1991: 109-126)

กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ใกล้ชิดกับนักกีฬา ความเคารพเชื่อถือและศรัทธาที่ได้รับไม่ใช่เพราะในบทบาทความเป็นผู้ฝึกสอนเพียงอย่างเดียวโดยสรุปได้ว่า ผู้ฝึกสอนมีบทบาทที่จะต้องรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่เป็นพ่อหรือเป็นแม่ เด็กอาจมีผู้ปกครองที่บ้านเพียงคนเดียวหรือขาดความอบอุ่น ผู้ฝึกสอนที่เอาใจใส่ดูแลอย่างจริงจังจะเป็นผู้ที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อชีวิตและเยาวชนเหล่านี้
2. บทบาทเป็นครู ผู้ฝึกสอนต้องเป็นครูที่ดี เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อครูอยู่แล้ว การเป็นครูกีฬาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้อย่างแท้จริงในกีฬาที่เล่น
3. บทบาทของผู้ยึดถือระเบียบวินัย ผู้ฝึกสอนปฏิบัติกับทีมด้วยระเบียบวินัยเพื่อต้องการให้งานสอนเป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ ต้องควบคุมดูแลและใช้อย่างเหมาะสม ด้วยความเข้าใจ และด้วยการตัดสินใจที่ดี
4. บทบาทครูแนะแนว ในสายสัมพันธ์พิเศษระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา เมื่อมีปัญหา นักกีฬามักขอความช่วยเหลือจากผู้ฝึกสอน ผู้ฝึกสอนต้องเพียงช่วยให้ นักกีฬามองเห็นปัญหาทั้งสองด้าน และทำให้มองเห็นทางแก้ไขที่เป็นไปได้ ซึ่งนักกีฬาต้องตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตัวเอง
5. บทบาทของนักการทูต ผู้ฝึกสอนต้องมีความสัมพันธ์อันดีกับทุกคนที่เกี่ยวข้อง หลีกเลี่ยงที่จะมีข้อวิวาทกับผู้อื่น ตอบสนองต่อการวิพากษ์วิจารณ์ในทางที่ดีด้วยความสง่างาม
6. บทบาทนักจิตวิทยา ผู้ฝึกสอนต้องมีความเข้าใจและสามารถเลือกใช้วิธีที่ดีที่สุดที่จะสร้างแรงจูงใจให้กับนักกีฬาแต่ละบุคคลได้อย่างเหมาะสม นักกีฬาคนหนึ่งอาจชอบให้ใช้คำพูดที่รุนแรงแต่อีกคนหนึ่งอาจไม่ชอบ บางคนต้องการอยู่คนเดียวหรือบางคนต้องการได้รับการปลอบใจ
7. บทบาทของผู้พิพากษา ในสถานการณ์ที่ยุ่งยากและเกิดการขัดแย้ง การตัดสินใจที่ดีของผู้ฝึกสอนที่มีฐานอยู่บนประสบการณ์หรือความรู้สึกที่ถูกต้องตรงไปตรงมา กล่าวที่จะแสดงออกและเผชิญกับการวิพากษ์วิจารณ์ต่าง ๆ รวมถึงการตัดสินใจที่จะกำหนดปรัชญาของการสอนและปรัชญากีฬา

8. บทบาทของผู้นำ ผู้ฝึกสอนต้องเป็นบุคคลที่สามารถผลักดันนักกีฬาให้เกิดความสำเร็จตามเป้าประสงค์ที่วางไว้ ด้วยความเข้มแข็ง พากเพียร กล้าเสี่ยง สร้างสรรค์ในการแก้ปัญหา มีแรงกระตุ้นที่จะริเริ่มในสถานการณ์ต่าง ๆ

9. บทบาทผู้ยึดถืออำนาจที่มีเมตตา ในสถานะที่ตึงเครียดของการแข่งขัน มีสถานการณ์ที่ต้องการการรีบด่วนที่สุดเท่าที่จะทำได้ ที่ผู้ฝึกสอนต้องตัดสินใจ และชี้แนะซึ่งจะต้องเป็นการตัดสินใจที่ดีที่สุดต่อทุกคนภายในทีม

10. บทบาทนักการเมือง ผู้ฝึกสอนควรหลีกเลี่ยงการเป็นศัตรูกับผู้อื่น การวิพากษ์วิจารณ์เป็นสิ่งสร้างปัญหาให้กับผู้ฝึกสอนและนำไปสู่การเผชิญหน้า ในบทบาทนี้ผู้ฝึกสอนที่ถือว่าช่วงเวลาที่จะสร้างมิตรและสร้างความมั่นคงให้กับตนเองก็ต่อเมื่อทีมชนะ แต่ถ้ายังหาเพื่อนไม่ได้ แน่ใจเลยว่าจะไม่สามารถหาเพื่อนได้เมื่อทีมแพ้

11. บทบาทนักแสดง บางครั้งผู้ฝึกสอนมีความจำเป็นต้องแสดงบทบาทนักแสดงเมื่อสถานการณ์บีบบังคับ เช่น ตะโกนตำหนินักกีฬาคคนใดคนหนึ่งหรือทั้งทีมหรือเจียบสงบทั้ง ๆ ที่อยากจะระเบิดออกมาต่อนักกีฬา คณะผู้ฝึกสอนหรือต่อทุกคน เพื่อให้ทุกคนทำบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ฝึกสอนต้องการ แต่ต้องเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสม ผู้ฝึกสอนที่เป็นนักแสดงที่ดีแม้ในขณะที่ถูกขับไล่ด้วยความโกรธแค้นของผู้คนก็สามารถแสดงภาพให้เห็นว่ามีความสง่างามอยู่ในตัวได้

สมาคมผู้ฝึกสอนกีฬานานาชาติ (สมคิต ยอตะระบำ. 2544: 36-41 ; อ้างอิงจาก The National Association of Sport Coach. 1998: 1-3) ได้กำหนดหน้าที่ ความรับผิดชอบของการเป็นผู้ฝึกสอนที่มีความสามารถ สิ่งที่ผู้ฝึกสอนควรมีจะประกอบด้วย

1. การวางแผนโปรแกรมการฝึกซ้อม (Training Program)

การวางแผนที่ดีเป็นหัวใจของการเป็นผู้ฝึกสอนที่มีคุณภาพ และเป็นความสามารถที่ผู้ฝึกสอนทุกคนจะขาดไม่ได้ เพราะหน้าที่ของผู้ฝึกสอนก็คือ การเตรียมนักกีฬาเพื่อการแข่งขัน และการที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุเป้าหมายได้นั้น ผู้ฝึกสอนจำเป็นต้องมีการ “วางแผน” การพัฒนานักกีฬาในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทักษะที่ดี ทางสรีระและกายภาพที่ดี ทางจิตใจที่ดี หรือแม้กระทั่งทางยุทธวิธีในการแข่งขัน ข้อคำนึงถึงในการวางแผนการฝึกซ้อม ได้แก่

- 1.1 จุดประสงค์ของการฝึกซ้อม
- 1.2 การวางแผนการฝึกซ้อมรายปี
- 1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ต้องใช้ ก่อนวางแผนการฝึกซ้อม
- 1.4 รายละเอียดของแผนงานรายปี
- 1.5 ความต้องการใช้สถานที่ในช่วงฤดูการฝึกซ้อม
- 1.6 วัตถุประสงค์ของการฝึกซ้อมในแต่ละช่วง
- 1.7 กิจกรรมที่เกี่ยวข้องในการฝึกซ้อมแต่ละช่วง
- 1.8 สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการวางแผนการฝึกซ้อม

2. ทักษะในการสื่อสาร (Communication Skills)

การสื่อสารเป็นศิลปะที่ใช้ในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน

ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องกระตุ้นนักกีฬาที่ผู้ฝึกสอนทำงานด้วย เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา นักกีฬา การสื่อสารจากผู้ฝึกสอนสู่นักกีฬาคงจะมีการเริ่มต้นที่เหมาะสม ซึ่งนักกีฬาไม่เพียงแต่จะได้รับข้อมูลที่ถูกต้องจากผู้ฝึกสอนเท่านั้น โดยที่นักกีฬานั้นจะต้องมีความเข้าใจและยอมรับด้วย สิ่ง que ผู้ฝึกสอนต้องถามตัวเอง

2.1 ผู้ฝึกสอนมีความตั้งใจกับนักกีฬาหรือไม่

2.2 นักกีฬามีความเข้าใจหรือไม่

2.3 นักกีฬามีความเชื่อถือในตัวผู้ฝึกสอนหรือไม่

2.4 นักกีฬามีความยอมรับในสิ่งที่ผู้ฝึกสอนถ่ายทอดให้หรือไม่

2.5 ทำอย่างไรให้นักกีฬาสามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้ฝึกสอนถ่ายทอดให้ โดยวิธีที่ง่ายที่สุด

อาภรณ์ ธรรมนิยม (2530: 3-4) ได้สรุปเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้ฝึก ไว้ว่า ต้องพยายามปรับปรุงการฝึกซ้อมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถของนักกีฬาทั้งทางด้านสมรรถภาพทางกาย ทางสถิติ ปัญญา คุณธรรม ความมีน้ำใจนักกีฬา คิดค้นแบบแผนการฝึกซ้อมและกำหนดตารางการฝึกซ้อม เพื่อให้ทีมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น เป็นผู้ที่มอบหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมในการสร้างแรงจูงใจให้กับนักกีฬา เพื่อบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และยังได้กล่าวถึง สิ่ง que จำเป็นที่ผู้ฝึกสอนต้องทำ ไว้ดังนี้

1. ตั้งปรัชญา ผู้ฝึกต้องมีปรัชญาของตนเอง และต้องปฏิบัติให้บรรลุถึงปรัชญาของตนเอง
2. อุปกรณ์การสอน การฝึกกีฬาให้ได้ผลดีนั้น จำเป็นต้องมีอุปกรณ์การสอนใช้ประกอบ เพื่อนักกีฬาได้สัมผัสของจริง หรือได้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง อุปกรณ์มีมากมาย ตั้งแต่รูปภาพ ฟิล์ม ภาพยนตร์ วีดีโอ ภาพนิ่ง รวมทั้งอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นและการฝึกต่าง ๆ
3. ความรู้เกี่ยวกับเกม ข้อนี้จะต้องเกิดขึ้นได้ต้องมีการศึกษาค้นคว้าจากตำรา เกมการแข่งขัน จากการฝึกของทีมเก่ง ๆ จากภาพยนตร์ ศึกษาค้นคว้าให้มาก ๆ และทันสมัยอยู่เสมอ
4. การให้ความรู้แก่ผู้เล่น ผู้ฝึกที่ดีไม่จำเป็นจะต้องเล่นกีฬาเก่งเสมอไป สิ่งสำคัญคือต้องเป็นผู้มีความสามารถสอน ให้คำแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องให้นักกีฬาได้เป็นอย่างดี และถูกต้อง
5. ทำโครงการฝึกเป็นขั้น ๆ ผู้ฝึกต้องทำโครงการฝึกเพื่อให้ทีมของตนฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควรมีการวางแผนโครงการฝึกตลอดปี ฝึกรายเดือน และรายสัปดาห์
6. จัดทำระเบียบการฝึก เช่น ปิดป้ายประกาศ ทำตารางฝึก
7. การจัดบันทึกและเก็บสถิติ จัดบันทึกการพัฒนาการของนักกีฬา บันทึกสุขภาพสมรรถภาพของนักกีฬา เก็บสถิติการฝึกเพื่อการพัฒนาการและปัญหาการฝึกของทีม
8. การประเมินผล ประเมินผลการฝึก และประเมินผลการเล่นของผู้เล่นแต่ละคน และของทีม

สุพิตร สมาชิกโด (2534: 10 - 11) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของผู้ฝึกสอน ไว้ดังนี้

1. ต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของงานที่ตนทำ
2. สามารถหาวิธีที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ โดยเป็นวิธีการที่สะดวกประหยัดและมี

ประสิทธิภาพที่สูงที่สุดที่สำคัญคือ ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น แต่กลับเป็นประโยชน์คือส่วนรวมอีกด้วย

3. สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานการณ์แข่งขัน

4. ต้องอุทิศเวลา แรงกาย แรงใจ ให้กับนักกีฬาและทีม

5. ทำงานอย่างมีระบบตามขั้นตอน โดยมีแผนการดำเนินงานไว้ล่วงหน้ามีการพัฒนาระบบการทำงานให้ดีขึ้นตลอดเวลา

6. มีความมั่นคงทางอารมณ์ไม่หวั่นไหวง่าย มีเหตุผลผลและมีความเป็นธรรมกับนักกีฬาทุกคน โดยไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

7. เป็นคนกลางที่จะประสานสัมพันธ์กับบุคคลต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันโดยเฉพาะในหมู่นักกีฬาหรือทีมกีฬา

8. ต้องพัฒนาปรับปรุงแก้ไขตนเองอยู่เสมอ โดยการศึกษาค้นคว้าทดลองวิธีการใหม่ ๆ เพื่อนำมาถ่ายทอดให้กับนักกีฬาของตนเองให้พัฒนาทักษะให้ดียิ่งขึ้น

ดังนั้น บทบาทของผู้ฝึกสอนกีฬา คือ การช่วยพัฒนานักกีฬาทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อให้มีศักยภาพสูงสุดซึ่งจะช่วยพัฒนาสิ่งเหล่านี้ จะเป็นไปได้มากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถ และทักษะของผู้ฝึกสอนกีฬาในการช่วยนักกีฬา ดังนั้นการฝึกกีฬาหรือการจะเป็นผู้ฝึกสอน จะเป็นงาน "ช่วยเหลือ" มากกว่างานที่ "สั่งการ" งานของผู้ฝึกสอนเป็นวิชาชีพที่จะต้องคอยช่วยเหลือนักกีฬาหรืออาจกล่าวได้ว่าผู้ฝึกสอนเปรียบเสมือนที่ปรึกษา เป็นนักแนะนำไม่ใช่เป็นผู้เผด็จการ

ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538: 29-31) ได้สรุปเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดี ไว้ดังนี้

1. หน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับการวางแผนการฝึกซ้อมและแข่งขัน เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบที่สำคัญโดยตรงของผู้ฝึกสอนดังต่อไปนี้ คือ

1.1 การวางแผนตลอดปี เช่น การเตรียมทีม การเตรียมการฝึกซ้อม การแข่งขัน และการเก็บตัวนักกีฬา

1.2 การวางแผนเกี่ยวกับงบประมาณ เช่น จัดเตรียมงบประมาณที่ใช้ทั้งระบบเกี่ยวกับการฝึกซ้อมและแข่งขัน เช่น ค่าอุปกรณ์ ค่าสวัสดิการ ค่าบำรุงทีม และอื่นๆ

1.3 การวางแผนในลักษณะโครงการโดยละเอียด เช่น

1.3.1 แผนการฝึกซ้อมอย่างละเอียด รายวัน รายสัปดาห์ รายปี

1.3.2 แผนการฝึกซ้อมแต่ละครั้ง เช่น ความหนักเบา ความยากง่าย ความมากน้อย

1.3.3 แผนการฝึกซ้อมเกี่ยวกับการเล่นทีมและบุคคล เช่น การเล่นเฉพาะตำแหน่ง การเล่นเกมรุกและเกมรับ การใช้แผน และสูตรเล่นแบบต่างๆ เป็นต้น

1.3.4 แผนการวางตัวและกำหนดตัวผู้เล่น โดยให้มีการฝึกซ้อมอย่างจริงจังตามแผนการในสภาพการณ์ที่คล้ายกับการแข่งขันจริง

2. หน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับตัวนักกีฬา เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอน และผู้ฝึกที่จะต้องทำให้นักกีฬาที่ตนรับผิดชอบมีคุณสมบัติต่างๆ เช่น

- 2.1 มีความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อหน้าที่ที่รับผิดชอบและต่อทีม
- 2.2 รู้จักการประสานด้านต่างๆ เช่น การประสานการฝึก การเล่น
- 2.3 รู้จักสร้างสุขภาพส่วนบุคคลให้อยู่ในสภาพที่พร้อมทุกระยะ
- 2.4 ศึกษาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมกีฬาที่เล่นให้ลึกซึ้ง
- 2.5 รู้จักการพัฒนาบุคลิกในด้านต่างๆ อย่างเหมาะสม คือ พัฒนาดนเอง พัฒนา

ทางด้านสังคม

- 2.6 สร้างสมรรถภาพทางกายให้สมบูรณ์อยู่เสมอ
- 2.7 ฝึกลักษณะการเป็นผู้นำที่เหมาะสมกับสถานะ

3. หน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ทางด้านกีฬา ได้แก่

- 3.1 ศึกษาและเข้าใจเกี่ยวกับ กฎ กติกา มารยาท ของนักกีฬาที่รับผิดชอบ
- 3.2 ศึกษาวิธีการสอนและการฝึกแบบใหม่ๆ
- 3.3 ศึกษาเกี่ยวกับการป้องกัน การปฐมพยาบาลและการรักษาการบาดเจ็บทางกีฬา
- 3.4 ศึกษาเกี่ยวกับการทดสอบและประเมินผลทางกีฬา
- 3.5 ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงทางกีฬา โดยเฉพาะกฎ กติกา

ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

4. หน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาดน ได้แก่

- 4.1 การรักษาและดูแลสุขภาพให้ดียิ่งอยู่เสมอ
- 4.2 การพัฒนาและปรับปรุงสมรรถภาพทางกาย ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพ

- 4.3 การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและให้ทันสมัยอยู่เสมอ
- 4.4 การทำตนเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬาในทุกๆ ด้าน
- 4.5 การฝึกฝนทักษะทางด้านกีฬา สามารถแสดงหรือสืบทอดแก่นักกีฬาได้ตามโอกาส

อันควร

- 4.6 การฝึกฝนทางด้านจิตใจให้เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคง สุขุม ควบคุมอารมณ์ได้

เป็นอย่างดี

5. หน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับผู้ร่วมงาน ในฐานะที่ผู้ฝึกสอนต้องทำหน้าที่ รับผิดชอบและมีอำนาจสั่งการอย่างเด็ดขาดในการบริหารทีมและต้องทำงานร่วมกับคณะผู้ฝึก (Staff coach) ถ้าจะให้การทำงานได้ผลดี ผู้ร่วมงานการฝึกนักกีฬาทุกคนจะต้องทำงานร่วมกัน ประสานงานกันและรับผิดชอบร่วมกัน นอกจากจะทำให้งานสำเร็จได้ผลดีแล้ว ยังจะช่วยสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นในงานที่กำลังทำอยู่ได้อย่างดีด้วย

6. หน้าที่และความรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ผู้ฝึกสอนมีหน้าที่และรับผิดชอบต่อวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

6.1 ผู้ฝึกสอนมีหน้าที่รับผิดชอบด้วยการเป็นสมาชิกสมาคมหรือองค์การวิชาชีพ สมาคมวิชาชีพเป็นสถาบันที่ผู้มีอาชีพและความสนใจเหมือนกันมารวมกันเป็นกลุ่มก้อนเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกัน เพื่อปรับปรุงและสร้างความสำเร็จเป็นปึกแผ่นให้แก่วิชาชีพนั้น

6.2 ผู้ฝึกสอนควรจะช่วยสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ จะต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ค้นคว้าและวิจัยความรู้และวิธีการใหม่ๆ เผยแพร่ มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

สืบสาย บุญวีระบุตร (2539: 192-194) กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของโค้ช (Coach) ไว้ดังนี้ บทบาทของการเป็นโค้ช มีหลากหลายตามระดับของการเรียนรู้ ความสามารถ เพศ วัย และจุดมุ่งหมายในการฝึกกีฬา ความต้องการของนักกีฬา และแม้แต่นบุคลิกภาพนักกีฬาหรือแม้แต่บุคลิกภาพโค้ชย่อมทำให้บทบาทและพฤติกรรมโค้ชแตกต่างกัน

บทบาทของการเป็นโค้ช จึงไม่ใช่บทบาทใดบทบาทหนึ่งเพียงอย่างเดียว หากต้องมีหลายบทบาทเพื่อการพัฒนาทักษะและความสามารถนักกีฬาไปพร้อมกัน ดังนั้นบทบาทโค้ชจึงควรเป็นหลายอย่างดังนี้

1. โค้ชเป็นแม่แบบ (As a Role Model) โค้ชเป็นผู้มีอิทธิพลมากที่สุดทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อนักกีฬา โค้ชจะถ่ายทอดจัดปรับและส่งผ่านปรัชญา ค่านิยม ทศนคติ การรับรู้ตนเอง ทั้งต่อการแข่งขันกีฬาและการกีฬาโดยรวมตลอดจนการดำเนินชีวิตของนักกีฬา

2. โค้ชเป็นแรงจูงใจ (As a Motivator) โค้ชควรมีบทบาทเป็นแรงจูงใจเพื่อให้นักกีฬามุ่งมั่นในการฝึกซ้อม เพื่อพัฒนาทักษะ และความสามารถในการเล่นกีฬา บทบาทเป็นแรงจูงใจของโค้ช จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อนักกีฬาอย่างยิ่ง

3. โค้ชเป็นแหล่งความรู้ (As a Resource Person) ซึ่งแน่นอนที่สุด โค้ชต้องเฝ้าหาความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้หรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสามารถนักกีฬา ที่สำคัญที่สุดคือ ความรู้ ความสามารถในการเป็นโค้ชกีฬานั้น ๆ ทั้งด้านสมรรถภาพ กลวิธี (Techniques)

4. กลยุทธ์ (Tactics) และการวิเคราะห์ความสามารถนักกีฬาเพื่อการปรับปรุง แก้ไขให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพปลอดภัย ในเวลาสั้น

5. โค้ชที่รู้บทบาทหน้าที่ (Roles and Rights) โค้ชที่ดีควรมีการศึกษาหรือมีข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการแข่งขันกีฬานักกีฬา เพื่อจะได้ทราบและกำหนดบทบาทของตนเองได้ถูกต้อง

6. โค้ชที่เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) บทบาทสุดท้ายที่ไม่ลดความสำคัญเลย คือ ความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านแรงจูงใจ ความพยายามอารมณ์ ความสามารถในการเรียนรู้ ความฉลาด และความคิด ตลอดจนทักษะสมรรถภาพร่างกายและสมรรถภาพจิต ซึ่งมีผลต่อการเล่นกีฬาทั้งสิ้น

ปรัชญาของผู้ฝึกสอน

คำว่า “ปรัชญา” แปลมาจากภาษาอังกฤษว่า “Philosophy” ซึ่งมาจากศัพท์ภาษากรีกว่า Philein (รัก) + Sophia (ความรู้) รวมคำแล้วน่าจะแปลว่า “ความรักความรู้” หมายถึง การแสวงหาความรู้ ซึ่งเป็นหลักความจริงตามธรรมชาติแห่งวิทยาศาสตร์ และตั้งอยู่บนความยุติธรรม (สมคิด ชิตประสงค์. 2521: 10) แนวปรัชญาของผู้ฝึกสอนนั้นมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งแนวปรัชญาของแต่ละบุคคลนั้นมีทั้งข้อดีและข้อเสียในตัวของมันเอง จะให้ดีหรือเสียทั้งหมดนั้นไม่มี (ชาติชาย อีสรัมย์. 2525: 8)

เจริญ ธานีรัตน์ (2541: 76-77) ได้กล่าวถึง ปรัชญาของการฝึกกีฬาผู้ฝึกสอนที่ไม่ทราบปรัชญาของการฝึก จะทำให้ขาดแนวทางในการปฏิบัติเพื่อไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทาง ดังนั้นเพื่อให้การฝึกกีฬาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ฝึกสอนจำเป็นที่จะต้องทราบว่า ขณะนี้ตนเองกำลังทำอะไร ทำเพื่อใคร ทำกับใคร และจะทำอย่างไร

ปรัชญาเป็นความเชื่อหรือหลักการที่จะเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติในแง่ของการกีฬานั้น ปรัชญาของชีวิต (Philosophy of Life) จะเป็นปรัชญาพื้นฐานของปรัชญาของการฝึกกีฬา (Philosophy of Coaching) และจะเป็นปรัชญาของการฝึกกีฬาเฉพาะอย่าง (Philosophy of Sports) หรือเป็นเทคนิคและกลยุทธ์บายที่ผู้ฝึกสอนจะนำมาใช้ในการฝึกกีฬาต่อไป

การพัฒนาแนวปรัชญาที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬานั้น จะเกี่ยวข้องกับปัจจัยดังต่อไปนี้

1. ผู้ฝึกสอนกีฬาจะต้องพัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับตนเอง และต้องรู้จักตนเองได้ดีพอว่าตนเองเป็นใคร จะต้องทราบความหมายของคำว่า “ผู้ฝึกสอน” จะต้องทราบวาทะและหน้าที่ของผู้ฝึกสอนมีมากน้อยเพียงใด

2. ผู้ฝึกสอนจะต้องทราบจุดประสงค์ที่แน่ชัดของการฝึกกีฬาของตนเอง

การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง

- หากผู้ฝึกสอนไม่ทราบว่าตนเองเป็นใคร ก็จะเป็นการยากมากที่จะช่วยให้นักกีฬาได้ทราบว่าพวกเขาเป็นใคร

- หากผู้ฝึกสอนไม่สามารถทำตนเองให้อยู่ในความสงบ มีสมาธิได้ ผู้ฝึกสอนก็จะช่วยให้นักกีฬาสงบหรือมีสมาธิไม่ได้

- หากผู้ฝึกสอนไม่สามารถชี้แนะแนวทางหรือไม่สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงได้ ผู้ฝึกสอนก็จะไม่สามารถถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้ให้กับนักกีฬาได้

- หากผู้ฝึกสอนไม่มีความคงเส้นคงวาในการปฏิบัติตน ก็ไม่ต้องหวังว่านักกีฬาจะปฏิบัติตามในสิ่งที่ผู้ฝึกสอนต้องการได้

สุนทร แม้นสงวน; และศรีประภา แม้นสงวน (2525: 5-6) กล่าวถึง ปรัชญาที่เกี่ยวกับผู้ฝึกที่ผู้ฝึกควรจะระลึกถึงคือ

1. คำนึงถึงขวัญของทีมให้มาก ๆ บางครั้งอาจเกิดสิ่งผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่ผู้ฝึกคิดไม่ถึง

2. การสอนต้องสอนจากง่ายไปหายาก

3. การฝึกซ้อมของนักกีฬาจะนำไปสู่ชัยชนะ ทีมที่ชนะจะต้องไม่หยุดซ้อม ทีมที่หยุดซ้อมย่อมจะไม่ชนะ

4. การแพ้ 1 ครั้ง อาจไม่ทำให้ต้องแพ้อีก (ถ้ามีการแก้ไขข้อผิดพลาด)

5. ทีมใดไม่เคยชนะเลยจะชนะได้ยาก (ต้องใช้ความพยายามสูงมาก)

6. ถ้ามีความเชื่อมั่นในตนเอง มีจิตใจกล้าแล้ว ทีมอื่นจะเอาชนะได้ยาก

7. ผู้ฝึกต้องหาความรู้ ด้านเทคนิค โอกาสชนะมีมาก

8. อยากให้ทีมเป็นทีมที่ดีเลิศ ต้องทำให้ดีที่สุด

9. พยายามทำตามแบบอย่างที่ดี จะทำให้ทีมดีขึ้นหรือเปลี่ยนตามสิ่งที่ดีและก้าวหน้า

10. ผู้เล่นต้องมีมันสมอง ใช้หัวคิดในการแข่งขันและฝึกซ้อม และต้องไม่มีผู้เล่นที่ประหลาดเล่นไม่มีความคิดอยู่ในทีม

11. ถ้าเกิดความไม่สบายใจเกี่ยวกับการฝึกซ้อม ความก้าวหน้าของทีมต้องหาตัวแทนมาช่วย

12. พยายามทำให้นักกีฬาเห็นว่า การแข่งขันเป็นการฝึกซ้อม

13. เมื่อทำดีแล้วย่อยหยุด ต้องทำให้ดีขึ้นอีก

14. ความซื่อสัตย์เป็นคุณภาพที่ดี

15. แก้ไขให้นักกีฬาดีที่สุด

16. ทำและพูดอะไรให้มีเหตุผล

17. แก้ไขความคิดของตนเองก่อนที่จะแสดงความคิดกับผู้อื่น

18. คนที่มีใจกล้า เชื่อมั่น เพียงคนเดียว ย่อมดีกว่ากลุ่มชนที่มีจิตใจอ่อนแอ

19. ต้องกล้าปฏิรูป กล้าสร้างงานที่ทำอยู่

20. ฝึกตนเองก่อนหวังพึ่งโชคกลาง การฝึกฝนเป็นทางไปสู่ชัยชนะ

21. ก่อนโค้ชหรือฝึกกีฬาต้องโค้ชตนเองเสียก่อน

22. ต้องพิจารณาคุณสมบัติของนักกีฬาให้เหมาะสมกับประเภทของกรีฑา

อาภรณ์ ธรรมนิยม (2530: 3-4) กล่าวถึงปรัชญาของผู้ฝึก ไว้ว่า “ปรัชญา” หมายถึง ความเชื่อที่เป็นความจริง เป็นหลักใหญ่หรือแนวทางในการทำงานหรือการดำเนินชีวิต คนเราต้องมีปรัชญาในการดำเนินชีวิตของตนเอง ผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอลก็ต้องมีปรัชญาในการฝึกวอลเลย์บอลให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย ซึ่งต้องยึดหลักใหญ่ ๆ ไว้เป็นแนวทาง ดังนี้

1. อิทธิพลของผู้ฝึก ผู้ฝึกเป็นเหมือนกุญแจที่จะนำผู้เล่นให้เข้าร่วมเล่นอย่างเต็มความสามารถ ผู้ฝึกต้องมีอำนาจเหนือผู้เล่น เพื่อจะนำไปสู่ชัยชนะ ถ้าผู้ฝึกให้หลักการผู้ตี ทีมจะไปสู่เป้าหมายตามที่คาดหวัง ถ้าให้หลักการที่ไม่ดี ทีมอาจจะประสบความล้มเหลวแต่ก็อาจจะไม่แน่นอนไป เพราะกีฬาจะต้องมีแพ้และชนะ การแพ้บางครั้งทีมอาจจะเล่นได้ดีที่สุด แต่ต้องแพ้เพราะคู่ต่อสู้เล่นได้ดีกว่า ข้อนี้ไม่ใช่สิ่งสำคัญ ที่สำคัญคือ “ผู้เล่นได้รับความรู้มากกว่าการชนะ”

2. ผู้ฝึกต้องเป็นตัวของตัวเอง หมั่นศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เพื่อจะได้ปรับปรุงทีมให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

3. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฝึกกับนักกีฬา ผู้ฝึกต้องมีจิตวิทยา ต้องรักษาระเบียบวินัย แต่บางครั้งเมื่อมีการเล่นที่ผิดพลาดเราก็ต้องให้อภัย ต้องระลึกอยู่เสมอว่าตัวเองกำลังเป็นที่เชื่อถือของผู้เล่นในทีม ต้องปฏิบัติตนให้นักกีฬารักและเกรงใจ ดีกว่าที่จะฝึกให้เกลียดและกลัว ต้องพยายามสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองกับผู้เล่นทุกคน ให้ความสนใจอย่างเสมอภาค ไม่ลำเอียง และควรจะให้ความสนใจดูแลสุขทุกข์ ความเป็นอยู่ของนักกีฬาอย่างสม่ำเสมอ

4. ส่งเสริมความเป็นอิสระ ปัจจุบันการเล่นกีฬาวอลเลย์บอลได้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีเล่นหลาย ๆ แบบ บางครั้งผู้เล่นไม่สามารถที่จะรับฟังคำแนะนำจากผู้ฝึกได้หมดทุกอย่าง เพราะมีเวลาน้อย (ในขณะแข่งขัน) จำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ในการเล่น คือเล่นตามรูปแบบของนักกีฬาแต่ละคนที่ฝึกวิธีนั้นจนยากในการเปลี่ยนแปลง

5. ต้องระลึกอยู่เสมอว่าผู้ฝึกสอนแม้เป็นผู้หนึ่งทำงานร่วมกับผู้เล่น ชัยชนะและความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความร่วมมือกันของทุก ๆ คนในทีม (ไม่ใช่ของผู้ฝึกหรือผู้เล่นคนเดียว)

จรรยาบรรณของผู้ฝึกสอน

สภาผู้ฝึกสอนกีฬาแห่งชาติออสเตรเลีย (Australian Sports Commission. 2006: Online) ได้สรุปเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ฝึกสอนที่ดีไว้ดังนี้

1. เป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ สร้างงามและมีคุณความดี ในการเป็นผู้ฝึกสอนจะต้องมีการปฏิบัติต่อนักกีฬาโดยเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

2. มีการเสริมสร้างแรงจูงใจ และแรงกระตุ้นให้กับนักกีฬา ในโอกาสที่เหมาะสม เช่น การชมด้วยถ้อยคำ การให้รางวัล เป็นต้น

3. มีวิธีปฏิบัติต่อนักกีฬาเฉพาะบุคคลมีการพัฒนานักกีฬา และมีการนำนักกีฬาไปสู่จุดมุ่งหมายในความสำเร็จ โดยให้นักกีฬาค้นพบความสามารถของตนเองที่ซ่อนอยู่ภายในตนเอง ช่วยให้นักกีฬาแสดงความสามารถได้อย่างเต็มความสามารถในการแข่งขัน

4. มีความยุติธรรม และความซื่อสัตย์ต่อนักกีฬา

5. มีความเป็นมืออาชีพ โดยมีการตรงต่อเวลา รับผิดชอบต่องานของตนเอง การสื่อสารกับนักกีฬา รูปแบบแผนการบริหารงาน การเตรียมและการปฏิบัติงานควรมีการเปิดเผย เพื่อเป็นการยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ มีการควบคุมด้วยลักษณะที่สร้างงามและการถือปฏิบัติเป็นอาชีพ ซึ่งทั้งหมดจะนำไปสู่ วงการกีฬา รวมทั้งคู่แข่ง นักฝึกสอน ฝ่ายจัดการ สื่อมวลชน ผู้ปกครอง และผู้ชม

6. มีการพิจารณาคัดเลือกนักกีฬาดังตามคุณสมบัติอย่างเหมาะสม

6.1 มีการปรับปรุง บำรุงนักกีฬา และทีมอย่างต่อเนื่อง

6.2 มีการวางแผนการทำงานที่ต่อเนื่อง

6.3 มีการประเมินการปฏิบัติงานและการศึกษาของผู้ฝึกสอนอย่างต่อเนื่อง

7. ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบ และความมีน้ำใจนักกีฬา

8. การอธิบายและสื่อความหมายต่างๆ สุนักกีฬา ควรจะเป็นไปอย่างเหมาะสมสมควรกับสถานการณ์ ทำให้เกิดความคล่องตัวในการพัฒนาทางด้านทักษะกีฬา

9. ไม่สอนสิ่งที่ไม่ดีให้กับนักกีฬาได้รับรู้ เช่น กริยา ท่าทาง ฯลฯ ควรจะดักเตือนหรือแนะนำ ให้กับนักกีฬาได้รับรู้แต่ในสิ่งที่ดีและถูกต้อง

10. ไม่มีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาวกับนักกีฬา

11. จัดเตรียมสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการฝึกซ้อมและการแข่งขัน

12. ผู้ฝึกสอนควรคำนึงถึงความปลอดภัยที่จะมีต่อนักกีฬา

12.1 มีการปรับ เปลี่ยนโปรแกรมการฝึกซ้อม เพื่อความเหมาะสมกับบุคคล

12.2 ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงาน

12.3 รักษานักกีฬาที่เจ็บป่วยและบาดเจ็บ ด้วยความตั้งใจและสนับสนุนในการรักษา

13. ศึกษากฎ ระเบียบและกติกากการแข่งขันอย่างละเอียด

วัฒนา สุทธิพันธุ์ (2540?: ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้สรุปจรรยาบรรณพลศึกษา ไว้ดังนี้

1. ด้านการมีความรับผิดชอบ การที่นักพลศึกษามีความรับผิดชอบนั้น เขาจะต้องแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่าเขามีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะทำงาน หรือปฏิบัติหน้าที่ที่เขาได้รับมอบหมายด้วยความผูกพัน ด้วยความบากบั่นพากเพียรและยอมรับผลในการปฏิบัติหน้าที่นั้นให้สำเร็จตามความมุ่งหมาย และในขณะเดียวกันก็จะพยายามปรับปรุงงานในหน้าที่นั้นให้ดียิ่งขึ้นด้วย ตัวอย่างเช่น การปฏิบัติหน้าที่ในการสอน

1.1 นักพลศึกษาจะมีใจรักและผูกพันในการสอน เข้าสอนตามเวลาที่กำหนดเอาใจใส่ในการสอน เพื่อให้การสอนได้บรรลุตามความมุ่งหมายโดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยาก

1.2 นักพลศึกษาจะอุทิศกำลังกายและกำลังใจเพื่อให้การสอนได้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 นักพลศึกษาจะปฏิบัติหน้าที่การสอน ซื่อสัตย์ต่อหน้าที่การสอนโดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัว

1.4 นักพลศึกษาจะเตรียมการสอน ดำเนินการสอน ปรับปรุงการสอนและแก้ปัญหาการสอนด้วยความสุขุมรอบคอบ เพื่อให้การสอนได้บรรลุผลอย่างแท้จริง

1.5 นักพลศึกษาจะยอมรับผลในการสอนของตนเองด้วยความเต็มใจ แม้ว่าผลการสอนนั้นจะเป็นไปในลักษณะใดก็ตาม

2. ด้านการมีความใฝ่รู้ เนื่องจากความรู้และความคิดต่าง ๆ ในด้านการพลศึกษาและวิชาการที่เกี่ยวข้องนั้นมักจะมีการเปลี่ยนแปลงและค้นพบอยู่เสมอ ฉะนั้น นักพลศึกษาที่ดีไม่ว่าจะทำหน้าที่เป็นผู้บริหาร นักวิชาการ ครู อาจารย์ ศึกษาพิเศษ หรือหน้าที่อื่นใดก็ตาม จะต้องเป็นผู้ที่มีความใฝ่รู้เพื่อนำความรู้ใหม่ ๆ มาปรับปรุงตนเองและการทำงานในอาชีพของตนให้ได้ผลดี

ทันกับเหตุการณ์ในปัจจุบันอยู่ตลอดเวลา พฤติกรรมที่นักพลศึกษาแสดงออกว่าเป็นผู้ใฝ่รู้นั้นอาจจะสังเกตเห็นได้ดังตัวอย่างต่อไปนี้

2.1 นักพลศึกษาจะศึกษาหาความรู้ในวิชาพลศึกษาหรือที่เกี่ยวข้องด้วยการอ่าน การเขียน และการฟังด้วยความอยากรู้อยากเห็นเป็นประจำ

2.2 นักพลศึกษาจะหาข้อมูล วิเคราะห์ วิจัย และหาข้อสรุปเกี่ยวกับชาวสารหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงและเสนอแนะให้การทำงานได้ผลดียิ่งขึ้น

2.3 นักพลศึกษาจะใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ด้วยการอ่านหนังสือหรือศึกษาค้นคว้าเป็นประจำ

2.4 นักพลศึกษาจะรับฟังการอภิปราย การบรรยาย หรือการชี้แจงเกี่ยวกับความรู้ และความคิดใหม่ ๆ ด้วยความจดจ่อควบคู่ไปกับการพิจารณาในสิ่งที่ได้ยินหรือฟังมานั้น

2.5 นักพลศึกษาจะใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ คือการกำหนดปัญญา การแสวงหาความรู้ หรือสังจธรรมทางพลศึกษา ฯลฯ

3. การมีความขยันหมั่นเพียร การที่นักพลศึกษามีจริยธรรมในด้านความขยันหมั่นเพียรนั้น คือ เขาจะแสดงพฤติกรรมให้เห็นว่า เขามีความกระตือรือร้น พอใจ จดจ่อและพากเพียรใน การที่จะทำงานอย่างหนึ่งอย่างใดให้สำเร็จลุล่วงและได้ผลดี ในกรณีที่เป็นผู้สอนวิชาพลศึกษา เขาจะแสดงพฤติกรรมที่พอจะนำมาเป็นตัวอย่างได้ดังนี้คือ

3.1 นักพลศึกษาจะเตรียมตัวและเตรียมบทเรียนให้พร้อมที่จะเข้าสอนได้ตามเวลาที่กำหนด

3.2 นักพลศึกษาจะจัดสถานที่และอุปกรณ์ในการสอนให้พร้อมและเพียงพอ

3.3 นักพลศึกษาช่วยเหลือนักเรียน เอาใจใส่ต่อนักเรียนอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

3.4 นักพลศึกษาจะมีความกระตือรือร้น และรักที่จะสอนและช่วยเหลือนักเรียนทั้งในและนอกเวลา

3.5 นักพลศึกษาจะประเมินผลการสอนของตนเอง และการเรียนของนักเรียนเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขเป็นระยะ ฯลฯ

4. ด้านการมีความเมตตากรุณา ความเมตตากรุณาถือเป็นจริยธรรมขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งอันหนึ่งที่จะทำให้ให้นักพลศึกษาเป็นผู้ที่น่ารัก น่าเคารพนับถือ และน่าเลื่อมใสมากยิ่งขึ้น พฤติกรรมที่จะแสดงให้เห็นว่านักพลศึกษาเป็นผู้ที่มีความเมตตากรุณานั้น คือการที่เขาแสดงพฤติกรรมในความรักใคร่ ต้องการให้เพื่อนเป็นสุข และมีความสงสารอยากจะให้เพื่อนพ้นทุกข์ จะดูจากตัวอย่างการแสดงออกดังนี้คือ

4.1 นักพลศึกษาจะช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานเป็นประจำและสม่ำเสมอ โดยไม่ต้องขอร้องหรือหวังผลตอบแทนอย่างหนึ่งอย่างใด

4.2 นักพลศึกษาจะมีโอภาปราศรัย พูดจาไพเราะ สุภาพ อ่อนน้อม กับเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่น ๆ ทุกคน

4.3 นักพลศึกษาจะแสดงความยินดีในความสำเร็จ หรือในความสุขของเพื่อนร่วมงาน หรือบุคคลอื่นด้วยความบริสุทธิ์ใจ

4.4 นักพลศึกษาจะเสียสละและแบ่งปันสิ่งของของตนให้แก่เพื่อน หรือผู้ที่มีความจำเป็น หรือขาดแคลนกว่าตามควรแก่กรณี ฯลฯ

5. การมีสติสัมปชัญญะหรือการรู้จักยับยั้งชั่งใจ เป็นจริยธรรมที่นักพลศึกษาแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นผู้ที่มีความพร้อม มีความตื่นตัวอย่างฉับไวในการที่จะบังคับจิตใจของตนเองให้มีการตัดสินใจจากการรับรู้ต่าง ๆ ให้เป็นไปในทางที่ถูกที่ควร พฤติกรรมที่จะช่วยให้เห็นว่านักพลศึกษามีสติสัมปชัญญะนั้น อาจจะสังเกตได้จากพฤติกรรมที่เป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้คือ

5.1 นักพลศึกษาจะสำนึกในคุณและโทษ หรือในข้อดีและข้อเสียของการแสดงออกของตนเองตลอดเวลา

5.2 นักพลศึกษาจะพิจารณาไตร่ตรองคิดถึงผลเสียที่จะเกิดขึ้นก่อนที่จะดำเนินการใด ๆ

5.3 เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นไม่ว่าในกรณีใด ๆ จะเป็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่หรือปัญหาส่วนตัว นักพลศึกษาจะควบคุมอารมณ์หรือความคิดตนเอง เพื่อพิจารณาหาทางแก้ไขปัญหานั้น ๆ ตามลำดับขั้นตอนด้วยความสุขุมรอบคอบ

5.4 นักพลศึกษาจะยึดมั่นในอุดมคติของความดีงามและความถูกต้องเป็นปรีชาประจำตัว

5.5 นักพลศึกษาจะไม่ปล่อยกายและใจเป็นทาสของสิ่งชั่วร้ายหรือสิ่งจ้วงจว้างอื่นใด

6. การมีความเสียสละ การที่นักพลศึกษาเป็นผู้มีความเสียสละนั้น เขาจะแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นผู้รู้จักให้ปันแก่เพื่อนคนอื่นที่ควรให้ ซึ่งอาจจะในด้านกำลัง กำลังทรัพย์ สิ่งของ กำลังสติปัญญาโดยไม่เอาแต่ได้ฝ่ายเดียว นักพลศึกษาที่มีจริยธรรมทางด้านการเสียสละนั้น อาจจะสังเกตได้จากพฤติกรรมตัวอย่างเช่น

6.1 นักพลศึกษาจะช่วยเหลือเพื่อนครูด้วยกันด้วยความเต็มใจ โดยไม่เห็นแก่ความเหนื่อยยากของตนเอง

6.2 นักพลศึกษาจะแนะนำและทำอุปกรณ์การสอนให้เพื่อนครูด้วยความเต็มใจ

6.3 นักพลศึกษาจะหาทางแก้ไขปัญหาการสอนของเพื่อนที่กำลังประสบอยู่ เพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

6.4 นักพลศึกษาจะบริจาคเงินรายได้ของตนเองเพื่อเป็นทุนในการสนับสนุนการเรียนของนักเรียน

6.5 นักพลศึกษาจะมีความยินดีกับเพื่อนครู เมื่อสามารถสอนนักเรียนได้รับผลดีเป็นที่ชมเชยของผู้บริหาร ฯลฯ

7. การมีระเบียบวินัย การที่นักพลศึกษาเป็นผู้มีระเบียบวินัยนั้นเขาจะทำตัวให้เห็นว่าเขาสามารถที่จะควบคุมตนเอง ให้มีความประพฤติและปฏิบัติในขอบข่ายของสิ่งที่ดีงามของ กิริยามารยาท กฎข้อบังคับ กฎหมายและศีลธรรมจรรยา ตัวอย่างของพฤติกรรมของนักพลศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าเขาเป็นผู้มีระเบียบวินัยคือ

7.1 นักพลศึกษาปฏิบัติตนและทำตนตามอุดมคติของการพลศึกษา เช่น ออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพของตนเองเป็นประจำทุกวัน

7.2 นักพลศึกษาแต่งกายสะอาดเรียบร้อยเป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและบุคคลอื่น

7.3 นักพลศึกษาจะส่งนักเรียนเข้าแข่งขันกีฬาตามคุณสมบัติของนักกีฬาที่ศึกษาได้วางไว้

7.4 นักพลศึกษาจะเป็นตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้ปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน

7.5 นักพลศึกษาจะเป็นตัวอย่างเพื่อให้นักเรียนได้เล่นและดูกีฬาตามอุดมคติของการกีฬา ฯลฯ

8. การมีหิริโอตตัปปะ จริยธรรมในด้านนี้คือ การที่นักพลศึกษามีความเกรงกลัว มีความละอาย และละเว้นต่อการกระทำความชั่วหรือการกระทำบาปทั้งในทางกาย ใจ และวาจา ไม่ว่าจะมิใคร่รู้ใครพบเห็นหรือไม่ก็ตาม โดยจะพยายามควบคุมทั้งกาย วาจาและใจ ให้อยู่ในทำนองคลองธรรมที่เที่ยงแท้ ตัวอย่างของพฤติกรรมของนักพลศึกษาที่แสดงให้เห็นว่าเขาเป็นผู้ที่มีหิริโอตตัปปะคือ

8.1 นักพลศึกษาไม่แอบอ้างหรือเอาผลงานทางวิชาการหรืออื่นใดของผู้อื่น มาเป็นผลงานของตนและเพื่อประโยชน์ของตน

8.2 นักพลศึกษาไม่แอบอ้างว่ามีความรู้ความสามารถในสิ่งที่ตนเองไม่ได้รู้หรือไม่ได้เรียนมาจริง

8.3 นักพลศึกษาไม่แอบอ้างหรือทำในสิ่งที่ตนเองไม่รู้หรือไม่ได้เรียนมา

8.4 นักพลศึกษาไม่แอบอ้างวิชาชีพพลศึกษาเพื่อประโยชน์ส่วนตนในทางมิชอบ

8.5 นักพลศึกษาไม่แอบอ้างว่าตนเองเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬาในเมื่อตนเองไม่ได้ปฏิบัติตามกฎและระเบียบข้อบังคับของการกีฬา

8.6 นักพลศึกษาจะไม่แอบอ้างว่าตนเองรักและมีศรัทธาในวิชาชีพพลศึกษา และจะปรับปรุงการพลศึกษาให้ดีขึ้นเมื่อตนเองไม่สนใจที่จะศึกษาหาความรู้ หรือศึกษาต่อในทางพลศึกษา ฯลฯ

9. การมีความสามัคคี การที่นักพลศึกษามีจริยธรรมทางด้านความสามัคคีนั้น เขาจะกระทำตนให้เห็นว่าเขาคือคนหนึ่งที่จะให้ความร่วมมือและมีความพร้อมเพรียงกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับบุคคลอื่น ๆ โดยเห็นประโยชน์ส่วนรวมสำคัญมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว เพื่อให้งานที่มีอยู่ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ตัวอย่างพฤติกรรมที่นักพลศึกษาแสดงให้เห็นว่าเขาเป็นผู้ที่มีความสามัคคีนั้นคือ

9.1 นักพลศึกษาจะช่วยงานของโรงเรียนโดยส่วนรวมด้วยความเต็มใจและไม่มีการขอร้อง

9.2 นักพลศึกษาจะมีความเข้าใจในเพื่อนร่วมงานทุกคนไม่แบ่งแยกพวกเขา

9.3 นักพลศึกษาจะมีความรักความเอ็นดู ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันในทางที่ไม่ผิดศีลธรรม

9.4 นักพลศึกษาจะร่วมมือกัน ประสานงานกัน ทำงานร่วมกันตามกำลัง

ความสามารถ

9.5 นักพลศึกษาจะพยายามศึกษาและปรับตนเองให้เข้ากับผู้อื่น ฯลฯ

10. การรู้จักประหยัด การที่นักพลศึกษามีจริยธรรมในด้านการรู้จักประหยัดนั้น เขาจะกระทำตนให้เห็นว่าเขาสามารถจับจ่ายสิ่งของให้พอเหมาะพอควรตามที่เป็จริงที่มีอยู่ โดยจะระมัดระวังควบคุมและยับยั้งความต้องการให้อยู่ในขอบเขตหรือความสามารถของตนเอง ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่านักพลศึกษารู้จักประหยัดนั้นคือ

10.1 นักพลศึกษาจะจับจ่ายใช้สอยเงินทองเฉพาะที่จำเป็น และให้ได้สัดส่วนกับกำลังความสามารถและรายได้ของตน

10.2 นักพลศึกษาจะระมัดระวังและควบคุมความต้องการให้เหมาะสม และพอควรกับอัตราภาพของตน

10.3 นักพลศึกษาจะจัดแบ่งเวลาให้ได้สัดส่วนกับกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างมีประสิทธิภาพ

10.4 นักพลศึกษาจะบูรณะสถานที่และอุปกรณ์พลศึกษาที่มีอยู่เพื่อให้สามารถใช้ได้และเป็นประโยชน์แก่นักเรียนให้นานที่สุดที่จะนานได้

10.5 นักพลศึกษาจะมีบัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงินงบประมาณของโรงเรียนให้เป็นประโยชน์แก่นักเรียนให้มากที่สุด ฯลฯ

11. การมีความยุติธรรม การที่นักพลศึกษามีความยุติธรรมนั้นคือ การที่เขาได้ปฏิบัติหน้าที่ของเขาด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความจริงและเหตุผลโดยไม่ลำเอียง เพราะความรักใคร่ ความเกลียด ความกลัวและความหลง ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่านักพลศึกษามีความยุติธรรม เช่น

11.1 นักพลศึกษาจัดสถานที่ให้นักเรียนได้เล่นอย่างทั่วถึงกันโดยไม่ลำเอียง

11.2 นักพลศึกษาจัดอุปกรณ์ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาอย่างทั่วถึงกันโดยไม่ลำเอียง

11.3 นักพลศึกษาจัดให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาตามระดับความสามารถ

11.4 นักพลศึกษาจัดให้นักเรียนได้รับความช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอนจากครูอย่างทั่วถึงกัน

11.5 นักพลศึกษาให้คะแนนนักเรียนตามระดับความสามารถของนักเรียนตามที่เป็นจริง

12. การมีความอดุสาหะ การที่นักพลศึกษามีจริยธรรมในด้านความอดุสาหะนั้น เขาจะแสดงตนให้เห็นว่าเขามีจิตใจหมายมั่น เข้มแข็งในการที่จะทำงานในหน้าที่ของเขาให้สำเร็จลุล่วง เช่น

12.1 นักพลศึกษาได้พยายามสอนนักเรียนที่มีความประพฤติไม่ดีวันแล้ววันเล่า จนนักเรียนคนนั้นมีความประพฤติดี เป็นที่รักของครูและเพื่อนนักเรียนได้

12.2 นักพลศึกษาได้พยายามสอนนักเรียนที่ไม่มีน้ำใจนักกีฬาวันแล้ววันเล่า จนกลายเป็นผู้มีน้ำใจนักกีฬาและเล่นกีฬาเป็นที่รักของเพื่อนทุกคน

12.3 นักพลศึกษาได้พำสอนนักเรียนที่เล่นกีฬาไม่เป็นจนกระทั่งเล่นกีฬาเป็น สามารถนำกีฬาไปเล่นในเวลาว่างด้วยความสนุกสนาน

12.4 นักพลศึกษาพำสอนและชักชวนเพื่อนนักพลศึกษาด้วยกันวันแล้ววันเล่า เพื่อให้กลับตัวเป็นนักพลศึกษาที่ดี และเป็นที่รักของเพื่อนครูและนักเรียนโดยทั่วไป

12.5 นักพลศึกษาได้พยายามใช้เวลาหลังโรงเรียนเลิกเพื่อเรียนต่อ เพื่อให้สำเร็จปริญญาโท สาขาพลศึกษา ภายในกำหนด 3 ปี ตามที่ได้คาดไว้ ฯลฯ

13. การรู้จักมีเหตุและผล การที่นักพลศึกษาจะมีจริยธรรมในด้านการมีเหตุและผลนั้น คือ การที่เขาสามารถแสดงตนให้เห็นว่า เขาจะใช้ปัญญา ความคิด พิจารณาไตร่ตรองพิสูจน์ให้ ประจักษ์ในเหตุและผลในการประพฤติตนหรือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ไม่ปล่อยให้ความหลงมกมาย ความเขลา ความเกลียด ความกลัว หรือความอวิชชาทั้งหลายทั้งปวงครอบงำหรือพาให้หลงผิด ตัวอย่างพฤติกรรมของนักพลศึกษาที่แสดงให้เห็นว่ามีจริยธรรมในด้านนี้ เช่น

13.1 นักพลศึกษาหาความรู้หรือศึกษาต่อเพิ่มเติมในสาขาพลศึกษา เพราะว่าตนเอง มีหน้าที่รับผิดชอบทางด้านพลศึกษา

13.2 นักพลศึกษาจะทำหน้าที่ปรับปรุงการเรียนการสอนหรือหลักสูตรวิชาพลศึกษา เพราะว่าตนเองมีความรู้และเคยได้ศึกษาวิชาหลักสูตรและการสอนพลศึกษามาแล้ว

13.3 นักพลศึกษาจะทำหน้าที่บริหารพลศึกษา เพราะว่าตนเองได้ผ่านการเรียน ทางด้านการบริหารพลศึกษา และมีประสบการณ์ในด้านนี้มาแล้ว

13.4 นักพลศึกษามีจะเลือกสอนในด้านใด เพราะว่าตนเองเคยได้ศึกษา และมี ประสบการณ์ในวิชานั้นเป็นอย่างดีมาแล้ว

13.5 นักพลศึกษาที่สอนนิสิตหรือนักศึกษาในระดับใด เพราะว่าตนเองได้รับการ ฝึกฝนและเตรียมมาเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการสอนในระดับนั้นเป็นอย่างดีแล้ว

13.6 นักพลศึกษาที่จะทำหน้าที่แนะนำ ช่วยเหลือหรือนิเทศทางด้านพลศึกษา เพราะว่ามีความรู้ทางพลศึกษาเป็นอย่างดีควบคู่กันกับหลักการนิเทศทางพลศึกษาด้วยแล้ว ฯลฯ

14. ความกตัญญูกตเวที การที่นักพลศึกษามีจริยธรรมในด้านกตัญญูกตเวทินั้น เขา จะต้องแสดงให้เห็นว่า เขาเป็นผู้มีความรู้สึกสำนึกในการอุปการะหรือบุญคุณที่ผู้อื่นหรือสิ่งอื่นมี ต่อเขา แล้วเขาก็แสดงออกด้วยการตอบแทนบุญคุณนั้น ตัวอย่างพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า นักพลศึกษาคนนั้นเป็นผู้มีจริยธรรมในด้านนี้ เช่น

14.1 นักพลศึกษาจะรู้สึกและสำนึกในบุญคุณของวิชาชีพพลศึกษา

14.2 นักพลศึกษาจะพยายามตอบแทนบุญคุณของวิชาชีพพลศึกษา

14.3 นักพลศึกษาจะพยายามทำตนให้เป็นประโยชน์แก่วิชาพลศึกษาให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

14.4 นักพลศึกษาจะพยายามเชิดหน้าชูตาวิชาชีพพลศึกษาให้มีความเจริญก้าวหน้าให้มากที่สุด

14.5 นักพลศึกษาจะไม่ลบหลู่ดูหมิ่นวิชาชีพพลศึกษา

14.6 นักพลศึกษาที่มีอาชีพหรือความรับผิดชอบทางพลศึกษาจะศึกษาหาความรู้หรือศึกษาต่อในทางพลศึกษา

14.7 นักพลศึกษาจะสำนึกและระลึกถึงบุญคุณผู้ที่เคยได้ทำประโยชน์แก่วิชาชีพพลศึกษา

14.8 นักพลศึกษาจะพยายามหาทางตอบแทนบุญคุณผู้ที่เคยทำประโยชน์แก่วิชาชีพพลศึกษา

เมื่อสรุปรวมแล้วจะเห็นได้ว่า ถ้าหากว่านักพลศึกษาเป็นผู้ที่มีจรรยาบรรณอย่างน้อยที่สุดในด้านต่าง ๆ 14 ด้าน ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนี้ นอกจากจะช่วยนักพลศึกษาจะเป็นผู้มีความงามทั้งกาย วาจาและใจ เป็นที่น่ารัก น่านับถือเลื่อมใสในบุคคลทั่วไปที่ได้พบเห็นและรู้จักแล้ว ยังจะช่วยให้การปฏิบัติงานในวิชาชีพพลศึกษาได้ผลดียิ่งขึ้น และเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวมอีกด้วย

จริยธรรมกับผู้ฝึกสอน

เจษฎา เจียรนัย (2530: 46-48) ได้สรุปจริยธรรมที่ผู้ฝึกสอนต้องมีอยู่ในการประพฤติปฏิบัติ และต้องถ่ายทอดให้กับนักกีฬา และผู้เกี่ยวข้องไว้ดังนี้

1. จริยธรรมส่วนบุคคล

- 1.1 ความซื่อสัตย์ รักความยุติธรรม
- 1.2 ความเสียสละ
- 1.3 ความรับผิดชอบในหน้าที่
- 1.4 การรู้คุณค่าของความไม่ประพฤติดี ปฏิบัติชอบ
- 1.5 การเป็นผู้มีเหตุผล
- 1.6 การเป็นผู้มีระเบียบวินัย
- 1.7 การเป็นผู้มีมารยาทอันดีงาม
- 1.8 การเป็นผู้รู้แพ้รู้ชนะ
- 1.9 การเคารพ และปฏิบัติตามกฎกติกา ระเบียบการแข่งขัน

2. จริยธรรมต่อบุคคลอื่น

- 2.1 การเคารพในสิทธิและหน้าที่บุคคลอื่น
- 2.2 การยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นของเพื่อนร่วมทีม
- 2.3 การมีไมตรีต่อผู้อื่น
- 2.4 การให้เกียรติผู้อื่น
- 2.5 การรู้จักยกย่องชมเชย
- 2.6 การมีความจริงใจต่อผู้อื่น
- 2.7 ความร่วมมือในหมู่คณะ

3. จริยธรรมต่อประเทศชาติ

- 3.1 ความเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

3.2 ความรับผิดชอบต่อสังคม

3.3 การเคารพและสนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย

3.4 การรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมที่ดีของชนในชาติ

3.5 การรู้คุณค่า และสืบทอดศิลปประเพณีประจำชาติ

3.6 การรักษาความสุขสงบของสังคม

3.7 การรู้จักประเพณีและวางตนในฐานะตัวแทนของชาติ

ธรรมะสำหรับผู้ฝึกสอน

เพื่อให้ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่งามพร้อมทั้งกาย วาจาและใจ นอกจากจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังที่กล่าวมาแล้ว ควรมีธรรมะประจำใจ ดังต่อไปนี้ (เจริญ ธานีรัตน์. 2541: 16-17 ; อ้างอิงจาก ธวัช วีระศิริวัฒน์. 2538: 32-34)

1. พรหมวิหารสี่ ได้แก่

เมตตา ผู้ฝึกสอนควรมีจิตปรารถนาที่จะให้นักกีฬาของตนมีความสุข คือ สุขทั้งกายและสบายใจในการฝึกซ้อมกีฬา

กรุณา เมื่อนักกีฬาประสบปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาส่วนตัว การเรียนหรือทางด้านสุขภาพก็ตาม ผู้ฝึกสอนกีฬาควรจะพยายามให้ความช่วยเหลือให้นักกีฬาพ้นหรือบรรเทาจากปัญหานั้น ๆ

มุทิตา ผู้ฝึกสอนที่ดีนั้น เมื่อนักกีฬาประสบความสุข ความสำเร็จก็มีความยินดีในความสำเร็จของนักกีฬาด้วย

อุเบกขา ผู้ฝึกสอนที่ดีควรเป็นผู้ที่วางใจเป็นกลาง วางเฉยไม่ลำเอียง ไม่รักหรืออคติต่อนักกีฬาคนใดคนหนึ่ง มีความปรารถนาต่อนักกีฬาทุกคนโดยเสมอภาค ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง

2. อิทธิบาทสี่ ได้แก่

ฉันทะ ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่มีความรัก ความศรัทธาและมีความพอใจในการฝึกกีฬารักในวิชาชีพที่สอนและให้คำปรึกษาแก่นักกีฬาทำด้วยใจรักเพื่อให้นักกีฬาได้รับประโยชน์จริง ๆ

วิริยะ ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่มีความขยันขันแข็ง มีความมานะพยายามในการสอนและการฝึกกีฬา หาความรู้ใหม่ ๆ ฝึกและสอนนักกีฬาให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ

จิตตะ ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่มีความตั้งใจเอาใจใส่ต่องาน มีความรับผิดชอบต่อการสอนและการฝึกกีฬา

วิมังสา ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่รู้จักใช้วิจารณ์ญาณและปัญญาในการคิดหาเหตุผล รู้จักค้นหาวิธีทำให้สำเร็จอย่างรวดเร็ว

3. สังคหวัตถุสี่ คือ ธรรมะอันเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจผู้อื่น ได้แก่

ทาน คือ การให้ ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ความคิดให้แก่นักกีฬาด้วยความเต็มใจ ให้กำลังใจ ให้ความรักความเมตตาหรือให้เป็นสิ่งของ เป็นต้น

ปียาจา ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่เจรจาด้วยถ้อยคำไพเราะ ไม่ดูดัน แม้ในขณะที่โกรธหรือไม่พอใจ ก็ควรจะใช้ความอดทน ประหยัดถ้อยคำและพูดจาให้เหมาะสม การช่วยเหลือหรือให้คำปรึกษาต่าง ๆ ก็ใช้คำพูดที่ดีและเหมาะสม

อัตรจริยา ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ประพฤติหรือกระทำสิ่งที่เป็นประโยชน์เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา

สมานัตตตา ผู้ฝึกสอนควรจะเป็นกันเองกับนักกีฬา ไม่ถือตัว หรือวางตัวเกินไป จนนักกีฬาไม่กล้าที่จะซักถามหรือแสดงความคิดเห็น

4. ขันติโสรัจจะ เป็นธรรมะที่ช่วยให้ผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยไมตรี มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่นายกองนั้บถือแก่บุคคลทั่วไป ได้แก่

ขันติ ผู้ฝึกสอนจะต้องมีความอดทนและอดกลั้น

โสรัจจะ ผู้ฝึกสอนควรมีความสงบเสงี่ยม มีกิริยามารยาทเรียบร้อย สุภาพอ่อนโยน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา

5. การวะ คือ ความเคารพ เป็นคุณธรรมสำหรับผู้ที่อยู่ร่วมกัน ผู้ฝึกสอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความเคารพต่อความคิดเห็นของนักกีฬา ใจกว้าง ยอมรับความคิดเห็นของทุกคนและพยายามอยู่เสมอที่จะเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้แสดงความคิดเห็นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในต่างประเทศ

โอกิลลี; และทูทโก (เพ็ญพร โยธากัด. 2544: 42 ; อ้างอิงจาก Orgilvie; & Tutko. 1970: 78-80) "ลักษณะบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอน" โดยเสนอแนะว่า ผู้ฝึกสอนที่มีความก้าวร้าว มักจะเลือกผู้เล่นที่มีความก้าวร้าวด้วย และผู้ฝึกสอนที่มีลักษณะแนวคิดแบบเก่าหรือโบราณจะไม่ยอมเปลี่ยนแปลงอะไร และมีแนวโน้มที่จะเลือกหาตัวนักกีฬาที่มีลักษณะหัวโบราณด้วย โอกิลลีและทูทโก ยังได้สรุปออกไปอีกว่า ผู้ฝึกสอนจะทำงานประสบความสำเร็จและทำงานได้ดีที่สุดกับผู้เล่นที่มีบุคลิกลักษณะหลายประการที่คล้ายคลึงกันกับตนเองในสถานการณ์ของการสอนที่มีแบบอย่างเดียวกัน และผู้ฝึกสอนจำนวนไม่น้อยที่สามารถทำงานประสบความสำเร็จกับนักกีฬา ซึ่งมีบุคลิกลักษณะแตกต่างไปจากบุคลิกภาพของตนเอง ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทั้งหลายจะเป็นไปตามระยะเวลา และไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา โอกิลลีและทูทโก ได้แยกผู้ฝึกสอนออกเป็นกลุ่มตามบุคลิกลักษณะ 5 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มผู้ฝึกสอนที่ชอบใช้อำนาจเด็ดขาด
2. กลุ่มผู้ฝึกสอนสุภาพเรียบร้อย
3. กลุ่มผู้ฝึกสอนที่เคร่งครัด
4. กลุ่มผู้ฝึกสอนที่ชอบตามสบาย
5. กลุ่มผู้ฝึกสอนที่ยึดถือประโยชน์ส่วนตัว

โอกลีวี่ และทูโทโก ได้สรุปลักษณะของผู้ฝึกสอนที่ประสบความสำเร็จ ไว้ดังนี้

1. เป็นคนมีลักษณะยืดหยุ่น มีความสามารถในการปรับตัว
2. เป็นคนจริงใจในการทำงาน
3. สามารถเข้ากับนักกีฬาได้เป็นอย่างดี

เฮนดริ (Hendry. 1968: 229) ได้ทำการวิจัย 2 ครั้ง เกี่ยวกับผู้ฝึกสอนวัยน้ำ และการวัยน้ำในการศึกษาครั้งแรก ใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ 16 องค์ประกอบ (The Sixteen Personality Factor Questionnaire) สอบถามนักวัยน้ำ 126 คน และผู้ฝึกสอน 56 คน สำหรับกลุ่มผู้ฝึกสอนนั้น เฮนดริ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้ฝึกสอนวัยน้ำต่ำกว่า 40 ปี และสูงกว่า 40 ปี นักวัยน้ำและผู้ฝึกสอนให้ระดับค่าของลักษณะบุคลิกภาพซึ่งกันและกันหลาย ๆ อย่างและผู้ฝึกสอนยังมีโอกาสให้ระดับค่าบุคลิกภาพของตนเองด้วยผลการศึกษาพบว่า ผู้ฝึกสอนวัยมากกว่า 40 ปี รู้สึกไม่มั่นคง เครียด อารมณ์หวั่นไหว และกระตือรือร้นน้อยกว่าผู้ฝึกสอนวัยหนุ่ม ผู้ฝึกสอนที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬามาก ๆ ปี สามารถเข้าใจคุณลักษณะที่แสดงออกต่อการแข่งขันได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ผู้ฝึกสอนวัยต่ำกว่า 40 ปี มีประสบการณ์อาชีพที่ไม่มากนัก ไม่สามารถที่จะแสดงออกมาให้เห็นถึงลักษณะเช่นเดียวกับผู้ฝึกสอนวัยสูงกว่า 40 ปี และในการศึกษาครั้งที่ 2 ของเฮนดริ (Hendry. 1969: 548) ได้ศึกษากับผู้สอนวัยน้ำที่ประสบผลสำเร็จในระดับสูง และใช้กลุ่มตัวอย่างเหมือนครั้งแรก คือ นักวัยน้ำและผู้ฝึกสอน และใช้แบบทดสอบ 16 องค์ประกอบ จำนวนผู้ฝึกสอนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ 48 คน นักวัยน้ำ 30 คน และได้สร้างแบบรูปกราฟที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของทัศนคติขึ้น กลุ่มที่ใช้ในการศึกษาทั้งสองครั้งนี้มีความเห็นพ้องกันว่า ผู้ฝึกสอนควรเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้ 1. เปิดเผย 2. มีความเด่น 3. มีความมั่นคง 4. มีสติปัญญา 5. มีจิตสำนึก 6. ยอมรับความเป็นจริง 7. ปฏิบัติจริง 8. มีความมั่นใจในตนเอง 9. มีความพอใจในตนเอง 10. ยอมรับการเปลี่ยนแปลงสิ่งใหม่ 11. สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง เมื่อเปรียบเทียบลักษณะในทัศนคติผู้ฝึกสอน บทบาทที่เหมาะสมกับการมีความสามารถจะก่อประโยชน์ในการเป็นผู้ฝึกสอนและส่งผลต่อนักวัยน้ำได้ดียิ่งกว่าบุคลิกภาพพิเศษเฉพาะอย่างของผู้ฝึกสอน

กอร์ดอน (สมคิด ยอดระบำ. 2544: 66-67 ; อ้างอิงจาก Gordon. 1977: 2132-A) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะ ความรู้ และกลยุทธ์ในผู้ฝึกสอนกีฬาที่มีความสามารถ” เป็นการสัมภาษณ์ผู้ฝึกสอน จำนวน 16 คน โดยมาจากทีมกีฬาสเกตบอล วอลเลย์บอล ฮ็อกกี้ และฮ็อกกีน้ำแข็ง จุดประสงค์ของงานวิจัยเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจและความสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณลักษณะ ความรู้ และกลยุทธ์ที่เกี่ยวข้องกับอาชีพของผู้ฝึกสอน โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลของ Cote; Salmela; & Russell (1995b) ผลการวิจัยพบว่า

1. กระบวนการของผู้ฝึกสอนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ ความรู้ และกลยุทธ์ในการพัฒนาและการเจริญเติบโตของบุคคล และวิธีการในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง งานขององค์กร การฝึกซ้อม และการแข่งขัน เป็นจุดศูนย์รวมของอาชีพผู้ฝึกสอน

2. องค์กรนั้นมีความแตกต่างจากการฝึกซ้อม และการแข่งขัน เพราะองค์กรเป็นพื้นฐานของการฝึกซ้อมและการแข่งขัน ซึ่งผู้ฝึกสอนเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพยิ่งกว่าองค์กร ผู้ฝึกสอน

จะต้องเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจอย่างสูง สามารถที่จะเข้าใจในการบริหารทีมและนักกีฬา ไปสู่จุดมุ่งหมายเดียวกัน

3. การฝึกซ้อมขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ ความรู้และกลยุทธ์ ทางด้านร่างกายและการฝึกซ้อมทางด้านเทคนิค

4. การแข่งขันต้องมีย่างต่อเนื่อง และเป็นการทดสอบกระบวนการฝึกซ้อม การแข่งขันแสดงถึงบทบาทของผู้ฝึกสอนอย่างชัดเจน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของส่วนประกอบต่าง ๆ ของการฝึกซ้อมที่มุ่งไปสู่ความสนใจในตัวนักกีฬา เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของผู้ฝึกสอน

5. กระบวนการจัดการเกี่ยวกับกีฬา เช่น พลังกำลัง ความสามารถและการพัฒนาเฉพาะบุคคล โดยที่ผู้ฝึกสอนจะต้องคัดเลือกนักกีฬาที่มีความสามารถในการแข่งขันมาผสมผสานกันในทีม เพื่อให้บรรลุสู่จุดมุ่งหมาย

6. ปัจจัยรอบข้างอื่น ๆ เช่น ระดับของการแข่งขัน สภาพของการแข่งขัน การจัดการฝึกซ้อม และประเภทของกีฬานั้น ๆ

วอลเตอร์ (Walter. 1991: 418) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "บทบาทของผู้ฝึกสอนหรือที่ปรึกษาช่วยเดียวกันในฐานะที่เป็นตัวทำให้เปลี่ยนแปลง" จุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาบทบาทของตัวทำให้เปลี่ยนแปลงใหม่ : ผู้ฝึกสอนหรือที่ปรึกษาช่วยเดียวกัน โดยใช้แบบสอบถามแบบกึ่งโครงการที่ลึกซึ้ง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ ผู้ฝึกสอนและที่ปรึกษาช่วยเดียวกันที่มีครู 25 คน และผู้บริหาร 5 คน โดยจัดกลุ่มเพื่อศึกษาตามคุณลักษณะของผู้ฝึกสอนและที่ปรึกษาช่วยเดียวกันมีคุณลักษณะ และมีประสิทธิผลที่ครูและผู้บริหารรู้สึกว่าเป็นพิเศษ 2 กลุ่ม คือกลุ่มผู้ฝึกสอนและที่ปรึกษา ที่ตอบสนองการรับรู้ในด้านเทคนิค และกลยุทธ์ได้อย่างรวดเร็ว และกลุ่มผู้ฝึกสอนและที่ปรึกษาและสมาชิก ที่เป็นผู้มีคุณสมบัติในด้านความสามารถในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ผลการศึกษาพบว่าผู้ฝึกสอนและที่ปรึกษาช่วยเดียวกันใช้กลยุทธ์ต่างๆ ร่วมกันขณะที่ทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของโปรแกรม กลยุทธ์ที่สำคัญประกอบด้วยครูที่มีความตั้งใจจริงมีกำลังกายที่ดีและที่สามารถกระตุ้นได้ โดยการแก้ปัญหาแบบร่วมมือกัน ครูมีความรู้สึกว่าเขากลายเป็นครูที่ดีขึ้น และพอใจที่ได้มีการปรับปรุงทักษะด้านการสอนเกิดความมั่นใจในทักษะการสอนมากขึ้น

แจ็กสัน (Jackson. 1992: 442) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาในผู้บริหารการกีฬาและผู้ฝึกสอนเกี่ยวกับจรรยาบรรณการกีฬา ในการแข่งขันกีฬาวิทยาลัยในภาคใต้ตอนกลางของสหรัฐอเมริกา โดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและผู้ฝึกสอนกีฬา 2 ประเภท ได้แก่ กีฬาฟุตบอล และกีฬาสเกตบอล จำนวน 168 ราย จาก 15 สถาบัน ผลการศึกษาพบว่าสาเหตุส่วนใหญ่ของผู้ฝึกสอนที่ขาดจรรยาบรรณการกีฬา เพราะต้องการชัยชนะในการแข่งขันเท่านั้น ซึ่งปัญหานี้เกิดขึ้นกับกีฬาทั้ง 2 ประเภท จำนวนเท่า ๆ กันผู้ฝึกสอนที่ขาดจรรยาบรรณทางการกีฬา มักเกิดขึ้นกับกีฬาที่ผู้นั้นไม่ได้เป็นผู้ฝึกสอน ปัญหานี้พบว่าเป็นปัญหาระดับชาติมากกว่าเป็นปัญหาของภาคใดอย่างเดียว หัวหน้าผู้ฝึกสอนระดับมัธยมมาก เรื่องการโกงเพราะจะทำให้ตัวเองเสียชื่อเสียง แต่สิ่งเหล่านี้ผู้ที่เป็ประธานสโมสรต้องการมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีนโยบายในการจัด

ประชุมเกี่ยวกับเรื่อง จรรยาบรรณการกีฬาให้กับผู้บริหารการกีฬาและผู้ฝึกสอนในสถาบันการศึกษา ระดับใหญ่โดยทั่วไป เพราะสถาบันระดับใหญ่จะมีปัญหามากกว่าสถาบันระดับเล็ก

ลินน์ (อภิชาติ เมฆาวิระนนท์, 2543: 51 ; อ้างอิงจาก Lynn, 1996: 3051) ได้ทำการ วิจัยเรื่อง “การรับรู้ของผู้ฝึกสอนทางด้านจิตใจ คุณลักษณะ พฤติกรรมของนักกีฬาชาย-หญิง และ ผลกระทบของนักกีฬาที่มีต่อผู้ฝึกสอน” เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจให้มากขึ้นในเรื่องของ การรับรู้ของ ผู้ฝึกสอนทางด้านคุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักกีฬาชาย-หญิง ผู้เข้าร่วมในการสัมภาษณ์ครั้งนี้ เป็นหัวหน้าผู้ฝึกสอนจำนวน 14 คน (หญิง 1 คน และชาย 13 คน) โดยเป็นผู้ที่มีความรู้และ ประสบการณ์ในการฝึกสอนนักกีฬาชายและหญิง โดยเฉลี่ย 15.7 ปี (ระหว่าง 3-28 ปี) รูปแบบของ การสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผู้ฝึกสอนจะถูกตั้งคำถามถึงคุณลักษณะ และพฤติกรรมของนักกีฬาชายและ หญิง การวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้ตรวจสอบการรับรู้ของผู้ฝึกสอน ในเรื่องของนักกีฬา ของผู้ฝึกสอนเอง คุณลักษณะของนักกีฬาเพศหญิง ได้แก่ อารมณ์ การรับรู้ ความตั้งใจของผู้ฝึกสอน ความสามารถในการฝึกซ้อม การคาดหวัง ความต้องการการยอมรับ การแข่งขันกับเพื่อนร่วมทีม การควบคุมน้ำหนัก พฤติกรรมการบริโภคที่ไม่เหมาะสม และการประสบความสำเร็จ คุณลักษณะ ของนักกีฬาเพศชาย ได้แก่ การรู้ถึงอารมณ์ของผู้ฝึกสอน เจตคติ ความไม่อยู่ในโอวาท ความเชื่อมั่น ในตนเอง การเผชิญกับอุปสรรค ทีมเวิร์ค อารมณ์อ่อนไหวมากกว่านักกีฬาเพศหญิง มีการเก็บ ความรู้สึกและความต้องการประสบความสำเร็จ

ส่วนที่ 2 สถานการณ์เฉพาะเจาะจงที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้ฝึกสอน ที่ถูกให้บรรยายถึง สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักกีฬาเพศชายและหญิง เนื้อหาเกี่ยวกับสถานการณ์ ความ แตกต่างทางพฤติกรรมได้ถูกแบ่งออกจากตัวผู้ฝึกสอน รวมไปถึงการพูดจา วิธีการเผชิญหน้ากับ นักกีฬาเพศชาย นักกีฬาเพศหญิงจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่า มีการเน้นเรื่องชัยชนะในนักกีฬา เพศชาย ทำให้ดีที่สุดกับนักกีฬาเพศหญิง

ส่วนที่ 3 ปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ความแตกต่างทางเพศที่มีต่อความรู้สึกของตัว ผู้ฝึกสอน ฯลฯ

งานวิจัยในประเทศ

สุชาติ ทวีพรปฐมกุล (2526: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของบุคลากร ทางพลศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หน่วยงานเอกชนในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า ลำดับที่ขององค์ประกอบที่สำคัญของคุณลักษณะที่พึงปรารถนาของบุคลากรทางพลศึกษา ดังนี้

1. ด้านประพฤตินิสัยและเจตคติ
2. ด้านความรู้
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์

4. ด้านสุขภาพ
5. ด้านการสอนและสาธิต
6. ด้านบุคลิกภาพ
7. ด้านการบริหารอุปกรณ์
8. ด้านการกีฬาและความสามารถในการกีฬา
9. ด้านความสามารถพิเศษ

ปรีชา เผือกขวัญดี (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติตามทัศนของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬาที่ส่งเสริมเข้าร่วมการแข่งขันและติดตามผลการแข่งขันฟุตบอล ด้วย ก และกีฬามหาวิทยาลัยครั้งที่ 15 ปี พ.ศ. 2530 กลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) ดังนั้น นักฟุตบอลจำนวน 128 คน ผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอนจำนวน 64 คน ผู้จัดการทีมและผู้ช่วยผู้จัดการทีม 64 คน ผู้สื่อข่าวจำนวน 48 คน ซึ่งประกอบไปด้วยคุณลักษณะของการปฏิบัติงาน 6 ด้าน คือ ด้านส่วนตัว ด้านเนื้อหาวิชา ด้านการวางแผนและการเตรียมตัวฝึกซ้อม ด้านกิจกรรมการฝึกซ้อม ด้านวิธีการสอนในการฝึกซ้อมและด้านการประเมินผล ผลการศึกษาพบว่า

1. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีทัศนะว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติแต่ละด้านปฏิบัติในระดับกลาง ส่วนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติในแต่ละด้านอยู่ในระดับสูง
2. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีทัศนะว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติในแต่ละด้านทุกด้าน แตกต่างกัน
3. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีทัศนะว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนฟุตบอลในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน
4. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีทัศนะว่า คุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

ประเทือง สุวรรณโณมิตร (2534: บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องปัญหาและอุปสรรคของผู้ฝึกสอนทีมชาติไทยในการแข่งขันกีฬาเกมส์ ครั้งที่ 15 ประเทศมาเลเซีย โดยมีวัตถุประสงค์ผู้ฝึกสอน เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของผู้ฝึกสอนกีฬาทีมชาติไทยประเภททีม และประเภทบุคคลผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ฝึกสอนกีฬามีปัญหาและอุปสรรคในระดับมาก เรื่องนักกีฬาภาระทางด้านการเรียน การทำงานและภาระทางครอบครัว ขาดการวางแผนการสร้างทีมกีฬาในระยะยาว คัดเลือกนักกีฬานักกีฬามีน้อย ผลตอบแทนของผู้สอนน้อยไม่สนใจให้อยากปฏิบัติหน้าที่ งบประมาณไม่เพียงพอ ขาดโอกาสในการสร้างประสบการณ์ให้แก่ นักกีฬา ขาดความรู้ความเข้าใจ เรื่องการใช้อุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์การกีฬา การตัดสินใจของกรรมการไม่ยุติธรรม และมีแรงกดดันจากเสียงเชียร์ ส่วน

ปัญหาในเรื่องการเบิกจ่ายงบประมาณ เบี่ยงเหลียงนักกีฬาและผู้ฝึกสอน ซึ่งล่าช้าและมีขั้นตอนมาก การเดินทางและการขาดสถานที่ ที่ใช้ในการฝึกซ้อมที่เป็นของตนเองเป็นปัญหาในระดับน้อย

2. ความคิดเห็นของผู้ฝึกสอนกีฬาประเภททีมกับประเภทบุคคล พบว่าที่เกี่ยวข้องกับการบาดเจ็บของนักกีฬา การมีโรคประจำตัว มีความเครียดทางด้านจิตใจ ความแตกต่างกันในเรื่องแนวความคิด ทักษะคติ ซึ่งมีผลกระทบต่องานส่วนรวม การประสานงานระหว่างฝ่ายต่างๆ การประชาสัมพันธ์ การให้ข่าวสารต่อสื่อมวลชน งบประมาณที่ได้รับระหว่างการแข่งขัน และความรู้สึกชอบของสมาคมกีฬาต่างๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชูชัย บัวบุชา (2536: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่า ตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว ประกอบด้วยคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของการปฏิบัติงาน 5 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านความรู้กติกาฟุตบอลและกีฬาฟุตบอล ด้านการวางแผนเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางร่างกาย และการตัดสินฟุตบอล ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ด้านบุคลิกภาพ แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักฟุตบอลจำนวน 60 คน ผู้ฝึกสอนจำนวน 30 คน ผู้จัดการทีมจำนวน 30 คน และผู้สื่อข่าวจำนวน 30 คน จากทีมที่ส่งเข้าร่วมการแข่งขัน และติดตามผลการแข่งขันฟุตบอล ยูคอม เอฟ เอ คัพ ครั้งที่ 1 ปี พ.ศ. 2536 โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi – Stage Random Sampling) ผลการศึกษาพบว่า

1. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่าด้านคุณสมบัติส่วนตัวที่เป็นจริงมากที่สุดและที่พึงประสงค์มากที่สุดเรียงลำดับได้แก่

1.1 เป็นผู้มีความยุติธรรมในขณะตัดสิน

1.2 มีความสามารถในการตัดสินเป็นที่ยอมรับด้านความสามารถของตนเองโดยไม่ใช้อำนาจหรืออิทธิพลใดๆ

2. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่า ด้านความรู้กติกาและกีฬาฟุตบอลที่เป็นจริงมากที่สุดและพึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ความรู้ในเรื่อง มีความรู้ในเรื่องกติกาฟุตบอลอย่างถูกต้องและแม่นยำที่สุด

3. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่าที่พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์การฝึกซ้อมสมรรถภาพทางร่างกายและการตัดสินฟุตบอลของตัวเองล่วงหน้า

4. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่าด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่พึงประสงค์มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่

4.1 มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป

4.2 ยกย่องชมเชยผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ

4.3 มีความเอื้ออารีสุภาพอ่อนโยนไม่ถือตัว

5. นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสิน

ฟุตบอลไฟฟ้าด้านบุคลิกภาพที่เป็นจริงมากที่สุดและที่พึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ พุดจาฉะฉาน ใช้อาษาได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะของบุคคลและสังคม

นเรศ กุลธวัชวัฒนา (2537: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้สอนกีฬายิมนาสติกตามการรับรองของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนและผู้จัดการทีมโดยศึกษาจากประชากรจำนวน 180 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ส่งให้กลุ่มประชากรตอบ และได้รับกลับคืนมา 136 ชุด คิดเป็นร้อยละ 75.56 หลังจากนั้นได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า F และค่า t ผลการวิจัยพบว่า

1. นักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม มีความรับรู้ต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติกอยู่ระดับมากเท่านั้น ได้แก่ สุขภาพดีและเปิดโอกาสให้นักกีฬาแสดงความคิดเห็นและร่วมวางแผนในการจัดโปรแกรมการฝึกซ้อมในบางโอกาส

2. นักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม มีความรับรู้ต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติกอยู่ระดับมากเท่านั้น ได้แก่ มีความฉลาดไหวพริบดี มีความรู้เกี่ยวกับสรีรวิทยา การออกกำลังกาย ศึกษาเอกสารและตำราเพื่อเตรียมการฝึกตามโครงการที่วางไว้ เตรียมแบบฝึกทุกครั้งที่ทำ การฝึกซ้อมและมีการประเมินการฝึกซ้อม และแจ้งให้นักกีฬาทราบผลการฝึกซ้อมทุกครั้ง

3. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติกตามการรับรู้ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอน และผู้จัดการทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติก ตามการรับรู้ของนักกีฬา ผู้ฝึกสอนนักกีฬาและผู้จัดการทีม และผู้ฝึกสอนกับผู้จัดการทีมไม่มีความแตกต่างกันเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการเตรียมการฝึกซ้อม และรูปแบบการฝึกซ้อมที่นักกีฬากับผู้ฝึกสอน และนักกีฬากับผู้จัดการทีม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมศักดิ์ เสียงหลาย (2540: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ชี้ขาดมวยสากลสมัครเล่น ในการแข่งขันกีฬามวยสากลสมัครเล่นชิงชนะเลิศแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 19 ปี พ.ศ. 2538 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามทัศนคติและประเมินค่า 5 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านความรู้กติกามวยสากลและกีฬามวยสากล ด้านการวางแผนเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกายและการชี้ขาด ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน ด้านบุคลิกภาพมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักมวยจำนวน 110 คน ผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอนจำนวน 44 คน ผู้จัดการทีมและผู้ช่วยผู้จัดการทีมจำนวน 44 คน ผู้ชี้ขาดจำนวน 30 คน ผู้ชมจำนวน 140 คน และผู้สื่อข่าวจำนวน 30 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักมวยมีความคิดเห็นมากที่สุดว่าคุณลักษณะของผู้ชี้ขาดมวยสากลสมัครเล่นที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์แตกต่างกันในด้านคุณสมบัติส่วนตัว และการวางแผนเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางร่างกาย โดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์มีมากกว่าที่เป็นจริง

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอนที่เป็นนักมวยมีความคิดเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของผู้ชกมวยสากลสมัครเล่นที่เป็นจริงและที่ฟังประสงค์แตกต่างกันในด้านความรู้ กติกามวยสากลสมัครเล่น โดยคุณลักษณะที่ฟังประสงค์มีมากกว่าที่เป็นจริง

3. กลุ่มตัวอย่างผู้จัดการทีมและผู้ช่วยผู้จัดการทีม กลุ่มผู้ชม มีความคิดเห็นเหมือนกัน คือ มีความคิดเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของผู้ชกมวยสากลสมัครเล่นที่เป็นจริงและที่ฟังประสงค์ แตกต่างกันในทุกด้าน โดยคุณลักษณะที่ฟังประสงค์มากกว่าที่เป็นจริง

4. กลุ่มตัวอย่างผู้ชกมวยสากลสมัครเล่นมีความคิดเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของ ผู้ชกมวยสากลสมัครเล่นที่เป็นจริงกับที่ฟังประสงค์แตกต่างกันในด้านการวางแผนการเตรียมการ ฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกาย โดยคุณลักษณะที่ฟังประสงค์มากกว่าที่เป็นจริง

นเรศ ชันธะวี (2542: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่ฟังประสงค์ของ ผู้ตัดสินวอลเลย์บอล โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นนักกีฬาวอลเลย์บอลจำนวน 80 คน ผู้ฝึกสอน และผู้ช่วยผู้จัดการทีมจำนวน 40 คน ผู้สื่อข่าวกีฬาจำนวน 30 คน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการ แข่งขันกีฬาเยาวชนแห่งชาติครั้งที่ 15 จังหวัดยะลา ระหว่างวันที่ 18 – 25 มีนาคม พ.ศ. 2542 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น และประเมินค่า มีลักษณะ เป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น มีความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับ คุณลักษณะที่เป็นจริงและฟังประสงค์ 5 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัว ด้านความรู้กติกา วอลเลย์บอลและกีฬาวอลเลย์บอล ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และด้านบุคลิกภาพ ผลการศึกษาพบว่า

1. กลุ่มตัวอย่างนักกีฬาวอลเลย์บอล มีความเห็นมากที่สุด ว่าคุณลักษณะของ ผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ที่เป็นจริงกับที่ฟังประสงค์ แตกต่างกันในด้านคุณลักษณะส่วนตัว ด้านการ วางแผนเตรียมการฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกาย และการตัดสินวอลเลย์บอล และด้านบุคลิกภาพ โดยคุณลักษณะที่ฟังประสงค์มากกว่าที่เป็นจริง

2. กลุ่มตัวอย่างผู้ฝึกสอนและผู้ช่วยผู้ฝึกสอน มีความเห็นมากที่สุด ว่าคุณลักษณะ ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ที่เป็นจริงกับที่ฟังประสงค์ แตกต่างกันในการวางแผน เตรียมการ ฝึกซ้อมสมรรถภาพทางกาย และการตัดสินวอลเลย์บอล และด้านบุคลิกภาพ โดยคุณลักษณะที่ ฟังประสงค์มากกว่าที่เป็นจริง

3. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้จัดการทีมและผู้ช่วยผู้จัดการทีม มีความเห็นมากที่สุดว่า คุณลักษณะของผู้ตัดสินวอลเลย์บอลที่เป็นจริงกับที่ฟังประสงค์แตกต่างกันในทุกด้าน โดย คุณลักษณะที่ฟังประสงค์มากกว่าที่เป็นจริง

4. กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สื่อข่าวกีฬา มีความเห็นมากที่สุดว่าคุณลักษณะของผู้ตัดสิน วอลเลย์บอลที่เป็นจริงกับที่ฟังประสงค์แตกต่างกันในด้านคุณสมบัติส่วนตัว โดยคุณลักษณะที่ ฟังประสงค์มากกว่าที่เป็นจริง จากผลการศึกษาที่กล่าวมาแล้วนี้ จะเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ลักษณะ ที่เป็นจริงและที่ฟังประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาทั้งในทัศนะของผู้บริหาร และครูในสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาหนองคาย เขต 2 และผลการวิจัยเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่งโดยเฉพาะเพื่อการนำ

ผลการวิจัยมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อวงการกีฬาของประเทศไทย ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2 เพราะมองเห็นประโยชน์และความจำเป็นที่จะพัฒนา และเพิ่มประสิทธิภาพของผู้ฝึกสอนให้สูงขึ้น

อภิชาติ เมธาวีระนนท์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาวัยน้ำในทัศนะของผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬาวัยน้ำ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาวัยน้ำในทัศนะของผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬาวัยน้ำ จำนวน 250 คน แบ่งเป็นผู้ฝึกสอน 50 คน ผู้ปกครอง 100 คน และนักกีฬาวัยน้ำ 100 คน โดยแบ่งสอบถามจำนวน 250 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 227 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.80 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC⁺ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างระหว่างคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ้ ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาวัยน้ำ ในทัศนะของผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬาวัยน้ำ อยู่ในระดับมาก
2. ผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬาวัยน้ำ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาวัยน้ำ พบว่า ด้านบุคลิกภาพและด้านความรู้ความสามารถ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านการเตรียมการและรูปแบบการฝึกซ้อม ด้านการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน

เพ็ญพร โยธากิติ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่ดีของหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอลทีมชาติในทัศนะของผู้บริหาร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาวอลเลย์บอล วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่ดีของหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอลทีมชาติ ในทัศนะของผู้บริหาร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาวอลเลย์บอล และเพื่อเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาวอลเลย์บอลเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอลทีมชาติ กลุ่มตัวอย่างได้แก่การสุ่มแบบเจาะจงประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 19 คน ผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอล จำนวน 14 คน และนักกีฬาวอลเลย์บอล จำนวน 84 คน รวมทั้งสิ้น 117 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยสามารถรวบรวมแบบสอบถามได้จำนวน 117 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ SPSS/PC เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้บริหาร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาวอลเลย์บอลมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอลทีมชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด
2. ผู้บริหาร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาวอลเลย์บอลมีทัศนะเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาวอลเลย์บอลทีมชาติ โดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ที่ระดับ .05

ยกเว้นด้านวิทยาศาสตร์การกีฬา มีความแตกต่างกันระหว่างผู้บริหารกับผู้ฝึกสอน และระหว่างผู้ฝึกสอนกับนักกีฬา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมคิด ยอดระบำ (2544: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอล ไทยแลนด์ ยูนิเวอร์ซิตีส์ลีก ตามการรับรู้ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตีส์ลีก ตามการรับรู้ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักกีฬา จากแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 264 ฉบับ แบ่งเป็นผู้จัดการทีม 18 ฉบับ ผู้ฝึกสอน 36 ฉบับ และนักกีฬา 210 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 233 ฉบับ แบ่งเป็นผู้จัดการทีม 16 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.89 ผู้ฝึกสอน 30 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 83.33 และนักกีฬา 177 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 84.28 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ spss/pค ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอลมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดี ของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตีส์ลีก อยู่ในระดับมาก

2. ผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอล มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่ดี ของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไทยแลนด์ยูนิเวอร์ซิตีส์ลีก ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ.05

กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ ผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของ ผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ผู้วิจัยรวบรวมความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 24 ท่าน และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นแล้วคำนวณหา ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องมีสุขภาพ แข็งแรง แต่งกายสะอาดเหมาะสม พุดจาสุภาพเรียบร้อย มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา กระฉับกระเฉง ควบคุมอารมณ์ได้แน่วแน่มั่นคง มีความอดทนรับผิดชอบต่อหน้าที่เชื่อมั่นในตนเองมีความยุติธรรม มีไหวพริบ รู้จักให้กำลังใจนักกีฬา วางตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ ใฝ่หาความรู้ใหม่ๆ มีความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

2. ด้านเนื้อหาและวิชาการ ผู้สอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องสำเร็จ การศึกษาในสาขาพลศึกษาและวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์การกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับทักษะ กฎ กติกา หลักการฝึกซ้อม อุปกรณ์การฝึกซ้อม หลักของการเป็นผู้ฝึกสอนหลักการบริหารทีม การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในกีฬาว่ายน้ำเป็นอย่างดี มีความรู้ทาง ภาษาอังกฤษ เข้าร่วมฝึกอบรมในระดับนานาชาติและปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพ ปัจจุบันอยู่เสมอ

3. ด้านการวางแผนและการเตรียมการฝึกซ้อมของผู้ฝึกซ้อมกีฬาว่ายน้ำทีมชาติใน ทศวรรษหน้า จะต้องมีความรู้ในเรื่องการวางแผนการฝึกซ้อม การจัดข้อมูลต่างๆของนักกีฬาเพื่อมา ปรับปรุงข้อบกพร่องของนักกีฬา โดยนำเทคโนโลยีใหม่ๆเข้ามาใช้ในการฝึกซ้อม

4. ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องมียุทธศาสตร์ใดตรี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย โดยรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ของบุคคลอื่น

5. ด้านการประเมินผล ผู้ฝึกสอนว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องมีความรู้เรื่องการทดสอบและประเมินผล โปรแกรมการฝึกซ้อม ส่วนการประเมินผลนักกีฬาจะต้องความสามารถวิเคราะห์และปรับปรุงข้อผิดพลาดของนักกีฬาได้ อีกทั้งยังต้องมีการประเมินตนเองในการดำเนินการฝึกซ้อมด้วยเช่นกัน

สมยศ สุตหอม (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของนักศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา ในวิทยาลัยพลศึกษา เขตภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติ โดยรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา คุณลักษณะที่เป็นจริงเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 73.48 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เห็นด้วยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 97.33

2. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ โดยรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา คุณลักษณะที่เป็นจริงเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.55 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เห็นด้วยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 96.27

3. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ โดยรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา คุณลักษณะที่เป็นจริงเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 75.03 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เห็นด้วยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 99.23

4. คุณลักษณะด้านวิชาการและบริหารสังคม โดยรวม ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษา คุณลักษณะที่เป็นจริงเห็นด้วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 54.79 และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เห็นด้วยมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 99.27

จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญของผู้ฝึกสอนที่มีสำคัญต่อการพัฒนาความสามารถของนักกีฬาเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา และด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดการกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่วิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร และ ครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.
2550 มีทั้งหมด 1,050 โรงเรียน มีผู้บริหาร จำนวน 1,050 คน และครูผู้สอน จำนวน 9,158 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร และ ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียน
ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Random
Sampling) มีขั้นตอนดังนี้

1. ประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน และ
การแยกเปิดตารางผู้บริหารและครู ได้ผู้บริหาร จำนวน 285 คน และครูผู้สอน จำนวน 370 คน
2. ทำการสุ่มจำนวนโรงเรียน แบ่งตามเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) ได้จำนวน 285 โรงเรียน เป็นผู้บริหาร 285 คน
3. เทียบสัดส่วนชาย หญิง ของผู้บริหารและครู และทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้
วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์
ของ ผู้ฝึกกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยแบ่งเป็น 3 ตอน และมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ
มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Closed - Ended Questionnaires) จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา
2. ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา
4. ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - End Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึง ประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา เพื่อรวบรวมข้อมูลและรายละเอียดต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้าง เครื่องมือ
2. นำข้อมูลจากการศึกษามาวิเคราะห์ จากนั้นนำมาสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ไปให้คณะกรรมการควบคุมปริญญาโท พิจารณา ตรวจสอบ เพื่อแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบเพื่อหาความเที่ยงตรง ตามโครงสร้างและเนื้อหา
5. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ และแก้ไขมาปรับปรุงแล้วให้คณะกรรมการ ควบคุมปริญญาโทพิจารณา
6. นำแบบสอบถามที่แก้ไข ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89
7. นำแบบสอบถามไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามดังนี้

1. ติดต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบพร้อมกับนัดหมายวันรับแบบสอบถามกลับคืน
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม
4. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืน
5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
3. นำคะแนนคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 มาสร้างระดับคะแนนเฉลี่ยและแปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

4. นำข้อมูลตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นมาวิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ และลำดับของคำตอบจัดข้อมูลที่ซับซ้อนออก เรียบเรียงภาษาให้ถูกต้องแต่คงความหมายเดิมไว้มาสรุปเป็นด้าน และนำเสนอเป็นความเรียง

5. ทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 โดยใช้สถิติ t-test แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการแปลความหมายและการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
f	แทน	จำนวนความถี่
%	แทน	ร้อยละ
$\bar{x}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์การแจกแจงแบบที (t-distribution)
p	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability)
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
3. นำคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 มาแปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

4. นำข้อมูลตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นมาสรุปเป็นด้าน และนำเสนอเป็นความเรียง

5. ทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 โดยใช้สถิติ t-test แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 655 ฉบับ ซึ่งสามารถทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้ เพื่อคัดเลือกฉบับที่สมบูรณ์ ได้จำนวน 655 ฉบับ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100 % จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตาราง 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	f	%
สถานภาพ		
ผู้บริหาร	285	43.51
ครู	370	56.49
รวม	655	100.00
เพศ		
ชาย	433	66.11
หญิง	222	33.89
รวม	655	100.00

จากตาราง 1 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 655 คน แบ่งเป็น ผู้บริหาร จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 43.51 และ ครู จำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 56.49 เพศชาย จำนวน 433 คน คิดเป็นร้อยละ 66.11 และ เพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 33.89

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 2 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา (N = 655)

รายการ	คุณลักษณะที่เป็นจริง		ระดับ	คุณลักษณะที่พึงประสงค์		ระดับ
	$\bar{x}$	S		$\bar{x}$	S	
1. มีความมั่นใจในความรู้ทักษะกีฬา	4.55	0.63	มากที่สุด	4.25	0.86	มากที่สุด
2. มีความสามารถในการให้กำลังใจนักกีฬา	4.13	0.87	มาก	3.87	0.69	มาก
3. ความเอาใจใส่และห่วงใยนักกีฬา	4.10	0.53	มาก	3.56	0.68	มาก
4. เป็นที่ยอมรับของนักกีฬา	4.34	1.11	มากที่สุด	3.94	1.26	มาก
5. ควบคุมอารมณ์ตนเองได้ทุกสภาวะ	3.81	0.96	มาก	3.43	1.18	มาก
6. มีความภาคภูมิใจในหน้าที่	3.84	1.05	มาก	3.70	0.93	มาก
7. มีความยุติธรรม	4.18	0.92	มาก	4.03	1.17	มาก
8. มีความเป็นกันเองกับนักกีฬา	4.19	0.78	มาก	4.49	1.01	มาก
9. มีความรับผิดชอบ ขยันขันแข็ง	4.07	1.05	มาก	3.62	1.10	มาก
10. รับฟังความคิดเห็นของนักกีฬา	4.28	0.81	มากที่สุด	4.11	0.93	มาก
รวม	4.15	0.35	มาก	3.80	0.51	มาก

จากตาราง 2 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.15 (S=0.35) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 (S=0.51)

ตาราง 3 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา (N = 655)

รายการ	คุณลักษณะ ที่เป็นจริง		ระดับ	คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์		ระดับ
	$\bar{X}$	S		$\bar{X}$	S	
1. มีความรู้ด้านกติกาถูกต้องแม่นยำ	4.57	0.59	มากที่สุด	4.49	0.64	มากที่สุด
2. เป็นผู้มีความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ การกีฬา	4.30	0.74	มากที่สุด	3.66	0.94	มาก
3. เป็นผู้มีความรู้ทางด้านจิตวิทยาด้านกีฬา	4.02	0.90	มาก	3.36	1.27	ปานกลาง
4. มีความรู้ด้านการป้องกันการบาดเจ็บ ทางการกีฬาและสามารถปฐมพยาบาล เมื่อนักกีฬาได้รับการบาดเจ็บ	4.20	1.01	มาก	3.19	1.42	ปานกลาง
5. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการ ฝึกสอนกีฬา	4.57	0.87	มากที่สุด	3.89	0.81	มาก
6. ติดตามความเคลื่อนไหวและความ ก้าวหน้าทางด้านการกีฬาอยู่เสมอ	3.78	1.12	มาก	3.31	1.40	ปานกลาง
7. มีความรู้ความสามารถวินิจฉัย แก้ไข ข้อผิดพลาดให้แก่กีฬาได้	4.23	0.72	มากที่สุด	4.21	0.87	มากที่สุด
8. มีการจัดแผนการฝึกและแบบฝึก ทุกขั้นตอนให้เรียบร้อยล่วงหน้า	4.54	0.92	มากที่สุด	4.05	0.99	มาก
9. มีการจัดแผนการฝึกซ้อมและกำหนด เป้าหมายอย่างชัดเจน	4.07	1.09	มาก	3.98	0.91	มาก
10. อธิบายและสาธิตขั้นตอนการฝึก ให้ชัดเจนเข้าใจง่าย	4.20	1.11	มาก	3.90	1.19	มาก
รวม	4.25	0.42	มากที่สุด	3.80	0.48	มาก

จากตาราง 3 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 4.25 (S=0.42) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนน
เฉลี่ยเท่ากับ 3.80 (S=0.48)

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา (N = 655)

รายการ	คุณลักษณะ ที่เป็นจริง		ระดับ	คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์		ระดับ
	$\bar{x}$	S		$\bar{x}$	S	
1. รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นเพื่อนำไป พัฒนา ปรับปรุงในการฝึกสอน	4.49	0.67	มากที่สุด	3.85	0.73	มาก
2. สามารถปรับตัวให้เข้ากับครูฝึกสอนและ บุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม	3.77	0.88	มาก	3.82	0.84	มาก
3. ทำงานร่วมกับผู้อื่นและเข้ากับบุคคลอื่น ได้ทุกระดับ ทุกเพศวัย	4.12	0.78	มาก	4.02	1.17	มาก
4. มีธรรมาสัยไม่ตรีกับบุคคลอื่นทั่วไป	4.12	0.97	มาก	4.09	0.96	มาก
5. ยกย่องชมเชยผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ	3.95	1.04	มาก	3.39	1.06	ปานกลาง
6. มีความเอื้ออารี สุภาพ อ่อนโยนไม่ถือตัว	4.33	0.82	มากที่สุด	3.48	0.76	มาก
7. ให้เกียรติกับนักกีฬาเสมอ	3.65	0.72	มาก	3.52	1.00	มาก
8. ให้กำลังใจแก่นักกีฬาทันทีเมื่อเกิด พลาดพลั้งไป	3.86	1.12	มาก	3.61	1.23	มาก
9. รับฟังข้อวิจารณ์การฝึกสอนจากผู้ฝึกสอน อื่นๆ หลังจากแข่งขัน	4.46	0.98	มากที่สุด	3.79	0.87	มาก
10. เสียสละและให้ความร่วมมือช่วยเหลือ งานส่วนรวม	4.17	0.87	มาก	3.99	0.84	มาก
รวม	4.10	0.37	มาก	3.76	0.45	มาก

จากตาราง 4 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย
เท่ากับ 4.10 (S=0.37) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ
3.76 (S=0.45)

ตาราง 5 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา (N = 655)

รายการ	คุณลักษณะ ที่เป็นจริง		ระดับ	คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์		ระดับ
	$\bar{x}$	S		$\bar{x}$	S	
1. มีความสุขภาพเรียบร้อยทางกาย วาจา และจิตใจ	4.81	0.51	มากที่สุด	4.01	1.12	มาก
2. มีความร่าเริง ยิ้มแย้ม แจ่มใส ทั้งขณะ ฝึกซ้อม และหลังการฝึกซ้อม	3.76	0.83	มาก	3.69	0.80	มาก
3. มีการทุ่มเทให้กับการทำงานอย่างถูกต้อง เป็นประจำสม่ำเสมอ	4.36	0.87	มากที่สุด	3.56	0.73	มาก
4. มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่ ในความเป็นผู้ฝึกสอน มานะ พยายาม	4.19	0.99	มาก	3.87	1.07	มาก
5. มีความรับผิดชอบในหน้าที่ ในการเป็น ผู้ฝึกสอน	3.85	1.11	มาก	3.99	0.92	มาก
6. เป็นผู้มีระเบียบวินัยที่ดีในการปฏิบัติ หน้าที่ผู้ฝึกสอน	4.12	1.12	มาก	3.70	1.07	มาก
7. เป็นผู้ตรงต่อเวลา	3.84	1.08	มาก	3.93	0.93	มาก
8. มีความเสมอต้นเสมอปลาย	4.59	1.53	มากที่สุด	4.02	1.09	มาก
9. แต่งกายได้เหมาะสมและมีลักษณะท่าทาง สร้างงามตามแบบของการเป็นผู้ฝึกสอน	3.05	1.10	ปานกลาง	4.02	1.01	มาก
10. ใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ของบุคคลและสังคม	4.33	1.06	มากที่สุด	3.99	0.96	มาก
รวม	4.19	0.47	มาก	3.88	0.43	มาก

จากตาราง 5 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.19
(S=0.47) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.88
(S=0.43)

ตาราง 6 คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของ
ผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
รวมทุกด้าน ($n = 655$)

รายการ	คุณลักษณะ ที่เป็นจริง		ระดับ	คุณลักษณะ ที่พึงประสงค์		ระดับ
	$\bar{x}$	S		$\bar{x}$	S	
ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.15	0.35	มาก	3.80	0.51	มาก
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา	4.25	0.42	มากที่สุด	3.80	0.48	มาก
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของ ผู้ฝึกสอนกีฬา	3.92	0.62	มาก	4.45	0.63	มากที่สุด
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.19	0.47	มาก	3.88	0.43	มาก
รวม	4.17	0.35	มาก	3.81	0.39	มาก

จากตาราง 6 แสดงว่า คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริง
ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
โดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก เท่ากับ 4.17 ($S = 0.35$)

คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา
ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปีการศึกษา 2550 โดยรวมทุกด้าน
อยู่ในระดับมาก เท่ากับ 3.81 ($S = 0.39$)

ตาราง 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอน ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรสถานภาพ

รายการ	ผู้บริหาร (n = 285)		ครู (n = 370)		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.27	0.16	4.06	0.41	8.82*	.000
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา	4.35	0.26	4.17	0.50	6.23*	.000
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.21	0.21	4.00	0.43	8.31*	.000
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.37	0.30	4.05	0.53	9.99*	.000
รวม	4.30	0.20	4.07	0.41	9.65*	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวม ผู้บริหาร เท่ากับ 4.30 (S=0.20) และครู เท่ากับ 4.07 (S=0.41) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า สถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 8 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรสถานภาพ

รายการ	ผู้บริหาร (n = 285)		ครู (n = 370)		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา	3.79	0.58	3.81	0.46	-0.35	.725
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา	3.77	0.51	3.83	0.45	-1.59	.113
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา	3.79	0.40	3.73	0.49	1.39	.164
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.00	0.29	3.78	0.49	7.02*	.000
รวม	3.83	0.38	3.79	0.39	1.56	.119

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ
ของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวม ผู้บริหาร เท่ากับ 3.83
(S=0.38) และครู เท่ากับ 3.79 (S=0.39) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า ทัศนะของผู้บริหาร และครู
ในด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ
ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 9 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรเพศ

รายการ	ชาย (n = 433)		หญิง (n = 222)		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.19	0.32	4.07	0.38	3.83*	.000
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา	4.28	0.39	4.20	0.47	2.18*	.000
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.13	0.33	4.02	0.42	3.56*	.000
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา	4.25	0.44	4.07	0.52	4.40*	.000
รวม	4.21	0.33	4.09	0.39	4.02*	.000

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวม เพศชาย เท่ากับ 4.21 (S=0.33) และเพศหญิง เท่ากับ 4.09 (S=0.39) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า เพศต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตาราง 10 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรเพศ

รายการ	ชาย (n = 433)		หญิง (n = 222)		t	p
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา	3.79	0.54	3.82	0.46	-0.70	.488
ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา	3.78	0.49	3.86	0.45	-2.01*	.045
ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา	3.75	0.44	3.77	0.47	-0.42	.675
ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา	3.91	0.41	3.82	0.47	2.31*	.021
รวม	3.81	0.39	3.82	0.39	-0.27	.788

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่าคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ
ของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวมทุกด้านผู้บริหาร เท่ากับ
3.81 (S=0.39) และครู เท่ากับ 3.82 (S=0.39) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า ทัศนะของเพศชาย และ
เพศหญิง ในด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา และด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา
แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3 ทัศนะเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะการปฏิบัติงานของผู้ฝึกสอน
กีฬาด้านต่าง ๆ

ไม่มีทัศนะเพิ่มเติม

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 ตามสถานภาพ และเพศ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหาร และ ครูผู้สอนในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 เป็นผู้บริหาร จำนวน 285 คน และครูผู้สอน จำนวน 370 คน โดยใช้ตารางประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie; & Morgan) และได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550
 - 1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแยกเป็น ผู้บริหาร และครู
 - 1.2 เพศ ชาย และหญิง
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬามีทั้งหมด 4 ด้าน ดังนี้
 - 2.1 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา
 - 2.2 ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา
 - 2.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา
 - 2.4 ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งเป็น 3 ตอน และมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจคำตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา
2. ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา
3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา
4. ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

มีลักษณะแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามเป็นแบบปลายปิด (Closed - Ended Questionnaires)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open - End Questionnaires) เพื่อให้ผู้ตอบ แสดงความคิดเห็นที่มีต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 เป็นการเพิ่มเติม

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. นำข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจง ความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง
2. นำข้อมูลตอนที่ 2 ซึ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึง ประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง
3. นำคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะ ของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 มาแปลความหมาย ดังนี้

4.21 – 5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.41 – 4.20	หมายถึง	มาก
2.61 – 3.40	หมายถึง	ปานกลาง
1.81 – 2.60	หมายถึง	น้อย
1.00 – 1.80	หมายถึง	น้อยที่สุด

4. นำข้อมูลตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบสอบถามข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นมา วิเคราะห์คำตอบจากแบบสอบถามปลายเปิด โดยการสังเคราะห์จัดหมวดหมู่ และลำดับของคำตอบ จัดข้อมูลที่ซับซ้อนออก เรียบเรียงภาษาให้ถูกต้องแต่คงความหมายเดิมไว้มาสรุปเป็นด้าน และนำเสนอเป็นความเรียง

5. ทดสอบสมมติฐานโดยการเปรียบเทียบคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550 โดยใช้สถิติ t-test แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตาราง ประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากแบบสอบถามตอนที่ 1 โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

กลุ่มตัวอย่างมีทั้งหมด 655 คน แบ่งเป็น เพศชาย จำนวน 433 คน คิดเป็นร้อยละ 66.11 และ เพศหญิง จำนวน 222 คน คิดเป็นร้อยละ 33.89 ผู้บริหาร จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 43.51 และ ครู จำนวน 370 คน คิดเป็นร้อยละ 56.49

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา

คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.15 ($S=0.35$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 ($S=0.15$)

2. ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา

คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมากที่สุด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ($S=0.42$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ($S=0.48$)

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา

คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.10 ($S=0.37$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.76 ($S=0.45$)

4. ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

คะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.19 ($S=0.47$) และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.88 ($S=0.43$)

5. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษาในทัศนะของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรสถานภาพ โดยรวม ผู้บริหาร เท่ากับ 4.30 ($S=0.20$) และครู เท่ากับ 4.07 ($S=0.41$) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า สถานภาพต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษา ทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรสถานภาพ โดยรวม ผู้บริหาร เท่ากับ 3.83 ($S=0.38$) และครู เท่ากับ 3.79 ($S=0.39$) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า ทัศนะของผู้บริหาร และครู ในด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

7. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษาในทัศนะของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรเพศ โดยรวม เพศชาย เท่ากับ 4.21 ($S=0.33$) และเพศหญิง เท่ากับ 4.09 ($S=0.39$) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า เพศต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของครูพลศึกษา ทุกด้าน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ตามตัวแปรเพศ โดยรวม ทุกด้านผู้บริหาร เท่ากับ 3.81 ($S=0.39$) และครู เท่ากับ 3.82 ($S=0.39$) เมื่อทำการทดสอบแล้วพบว่า ทัศนะของเพศชาย และเพศหญิง ในด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา และด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณสมบัติของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูเห็นว่ามีคุณลักษณะที่ดีอยู่แล้ว และส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ข้อความมั่นใจใจความรู้ทักษะกีฬานั้นมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับชาติชาย อิสรัมย์ (อภิชาติ เมธาวิระนนท์. 2543: 13-15; อ้างอิงจาก ชาติชาย อิสรัมย์. 2525: 10 -13) ที่กล่าวว่าคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนต้องมีความรอบรู้ในกีฬาที่เขาเป็นผู้ฝึกนั้นอย่างดี และยังสอดคล้องกับ ประวิทย์ ไชยสาม (ทวีช วีระศิริวัฒน์. 2538: 29; อ้างอิงจาก ประวิทย์ ไชยสาม.

2526: 98) ที่กล่าวว่า บุคลิกลักษณะของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีจะต้องเสริมสร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับ นักกีฬาของตน ทำให้นักกีฬาเกิดความภาคภูมิใจในคุณค่าของตนเองและเกิดความมั่นใจที่สุด

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวม มีทัศนะอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.80 ($S=0.15$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและ ครุยังต้องการให้ครุมีคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา และส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ต้องการให้มี คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ข้อ มีความเป็นกันเองกับนักกีฬามากที่สุด ซึ่งสอดคล้อง กับ ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538:20) ที่ได้สรุปลักษณะผู้ฝึกที่ดี ว่าจะต้องมีความเป็นกันเองกับนักกีฬา และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลทั่วไป

2. ด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬา

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าความรู้ภาคทฤษฎีของผู้ฝึกสอน กีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูเห็นว่ามีความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬาดีอยู่แล้วและส่วน ใหญ่มีความเห็นว่าผู้ฝึกสอนกีฬามีความรู้ด้านกติกาถูกต้อง แม่นยำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใน การฝึกสอนกีฬา มีการจัดแผนการฝึกและแบบฝึกทุกขั้นตอนให้เรียบร้อยล่วงหน้ามากที่สุด ซึ่ง สอดคล้องกับ สุนทร แม่นสงวน; และศรีประภา แม่นสงวน (2525: 9 -10) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะ ของผู้ฝึกที่ดีจะต้องรู้กติกาเป็นอย่างดี สอนได้ถูกต้องชัดเจน มีแบบแผนการฝึกทั้ง 3 ระยะ คือ ระยะการเตรียมตัว ระยะก่อนการแข่งขัน และระยะของการแข่งขัน และมีเทคนิคการฝึกซ้อมที่ดี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวม มีทัศนะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครุยังมีความต้องการให้ผู้ฝึกสอนมีความรู้ ทางทฤษฎีเพิ่มขึ้นอีก และส่วนใหญ่ มีความเห็นว่าการให้ผู้ฝึกสอนมีความรู้ด้านกติกาถูกต้อง แม่นยำ เพราะ ว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่า การรู้กติกาที่ถูกต้องแม่นยำเป็นสิ่งสำคัญมากในการ ฝึกสอนกีฬา ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538: 29-31) ที่ได้สรุป เกี่ยวกับหน้าที่และความ รับผิดชอบของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีเกี่ยวกับการศึกษาหาความรู้ทางด้านกีฬา ได้แก่ การศึกษาและ เข้าใจเกี่ยวกับกฎ กติกา มารยาทของนักกีฬา และยังสอดคล้องกับ ชูชัย บัวบุชา (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่า ตามทัศนะของ นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว ผลการศึกษาพบว่า นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอนกีฬา ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสินฟุตบอลฟิฟฟ่า ด้านความรู้กติกา และกีฬา ฟุตบอลที่เป็นจริงมากที่สุด และพึงประสงค์มากที่สุด ได้แก่ ความรู้ในเรื่องกติกาฟุตบอลอย่าง ถูกต้องและแม่นยำที่สุด

3. ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารและครูเห็นว่า ผู้ฝึกสอน กีฬามีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่ดี และส่วนใหญ่มีความเห็นว่า รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

เพื่อนำไปพัฒนา ปรับปรุงในการฝึกสอนและรับข้อวิจารณ์การฝึกสอนจากผู้ฝึกสอนอื่น ๆ หลังแข่งขันมีมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่ตรีทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย โดยรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ของบุคคลอื่น และยังคงสอดคล้องกับ ชาติชาย อิศรัมย์ (2525: 10-13) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้ฝึกกีฬาว่าต้องเป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดี ต้องเป็นผู้ที่เข้ากับบุคคลอื่น ๆ ได้ดี ทั้งเป็นการส่วนตัวหรือหมู่คณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักกีฬาแต่ละคนในทีมของตน

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวม มีทัศนะอยู่ในระดับ มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูต้องการให้ผู้ฝึกสอนกีฬามีมนุษยสัมพันธ์ในการทำงาน และคิดว่า เป็นสิ่งสำคัญมาก และส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ควรมียุทธศาสตร์ไม่ตรีทำงานร่วมกับผู้อื่นเข้ากับบุคคลอื่นได้ทุกระดับ ทุกเพศทุกวัย มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่ตรีทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย โดยรับฟังความคิดเห็นและข้อวิจารณ์ของบุคคลอื่น และยังคงสอดคล้องกับ ชูชัย บัวบุชา (2536: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินฟุตบอลกีฬา ตามทัศนะของนักฟุตบอลกีฬา ตามทัศนะของนักฟุตบอลผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว ผลการวิจัยพบว่า นักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว มีความคิดเห็นเกี่ยวกับผู้ตัดสินฟุตบอลกีฬา ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานที่พึงประสงค์มากที่สุด เรียงตามลำดับ ได้แก่ มียุทธศาสตร์ไม่ตรีกับคนทั่วไป ยกย่องชมเชยผู้ร่วมงานด้วยความจริงใจ มีความเอื้ออารีสุภาพอ่อนโยนไม่ถือตัว

4. ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

จากผลการวิจัยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวมมีทัศนะอยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูมีทัศนะด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาในทางที่ดีและส่วนใหญ่มีความเห็นว่า มีความสุภาพเรียบร้อยทางกาย วาจา และจิตใจ มีความเสมอต้นเสมอปลาย มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า จะต้องมีสุขภาพแข็งแรง แต่งกายสะอาดเหมาะสม พุดจาสุภาพเรียบร้อย มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู มีทัศนะอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูต้องการให้ผู้ฝึกสอนกีฬามีบุคลิกภาพที่ดีและส่วนใหญ่มีความคิดว่า การแต่งกายได้เหมาะสม มีลักษณะท่าทางสง่างามตามแบบของการเป็น

ผู้ฝึกสอน มีความเสมอต้นเสมอปลายมากที่สุดซึ่งผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีจะต้องให้ความสนใจดูแลเอาใจใส่ และแสดงความห่วงใยนักกีฬาทั้งในและนอกเวลาการฝึกซ้อม ซึ่งสอดคล้องกับ ธวัช วีระศิริวัฒน์ (2538: 29 – 31) ได้สรุปหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีเกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาตนไว้ว่า ต้องรักษาและดูแลสุขภาพให้ดียู่เสมอ มีการฝึกฝนทางด้านจิตใจให้เป็นผู้มีอารมณ์มั่นคง สุขุม ควบคุมอารมณ์ได้เป็นอย่างดี และยังสอดคล้องกับ สมาคมผู้ฝึกสอน กีฬาแห่งชาติออสเตรเลีย (Australian Sports Commission. 2006: Online) กล่าวถึงจรรยาบรรณของผู้ฝึกสอนว่าต้องเป็นผู้ที่มีความน่าเชื่อถือ สร้างงามและมีคุณงามความดีในการเป็นผู้ฝึกสอน จะต้องมีการปฏิบัติต่อนักกีฬาโดยเท่าเทียมกัน โดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ และศาสนา

5. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

5.1 คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวมสถานภาพต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬาทุกด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครูโดยรวม สถานภาพต่างกันมีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้าน บุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน โดยมีทัศนะทางด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา ของผู้บริหารสูงกว่าครู ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ผู้บริหารมีความต้องการ และเล็งเห็นถึงบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาสำคัญมากกว่าทัศนะ ของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นริศ ชันธะวี (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะของ ผู้ตัดสินวอลเลย์บอล ที่เป็นจริงกับที่พึงประสงค์ แตกต่างกันในการวางแผนเตรียมการฝึกซ้อม สมรรถภาพทางร่างกาย ด้านตัดสินวอลเลย์บอลและด้านบุคลิกภาพโดยคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มากกว่าที่เป็นจริง อีกทั้งยังสอดคล้องกับ อภิชาติ เมฆาวิระนนท์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนว่ายน้ำในทัศนะของผู้ฝึกสอน ผู้ปกครอง และนักกีฬาวัยน้ำ ด้าน บุคลิกภาพ และด้านความรู้ความสามารถ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังที่ เจษฎา เจียรนัย (2530: 11-33) ได้กล่าวว่า ลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่ดี ต้องรู้จักพัฒนาบุคลิกภาพ ของตนเอง และ นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร (2546: 12-13) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้นำที่ดี ต้องแสดง ออกแบบผู้นำ เป็นตัวของตัวเอง ต้องยืนหยัด หลักการ กฎ ระเบียบ และสิ่งที่ตัวเองกำหนด แสดง ความมั่นใจในสิ่งที่ตัวเองตัดสินใจ สิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การเชื่อถือและการยอมรับนับถือจากนักกีฬา อีกทั้ง อนันต์ อัดชู (2536: 14-17) ได้กล่าวว่า ผู้ฝึกสอนเองจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักกีฬา เช่น ตรงต่อเวลา มีระเบียบวินัย อดทน ยอมรับฟังความคิดเห็นของลูกทีมด้วยหลักประชาธิปไตย ใช้ วาจาสุภาพ ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามความสามารถของลูกทีม มีความจริงใจจริงจังในการทำงาน ซื่อสัตย์ต่อตัวเองและลูกทีม มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ผู้ฝึกสอนที่ดีจะต้องไม่คุยโอ้อวดเมื่อได้รับ ชัยชนะและไม่แค้นเมื่อทีมแพ้ เรียบร้อย ไม่แสดงกิริยาที่ไม่ดีงามต่อสาธารณะชน

5.2 คะแนนเฉลี่ยคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวมแตกต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่เป็นจริงของผู้ฝึกสอนกีฬาทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของผู้บริหารและครูโดยรวมแตกต่างกัน มีทัศนะต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ด้านความรู้ภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ ของการฝึกสอนกีฬา และด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกันโดยมีทัศนะทางด้านความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬาเพศหญิงสูงกว่าเพศชาย ส่วนทางด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬาเพศชายสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศหญิงให้ความสำคัญและเห็นถึงประโยชน์ของความรู้ภาคทฤษฎีของการฝึกสอนกีฬามากกว่าเพศชาย ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ (2545: บทคัดย่อ) โดยทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า ผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำที่ทีมชาติในทศวรรษหน้าจะต้องสำเร็จการศึกษาในสาขาพลศึกษาและวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์การกีฬา มีความรู้เกี่ยวกับทักษะ กฎ กติกาหลักการเล่นฝึกซ้อม อุปกรณ์การฝึกซ้อม หลักของการเป็นผู้ฝึกสอน หลักการบริหารทีม การบาดเจ็บจากการเล่นกีฬา การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในกีฬาว่ายน้ำเป็นอย่างดี มีความรู้ทางภาษาอังกฤษ เข้าร่วมฝึกอบรมในระดับนานาชาติ และปรับปรุงวิธีการสอนให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันเสมอ ดังที่ชาติชาย อีสรัมย์ (2525: 10-13) ได้สรุปลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่นักกีฬาหรือสังคมต้องการนั้นต้องมีความรอบรู้ในกีฬาที่เขาเป็นผู้ฝึกนั้นอย่างดี ความรู้ที่ว่านี้จะต้องเป็นความรู้ที่ลึกซึ้งจริงๆ ทั้งวิธีการฝึก ทักษะชุดรูปแบบ แบบแผน การเล่นทุกขั้นตอน รู้เข้าใจกฎ กติกาการเล่นเป็นอย่างดี ถ้าไม่เช่นนั้นแล้วคงเป็นผู้ฝึกที่ตีไม่ได้ และ ชาญชัย โพธิ์คลัง (2532: 31-36) ได้สรุปลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่ดีควรมีการเรียนรู้ทางวิชาการ คือ การเรียนรู้ที่อ่านหรือศึกษาจากตำรา การค้นคว้า วิจัย หรือการปฏิบัติ การทดลองต่าง ๆ ของแต่ละสาขาวิชา และมีการเรียนรู้จากประสบการณ์ คือการได้กระทำหรือได้ปฏิบัติจริง ส่วนทางด้านบุคลิกภาพ ของผู้ฝึกสอนเพศชายให้ความสำคัญและความสนใจทางด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬามากกว่าเพศหญิง อาจเป็นเพราะว่า เพศชายคิดว่าการมีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสมของการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงการเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาที่ดีและเป็นผู้ฝึกสอนกีฬาที่น่าเชื่อถือได้ดีกว่า ดังที่ ชาติชาย อีสรัมย์ (2525: 10-13) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับลักษณะของผู้ฝึกกีฬาที่นักกีฬาหรือสังคมต้องการนั้น ต้องเป็นแบบอย่างที่ดี จะต้องเป็นตัวอย่างให้แก่ นักกีฬาได้ เช่นความรับผิดชอบในหน้าที่ การตรงต่อเวลา หรือแม้แต่การอุทิศตนให้กับความก้าวหน้าของทีม มีลักษณะความเป็นผู้นำ อีกทั้ง สุนทร แม้นสงวน; และศรีประภา แม้นสงวน (2525: 9-10) ได้สรุปลักษณะ ของผู้ฝึกที่ดีจะต้องมีเทคนิคการฝึกสอนที่ดี เช่น ตรงต่อเวลา รักษาเวลาการฝึกซ้อม การแต่งกายของผู้ฝึกต้องอยู่ในชุดเตรียมพร้อมที่จะทำการฝึก มีความเป็นผู้นำ มีความสมบูรณ์ของร่างกายดี พร้อมทั้งจะนำอบอุ่นร่างกายหรือสาธิตให้ดูได้ มีอุปนิสัยร่าเริง สนุกสนาน ตั้งใจทำงานจริง รู้จักดีชมอย่างมีเหตุผล และ ชาญชัย โพธิ์คลัง (2532: 32-36) ได้กล่าวว่า การมีบุคลิกภาพที่ดีนั้น กาวางตัว ท่าทาง และบุคลิกของผู้ฝึกสอนมีความสำคัญมาก

การเตรียมตัวของผู้ที่จะเป็นผู้ฝึกสอนจะต้องได้รับการฝึกอบรมศึกษาและเล่าเรียน ต้องฝึกตัวเองทำให้มีบุคลิกที่ดีเป็นที่น่าเลื่อมใสของบุคคลที่ได้พบเห็น เช่น การแต่งกายดี รู้จักกาลเทศะ มีร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่อ้วน กระฉับกระเฉง ทะมัดทะแมง มีอารมณ์มั่นคง ไม่โกรธง่าย และสุขุมเยือกเย็น ซึ่งยังสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ (2545: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำในทศวรรษหน้า ผลการวิจัยพบว่า ด้านบุคลิกภาพ ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำในทศวรรษหน้า จะต้องมีความสุขภาพแข็งแรง แต่งกายสะอาดเหมาะสม พุดจาสุภาพเรียบร้อย มีระเบียบวินัย ตรงต่อเวลา กระฉับกระเฉง ควบคุมอารมณ์ได้แน่วแน่มั่นคง มีความอดทน รับผิดชอบต่อหน้าที่เชื่อมั่นในตนเอง มีความยุติธรรม มีไหวพริบ รู้จักให้กำลังใจนักกีฬาวางตนให้เหมาะสมกับกาลเทศะเฝ้าหาความรู้ใหม่ ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพ

ข้อเสนอแนะ

ควรนำผลการศึกษาวิจัยที่พบในครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะของผู้บริหาร และครูในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ต่อไป อีกทั้งผู้ฝึกสอนกีฬาควรปรับปรุงและพัฒนาคุณลักษณะในด้านต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างอื่น เช่น ผู้ตัดสิน และนักกีฬา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน จะได้มีการแสดงความคิดเห็นร่วมกัน
2. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะบางด้านของผู้ฝึกสอนกีฬากับครูในสาขาวิชาอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูพลศึกษาต่อไป
3. ควรศึกษาถึงปัญหาในการฝึกซ้อมกีฬา เพื่อดำเนินการแก้ไขและปรับปรุงให้ตรงตามความต้องการของนักกีฬา เพื่อให้ให้นักกีฬามีการพัฒนาความสามารถอย่างสูงสุด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.
- กิตติศักดิ์ รุ่งเจริญ. (2545). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำทีมชาติในทศวรรษหน้า. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- เจษฎา เจียรน้อย. (2530). โค้ช. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เจริญ กระบวนรัตน์. (2545). หลักการและเทคนิคการฝึกกรีฑา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เจริญ ธานีรัตน์. (2541). หลักและวิธีการฝึกกีฬา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชาญชัย โพธิ์คลัง. (2532). หลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ในการฝึกกีฬา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชาติชาย อีสรัมย์. (2525). หลักและการฝึกกีฬา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูชัย บัวบุชา. (2536). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้ตัดสินกีฬาตามทัศนะของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าวกีฬา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทเวศร์ พิริยะพณท์. (2529). หลักการฝึกกีฬาว่ายน้ำ. กรุงเทพฯ: งานส่งเสริมวิจัยและตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ธวัช วีระศิริวัฒน์. (2538). หลักและการฝึกกีฬา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- นภาพร ทศนัยนา. (2548). คัมภีร์ผู้ฝึกสอนแบดมินตัน. นครศรีธรรมราช: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.
- นเรศ กุลธวงค์วัฒนา. (2537). คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬายิมนาสติก ตามการรับรู้ของนักศึกษา ผู้สอนและผู้จัดการทีม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นเรศ ชันธีรี. (2542). คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ตัดสินวอลเลย์บอล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤพนธ์ วงศ์จตุรภัทร. (2546, มิถุนายน). หลักการให้กำลังใจนักกีฬา. วารสารวิทยาศาสตร์การกีฬา. 4(38) : 12 – 13.
- ประเทือง สุวรรณโสมจิต. (2534). ปัญหาและอุปสรรคของผู้ฝึกสอนทีมชาติไทยในการแข่งขันกีฬาซีเกมส์ ครั้งที่ 15 ประเทศมาเลเซีย. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. อัดสำเนา.

- ปรีชา เผือกขวัญดี. (2531). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนฟุตบอลทีมชาติ ตามทัศนคติของนักฟุตบอล ผู้ฝึกสอน ผู้จัดการทีม และผู้สื่อข่าว. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พีระพงศ์ บุญศิริ. (2536). จิตวิทยาการกีฬา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์.
- เพ็ญพร โยธาทักดี. (2544). คุณลักษณะที่ดีของหัวหน้าผู้ฝึกสอนกีฬาโอลิมปิกทีมชาติไทยในทัศนะของผู้บริหาร ผู้ฝึกสอน และนักกีฬาโอลิมปิก. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- ฟอง เกิดแก้ว. (2517). การพลศึกษา. กรุงเทพฯ: พัทธอักษร.
- มงคล แว่นไทยสง; และคณะ. (2546). การออกกำลังกายแบบแอโรบิก. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- วัฒนา สุทธิพันธุ์. (2540?). จรรยาบรรณพลศึกษา. (เอกสารประกอบการสอน). กรุงเทพฯ: คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมคิด ชิตประสงค์. (2521). หลักการสอนพลศึกษา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมคิด ยอดระบำ. (2544). ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาฟุตบอลไทยแลนด์ ยูนิเวอร์ซิตีคัพ ตามการรับรู้ของผู้จัดการทีม ผู้ฝึกสอนและนักฟุตบอล. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- สมยศ สุดหอม. (2548). คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอกพลศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา เขตภาคเหนือ ปีการศึกษา 2547. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ เสี่ยงหลาย. (2540). คุณลักษณะที่เป็นจริงและพึงประสงค์ของผู้ชี้ขาดมวยสากลสมัครเล่น. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สีบสาย บุญวีระบุตร. (2539). จิตวิทยาการกีฬา. กรุงเทพฯ: กรมพลศึกษา.
- สุชาติ ทวีพรปฐมกุล. (2526). คุณลักษณะที่พึงปรารถนาของบุคลากรทางพลศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหาร หน่วยงานเอกชนในกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร มั่นสงวน; และศรีประภา มั่นสงวน. (2525). กรีฑา 3 ผู้ฝึกสอนกรีฑาประเภทลู่อและลาน. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุปราณี ขวัญบุญจันทร์. (2541). จิตวิทยาการกีฬา. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพิตร สมาหิโต. (2534). จิตวิทยาการกีฬากับโค้ช. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น. (2550). สถิติจำนวนบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ขอนแก่น. ขอนแก่น: สำนักงานฯ.
- อนันต์ อัดชู. (2536). *หลักการฝึกกีฬา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- อภิชาติ เมฆาวิระนนท์. (2543). *คุณลักษณะที่ดีของผู้ฝึกสอนกีฬาว่ายน้ำในทัศนะของผู้ฝึกสอน
ผู้ปกครอง และนักกีฬาว่ายน้ำ*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (พลศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ถ่ายเอกสาร.
- อาภรณ์ ธรรมนิยม. (2530). *วอลเลย์บอลขั้นสูง*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- อุตร รัตนภักดิ์. (2540). *ปรัชญาและจิตวิทยาการเป็นผู้ฝึกกีฬา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
พลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- Australian Sports Commission. (2006, December). *Coach's Code of Ethics*. Retrieved
January 25, 2006, from <http://www.ausport.gov.au/coach/ethics.asp>
- Hendry, LB. (1968). Assessment of Personality Traits in Coach Swimming Relationship
and A Preliminary Examination of the Eatherfigure Stereotype. *Research
Quarterly*. 40:229.
- Walter, Stoops Tack. (1991, August). The Role of The peer Coach / Consultant as
Change Agent (Collaboration). *Dissertation Abstracts International*. Dai – A 52/02
: 418
- Jackson, Sugg William. (1992, August) Perceptions of Selected Athletic Directors and
Coaches in The Centra : South Region Regarding Factors and Issues of Ethics in
Collegiate Sport (Sport Ethics). *Dissertation Abstracts International*. Dai A 53/02
: 442

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

คุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู
ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีความหมายเพื่อสำรวจคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์
ของผู้ฝึกสอนกีฬา ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550

2. แบบสอบถามมี 3 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามคุณลักษณะที่จริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬาตามทัศนะ
ของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา

ด้านที่ 2 ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา

ด้านที่ 3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา

ด้านที่ 4 ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงทัศนะ
และข้อเสนอแนะอื่น ๆ เป็นการเพิ่มเติมคุณลักษณะที่เป็นจริงและที่พึงประสงค์ของผู้ฝึกสอนกีฬา
ตามทัศนะของผู้บริหาร และครู ในเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น ปี พ.ศ.2550

ตอนที่ 3 ทศนะเพิ่มเติมและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะการปฏิบัติงานของ
ผู้ฝึกสอนกีฬาต่าง ๆ

3.1 ด้านคุณสมบัติส่วนตัวของผู้ฝึกสอนกีฬา

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 ด้านความรู้ภาคทฤษฎีเกี่ยวกับการฝึกสอนกีฬา

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ด้านมนุษยสัมพันธ์ในการทำงานของผู้ฝึกสอนกีฬา

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ด้านบุคลิกภาพของผู้ฝึกสอนกีฬา

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. อาจารย์พิศวง มหาพันธ์
ตำแหน่ง อาจารย์ ประจำภาควิชาพลศึกษา
คณะพลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. ดร.ประจัญ กิ่งมิ่งแฮ
ตำแหน่ง ผู้ช่วยรองอธิการบดี
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี
3. อาจารย์จุไรรัตน์ สมสุข
ตำแหน่ง ครู เชี่ยวชาญ คศ. 4
สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตอุดรธานี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล	นายสมบัติ สร้างโสภ
วัน เดือน ปีเกิด	29 มีนาคม 2506
สถานที่เกิด	อำเภอโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	34 หมู่ 6 บ้านโป่งแค ตำบลห้วยโจด อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนศิลาโป่งคำ บ้านคำก้อม ตำบลห้วยโจด อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น 40170

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2520	ประถมศึกษา โรงเรียนบ้านหนองแขวงกุดเมย จังหวัดหนองบัวลำภู
พ.ศ. 2524	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนโนนสังวิทยาคาร จังหวัดหนองบัวลำภู
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (อิเล็กทรอนิกส์) วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2535	ครุศาสตรบัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) วิทยาลัยครูอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ